ខុទ្ទកនិកាយគាថាធម្មបទ

វគ្គទី ១០ ឈ្មោះទណ្ឌវគ្គ

និង

វគ្គទី ១១ ឈ្មោះជរាវគ្គ

ប្រែ និងរៀបរៀងដោយ ភិក្ខុសុវណ្ណថេរោ **លឹម ធន់**

ខេត្តបាត់ដំបង ព.ស ២៥៥០

ខុទ្ទកនិកាយគាថាធម្មបទ

វគ្គទី ១០ ឈ្មោះទណ្ឌវគ្គ

និង

វគ្គទី ១១ ឈ្មោះជរាវគ្គ

ប្រែ និងរៀបរៀងដោយ ភិក្ខុសុវណ្ណថេរោ **លឹម ធន់**

ខេត្តបាត់ដំបង ព.ស ២៥៥០

អារម្ភកថា

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ត្រាស់សម្ដែងថា "ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ២ យ៉ាងនេះ ជាបច្ច័យដើម្បីនាំឲ្យសម្មាទិដ្ឋិកើតឡើង ។ ធម៌ ២ យ៉ាងនោះ តើដូចម្ដេច ? គឺបរតោឃោសៈ ១ យោនិសោមនសិការៈ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ២ យ៉ាងនេះ ជាបច្ច័យដើម្បីនាំឲ្យសម្មាទិដ្ឋិកើតឡើង" ។

(ចាកគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកលេខ ៤០ ទំព័រ ១៩៧)

សម្មាទិដ្ឋិសំខាន់យ៉ាងណាសម្រាប់ជីវិត ពុទ្ធបរិសទ្យក៏គួរតែជ្រាបហើយ ។ នៅក្នុងជីវិតសត្វលោកយើងនេះ មិនមានអ្វីដែលសំខាន់ជាងសម្មាទិដ្ឋិទៀតឡើយ ។ សម្មាទិដ្ឋិអង្គធម៌ គឺបញ្ញា អធិប្បាយថា យល់ត្រូវ ព្រោះដឹងច្បាស់នូវអ្វីៗ តាមសេចក្ដីពិត ។ កាលណាបើមានការយល់ត្រូវហើយ បញ្ហាក៏ត្រូវបញ្ចប់ដែរ ។ យល់ព្រម សុខចិត្ត ស្ងប់ត្រជាក់ សុទ្ធតែបានសម្រេចពីការយល់ត្រូវទាំងអស់ ។

បច្ច័យសំខាន់របស់សម្មាទិដ្ឋិ គឺយោនិសោមនសិការៈ ប៉ុន្តែទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏ត្រូវអាស្រ័យបរតោឃោសៈ គឺពាក្យឃោសនាអំពីអ្នកដទៃផងដែរ ទាំងដែលចាំបាច់ត្រូវអាស្រ័យអ្នកដែលឃោសនានោះ ជាមនុស្សល្អទៀតផង យ៉ាងនេះ ទើបអាចជាឧបការៈជួយដល់យោនិសោមនសិការៈទៅបាន ។

បរតោឃោសៈមានឥទ្ធិពលណាស់ អាចធ្វើឲ្យមនុស្សដ៏ច្រើន យល់ខុសបានងាយៗ ព្រោះហេតុមកអំពីខ្វះយោនិសោមនសិការៈហ្នឹង ឯង ទាំងដែលបរតោឃោសៈនោះ មិនបានជ្រោមជ្រែងដល់យោនិ-សោមនសិការៈផង ព្រោះហេតុនោះ ទើបត្រូវមាននូវកល្យាណមិត្ត ដើម្បីបាននូវបរតោឃោសៈដែលល្អៗ ។

នៅក្នុងសៀវភៅនេះ មានបរតោឃោសៈល្អៗ ព្រោះជាព្រះពុទ្ធដីកា និងការអធិប្បាយព្រះពុទ្ធដីកា របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ព្រមទាំងមានប្រវត្តិរឿងរ៉ាវ ដែលជាហេតុឲ្យព្រះអង្គសម្ដែងនូវព្រះ-គាថានីមួយៗ ទៀតផង ។

សូមព្រះករុណាគ្រប់ព្រះអង្គ ព្រមទាំងពុទ្ធបរិស័ទគ្រប់រូប ព្យាយាមក្នុងការអានសៀវភៅនេះ ប្រកបដោយសមាធិក្នុងការពិចា-រណាសេចក្ដីផ្សេងៗ ។ សូមឲ្យជីវិតនៃព្រះករុណាគ្រប់ព្រះអង្គ និងពុទ្ធបរិស័ទគ្រប់រូប ប្រៀបបីដូចជាអរុណពណ៌មាស ពោលគឺជីវិតបរិបូណ៌ទៅដោយយោនិសោមនសិការៈ ៕

សៀវភៅនេះជាអដ្ឋកថាធម្មបទ ទណ្ឌវគ្គ វគ្គទី ១០

និងជរាវគ្គ វគ្គទី ១១

ខ្ញុំព្រះករុណា អាត្មាភាព

ភិក្ខុ សុវណ្ណថេរោ **លឹម ឆន់**

ឧទ្ទិសកថា

កិច្ចជាបុណ្យធម្មទាននេះ ខ្ញុំព្រះករុណាសូមឧទ្ទិសចំពោះ បុព្វ-ការីជនទាំងឡាយ មានមាតា បិតា ជីដូនជីតា គ្រូឧបជ្ឈាយាចារ្យ និងសូមជូនពុទ្ធបរិសទ្យទាំងអស់ ទាំងក្នុងប្រទេស ដែលមានលោកគ្រូអគ្គបណ្ឌិត ប៊ុត សាវង្ស ជាប្រធាន ព្រមទាំងពុទ្ធបរិសទ្យទាំងអស់ដែលនៅក្រៅប្រទេស និងសូមឧទ្ទិសដល់ពពួកសព្វសត្វទាំងអស់ ដែលមានចិត្តចេតនាអាចអនុមោទនាបាន សូមបុព្វការីដែលបានរៀបរាប់មកនេះ អនុមោទនានូវការងារជាកុសល ដែលកើតឡើងក្នុងសន្តានចិត្តរបស់ខ្ញុំព្រះករុណា និងសព្រហ្មចារីដែលចូលរួមក្នុងការងារនេះទាំងអស់ សូមអនុមោទនាបុណ្យធម្មទាន **សូមអនុមោទនា / សូមអនុមោទនា /** កាលបានអនុមោទនាហើយ សូមឲ្យបាននូវអាយុសម្បត្តិ វណ្ណសម្បត្តិ ពលសម្បត្តិ សុខសម្បត្តិ និងមនុស្សសម្បត្តិ ទេវតាសម្បត្តិ និងអតិធម្មសារសម្បត្តិ គឺព្រះនិព្វាន កុំបីឃ្លៀតឡើយ ។

******** ********

ព្រះ ពុទ្ធ សាសនា មាន អង្គ ៩

ព្រះពុទ្ធវចនៈ គឺព្រះធម្មវិន័យ ដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សម្ដែង ប្រកបដោយអង្គ ៩ គឺ ៖

សុត្តៈ គឺព្រះសូត្រទាំងឡាយ មាន មង្គលសូត្រ ជាដើម រួមទាំងព្រះវិន័យបិដក និងនិទ្ទេស ។

គេយ្យៈ គឺព្រះសូត្រដែលប្រកបដោយគាថាទាំងអស់ ។

វេយ្យាករណៈ គឺព្រះអភិធម្មបិដក មានព្រះសូត្រដែលមិនមានគាថាលាយ និងព្រះពុទ្ធវចនៈដែលមិនចាត់ចូលក្នុងអង្គ ៨ ។

គាថា គឺព្រះធម្មបទ ថេរគាថា ថេរីគាថា និងគាថាសុទ្ធៗ ដែលមិនឈ្មោះថា សូត្រ ក្នុងសុត្តនិបាត ។

ឧទាន គឺព្រះសូត្រ ៨២ សូត្រ ដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់បន្លឺដោយសោមនស្សញាណ ។

ឥតិវុត្តកៈ គឺព្រះសូត្រ ១១០ សូត្រ ដែលផ្ដើមដោយពាក្យថា **វុត្តំ ហេតំ** (សេចក្ដីនេះសមដូចពាក្យដែលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ទុកហើយ) ។

ជាតក គឺរឿងអតីតជាតិ របស់ព្រះមានព្រះភាគ និងសាវក មានអបណ្ណកជាតក ជាដើម រួម ៥៥០ ជាតក ។

អព្ភូតធម៌ គឺព្រះសូត្រដែលប្រកបដោយអច្ឆរិយអព្ភូតធម៌ (ធម៌ដ៏ក្រៃលែងដោយគុណវិសេសដ៏គួរអស្ចារ្យ) ។

វេទល្លៈ គឺព្រះសូត្រដែលសួរហើយៗ បានការត្រាស់ដឹង និងសេចក្តីត្រេកអរក្រៃលែងឡើងៗ មាន ចូឡវេទល្លសូត្រ ជាដើម ៕

******** ********

សារបណ្ណ

ព្រះសុត្តន្តបិដក
ខុទ្ទកនិកាយគាថាធម្មបទ

គាថាធម្មបទ ទណ្ឌវគ្គ វគ្គទី ១០ មាន ១១ រឿង

ល.រ		ទំព័រ
១	រឿងឆព្វគ្គិយភិក្ខុ	១៦
២	រឿងឆព្វគ្គិយភិក្ខុ	២១
៣	រឿងក្មេងច្រើននាក់	២៤
៤	រឿងព្រះកោណ្ឌធាន	២៧
៥	រឿងឧបោសថកម្ម	៤៣
៦	រឿងព្រះអជរប្រេត	៤៧
៧	រឿងព្រះមហាមោគ្គល្លាន	៥៧
៨	រឿងភិក្ខុអ្នកមានភណ្ឌៈ	៧២
៩	រឿងសន្តតិមហាមាត្យ	៨៧
១០	រឿងបិលោតិកៈ	៩៩
១១	រឿងសុខសាមណេរ	១០៧

គាថាធម្មបទ ជរាវគ្គ វគ្គទី ១១ មាន ៩ រឿង

១	រឿងស្ត្រីជាសម្លាញ់របស់នាងវិសាខា	១៣៨

២	រឿងនាងសិរិមា	១៤៧
៣	រឿងព្រះនាងឧត្តរាថេរី	១៥៨
៤	រឿងព្រះអធិមានិកភិក្ខុ	១៦១
៥	រឿងព្រះនាងរូបនន្ទាថេរី	១៦៥
៦	រឿងព្រះនាងមល្លិកាទេវី	១៧៨
៧	រឿងព្រះលោឡុទាយិត្ថេរ	១៨៨
៨	រឿងព្រះបឋមពោធិកាល	១៩៧
៩	រឿងបុត្រសេដ្ឋីអ្នកមានទ្រព្យច្រើន	២០២

****

ខុទ្ទកនិកាយគាថាធម្មបទ

ទណ្ឌវគ្គ វគ្គទី១០

១ សព្វេ តសន្តិ ទណ្ឌស្ស សព្វេ ភាយន្តិ មច្ចុនោ
អត្តានំ ឧបមំ កត្វា ន ហនេយ្យ ន ឃាតយេ ។

សត្វទាំងឡាយគ្រប់ប្រាណ តែងតក់ស្លុតនឹងអាជ្ញា សត្វទាំងឡាយ តែងខ្លាចសេចក្តីស្លាប់គ្រប់ៗ រូប បុគ្គលគួរធ្វើខ្លួនឲ្យជាឧបមា ហើយមិនគួរប្រហារដោយខ្លួនឯង មិនគួរប្រើគេឲ្យប្រហារឡើយ ។

២ សព្វេ តសន្តិ ទណ្ឌស្ស សព្វេសំ ជីវិតំ បិយំ
អត្តានំ ឧបមំ កត្វា ន ហនេយ្យ ន ឃាតយេ ។

សត្វទាំងឡាយគ្រប់ប្រាណ តែងតក់ស្លុតនឹងអាជ្ញា (ព្រោះថា) ជីវិតជាទីស្រឡាញ់របស់សត្វទាំងពួង បុគ្គលគួរធ្វើខ្លួនឲ្យជាឧបមា ហើយមិនគួរប្រហារដោយខ្លួនឯង មិនគួរប្រើគេឲ្យប្រហារឡើយ ។

៣ សុខកាមានិ ភូតានិ យោ ទណ្ឌេន វិហឹសតិ

អត្តនោ សុខមេសានោ ៖ បេច្ច សោ ន លភតេ សុខំ ។
សុខកាមានិ ភូតានិ   យោ ទណ្ឌេន ន ហឹសតិ
អត្តនោ សុខមេសានោ   បេច្ច សោ លភតេ សុខំ ។

ជនណា ស្វែងរកសេចក្តីសុខដើម្បីខ្លួន តែបៀតបៀនសត្វទាំងឡាយ ដែលប្រាថ្នាសេចក្តីសុខដោយអាជ្ញា ជននោះលះលោកនេះទៅហើយ នឹងមិនបានសេចក្តីសុខឡើយ ។

ជនណា ស្វែងរកសេចក្តីសុខដើម្បីខ្លួន តែមិនបៀតបៀនសត្វទាំងឡាយ អ្នកដែលប្រាថ្នាសេចក្តីសុខដោយអាជ្ញា ជននោះលះលោកនេះទៅហើយ រមែងបានសេចក្តីសុខ ។

៤ មាវោច ផរុសំ កញ្ចិ   វុត្តា បដិវទេយ្យុ តំ
ទុក្ខា ហិ សារម្ភកថា   បដិទណ្ឌា ផុសេយ្យុ តំ
សចេ នេរេសិ អត្តានំ   កំសោ ឧបហតោ យថា
ឯស បត្តោសិ និព្វានំ   សារម្ភោ តេ ន វិជ្ជតិ ។

អ្នកកុំនិយាយពាក្យអាក្រក់ នឹងអ្នកណាមួយឡើយ ជនទាំងឡាយ ដែលអ្នកស្តីថាឲ្យហើយ គេគប្បីស្តីថា តបមកអ្នកវិញ ព្រោះថា ការពោលពាក្យប្រណាំងប្រជែង ជា

ហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ ការតស៊ូទាំងឡាយ គប្បីប៉ះពាល់នូវអ្នក ។

បើអ្នកធ្វើខ្លួនមិនឲ្យញាប់ញ័រ ដូចរគាំងដែលចៀរមាត់ចេញហើយ (រមែងមិនលាន់ឮសូរ) ដូច្នោះ អ្នកនុ៎ះ ជាបុគ្គលដល់នូវព្រះនិព្វាន ការប្រណាំងប្រជែងមិនមាន ។

៥ យថា ទណ្ឌេន គោបាលោ គាវោ បាជេតិ គោចរំ
ឯវំ ជរា ច មច្ចុ ច អាយុំ បាជេន្តិ បាណិនំ ។

គង្វាលគោ រមែងកៀងគោទៅកាន់ទីគោចរ ដោយអាជ្ញា ដូចម្ដេចមិញ ជរា និងមច្ចុ តែងកៀងទៅនូវអាយុរបស់សត្វទាំងឡាយ ដូច្នោះឯង ។

៦ អថ បាបានិ កម្មានិ ករំ ពាលោ ន ពុជ្ឈតិ
សេហិ កម្មេហិ ទុម្មេធោ អគ្គិទឌ្ឍោវ តប្បតិ ។

បុគ្គលមិនមានប្រាជ្ញា កាលធ្វើអំពើអាក្រក់ រមែងមិនភ្ញាក់ខ្លួន លុះកាលជាខាងក្រោយ ទើបក្ដៅក្រហាយដោយសារកម្មរបស់ខ្លួន ដូចត្រូវភ្លើងឆេះ ។

៧ យោ ទណ្ឌេន អទណ្ឌេសុ អប្បទុដ្ឋេសុ ទុស្សតិ
ទសន្នមញ្ញតរំ ឋានំ ខិប្បមេវ និគច្ឆតិ
វេទនំ ផរុសំ ជានឹ សរីរស្ស វ ភេទនំ

គរុកំ វាបិ អាពាធំ ចិត្តក្ខេបំ វ បាបុណេ
រាជតោ វា ឧបសគ្គំ អព្ភក្ខានំ វ ទារុណំ
បរិក្ខយំ វ ញាតីនំ ភោគានំ វ បភង្គុណំ
អថវស្ស អគារានិ អគ្គិ ឌហតិ បាវកោ
កាយស្ស ភេទា ទុប្បញ្ញោ និរយំ សោ ឧបបជ្ជតិ ។

បុគ្គលណា ប្រទូស្តដោយអាជ្ញា ចំពោះបុគ្គលទាំងឡាយ ដែលមិនមានអាជ្ញា មិនប្រទូស្ត បុគ្គលនោះរមែងដល់នូវហេតុនៃសេចក្តីទុក្ខណាមួយ ក្នុងហេតុ ១០ យ៉ាង ដោយទាន់ហន់ គឺគប្បីដល់នូវវេទនាដ៏អាក្រក់ ១ សេចក្តីវិនាសទ្រព្យ ១ បែកធ្លាយសរីរៈ ១ អាពាធជាទំងន់ ១ ក្រឡកចិត្ត (ឆ្កួត) ១ រឹបជាន់អំពីស្តេច ១ ពោលពាក្យបង្កាច់ដ៏អាក្រក់ ១ អស់ពួកញាតិរលីង ១ ពុកផុយភោគសម្បត្តិ ១ ទាំងភ្លើងនឹងឆេះបំផ្លាញនូវផ្ទះរបស់បុគ្គលនោះ ១ បុគ្គលមិនមានប្រាជ្ញានោះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយ រមែងទៅកើតក្នុងនរក ។

៨ ន នគ្គចរិយា ន ជដា ន បង្កា

នានាសកា តណ្ឌិលសាយិកា វា
រជោជល្លំ ឧក្កុដិកប្បធានំ
សោធេន្តិ មច្ចំ អវិតិណ្ណកង្ខំ ។

ការប្រព្រឹត្តអាក្រាតកាយ ទុកសក់ ដេកលើភក់ មិនបរិភោគបាយ ដេកលើផែនដី ប្រឡាក់ខ្លួនដោយធូលី ព្យាយាមអង្គុយប្រហោង មិនជម្រះសត្វ ដែលមិនទាន់ឆ្លងផុតសេចក្តីសង្ស័យបានទេ ។

៩ អលង្កតោ ចេបិ សមញ្ចរេយ្យ
សន្តោ ទន្តោ និយតោ ព្រហ្មចារី
សព្វេសុ ភូតេសុ និធាយ ទណ្ឌំ
សោ ព្រាហ្មណោ សោ សមណោ ស ភិក្ខុ ។

បើបុគ្គលណា មានខ្លួនប្រដាប់ស្អិតស្អាងហើយ (ដោយគ្រឿងអម្ពរ) តែគប្បីប្រព្រឹត្តស្មើ អ្នកស្ងប់រម្ងាប់ ទូន្មាន (ឥន្ទ្រិយ៍) ជាបុគ្គលទៀង (ចំពោះមគ្គផល) អ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ប្រសើរ ទម្លាក់ចោលនូវអាជ្ញា ក្នុងសត្វទាំងពួងចេញហើយ បុគ្គលនោះហៅថា ព្រាហ្មណ៍ក៏បាន ថាសមណៈក៏បាន ថាភិក្ខុក៏បាន ។

១០ ហិរីនិសេធោ បុរិសោ កោចិ លោកស្មិ វិជ្ជតិ

យោ និទ្ទំ អបពោធេតិ អស្សោ ភទ្រោ កសាមិវ
អស្សោ យថា ភទ្រោ កសានិវិដ្ឋោ
អាតាបិនោ សំវេគិនោ ភវាថ
សទ្ធាយ សីលេន ច វីរិយេន ច
សមាធិនា ធម្មវិនិច្ឆយេន ច
សម្បន្នវិជ្ជាចរណា បតិស្សតា
បហស្សថ ទុក្ខមិទំ អនប្បកំ ។

បុរសអ្នកកំចាត់បង់នូវអកុសលវិតក្ក ដោយការខ្មាសបាប មានតិចក្នុងលោក បុគ្គលណា បន្ទោបង់នូវការដេកលក់ ដូចសេះល្អ ខ្លាចព្រោះរំពាត់ បុរសនោះ រកបានដោយក្រក្នុងលោក ។ សេះល្អ ដែលសារថីទូន្មានដោយរំពាត់ តក់ស្លុតយ៉ាងណា អ្នកទាំងឡាយ ចូរជាបុគ្គលមានព្យាយាម មានសេចក្តីតក់ស្លុតយ៉ាងនោះឯង បើអ្នកទាំងឡាយ ប្រកបព្រមដោយសទ្ធាផង សីលផង ព្យាយាមផង សមាធិផង ធម្មវិនិច្ឆ័យផង ជាអ្នកមានវិជ្ជា និងចរណៈដ៏បរិបូណ៌ មានស្មារតីតំកល់មាំ រមែងលះបង់ទុក្ខមានប្រមាណ

ច្រើននេះមិនខាន ។

១១ ឧទកំ ហិ នយន្តិ នេត្តិកា
ឧសុការា នមយន្តិ តេជនំ
ទារុំ នមយន្តិ តច្ឆកា
អត្តានំ ទមយន្តិ សុព្វតា ។

ធម្មតាអ្នកបង្ហូរ តែងបង្ហូរ អ្នកធ្វើព្រួញ តែងពត់ព្រួញ (ឲ្យត្រង់) អ្នកចាំងតែងចាំងឈើ អ្នកមានវត្តល្អ តែងទូន្មានខ្លួន ។

****

១០ ឆព្វគ្គិយវណ្ណនា

១ រឿងឆព្វគ្គិយភិក្ខុ

សេចក្តីខាងដើម

ព្រះសាស្តា កាលគង់នៅក្នុងវត្តជេតពន ទ្រង់ប្រារព្ធឆព្វគ្គិយភិក្ខុ ត្រាស់ព្រះធម្មទេសនានេះថា "*សព្វេ តសន្តិ*" ជាដើម ។

[ហេតុដែលនាំឲ្យព្រះអង្គទ្រង់បញ្ញត្តបហារទានសិក្ខាបទ]

បានឮមកថា ក្នុងសម័យមួយ កាលពួកសត្តរសវគ្គិយភិក្ខុបោសប្រោសសេនាសនៈស្អាតហើយ ឆព្វគ្គិយភិក្ខុពោលថា ពួកលោកចូរចៀសចេញ, ពួកយើងចាស់ជាង, ដូច្នេះ សេនាសនៈនេះត្រូវបានមកពួកយើង, កាលពួកសត្តរសភិក្ខុពោលដូច្នេះថា ពួកខ្ញុំមិនព្រមឲ្យទេ (ព្រោះ) សេនាសនៈនេះពួកខ្ញុំជួសជុលរៀបចំបោសសម្អាតបានមុន ក៏ប្រហារ

ពួកសត្តរសភិក្ខុ ។ សត្តរសវគ្គិយភិក្ខុ ត្រូវមរណភ័យគំរាម ក៏នាំគ្នាស្រែកដោយមានសំឡេងយ៉ាងខ្លាំង ។

ព្រះសាស្តា ទ្រង់ព្រះសណ្តាប់នូវសំឡេង របស់ភិក្ខុទាំងនោះហើយ ក៏ត្រាស់សួរថា មានរឿងអ្វី ? ភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកឆព្វិយភិក្ខុប្រហារពួកសត្តរសភិក្ខុ ក៏ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចាប់តាំងពីពេលនេះទៅ ភិក្ខុមិនគួរធ្វើយ៉ាងនោះ, ភិក្ខុណាធ្វើ ភិក្ខុនោះ រមែងត្រូវអាបត្តិឈ្មោះនេះ លុះទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះហើយ ទ្រង់បញ្ញត្តបហារទានសិក្ខាបទ ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ បន្ទាប់មក ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មតាភិក្ខុតែងតែតក់ស្លុតចំពោះអាជ្ញា ខ្លាចចំពោះសេចក្តីស្លាប់ យ៉ាងណា, សូម្បីសត្វដទៃក៏តែងតែតក់ស្លុតចំពោះអាជ្ញា ខ្លាចចំពោះសេចក្តីស្លាប់ដូច្នោះដែរ ដូច្នេះ មិនគួរប្រហារដោយខ្លួនឯង មិនគួរប្រើគេឲ្យប្រហារអ្នកដទៃឡើយ ដូច្នេះហើយ កាលនឹង

ទ្រង់បន្តអនុសន្ធិ ដើម្បីសម្ដែងព្រះធម៌ បានត្រាស់ព្រះគាថា
នេះថា ៖

ទណ្ឌវគ្គវណ្ណនា រឿងឆព្វគ្គិយភិក្ខុ

១ សព្វេ តសន្តិ ទណ្ឌស្ស សព្វេ ភាយន្តិ មច្ចុនោ
អត្តានំ ឧបមំ កត្វា ន ហនេយ្យ ន ឃាតយេ ។

សត្វទាំងឡាយគ្រប់ប្រាណ តែងតក់ស្លុតនឹង
អាជ្ញា សត្វទាំងឡាយតែងខ្លាចសេចក្ដីស្លាប់គ្រប់ៗ
រូប បុគ្គលគួរធ្វើខ្លួនឲ្យជាឧបមា ហើយមិនគួរប្រ-
ហារដោយខ្លួនឯង មិនគួរប្រើគេឲ្យប្រហារឡើយ ។

អធិប្បាយគាថា

បណ្ដាបទទាំងនោះ ពីរបទថា **សព្វេ តសន្តិ** សេចក្ដីថា សត្វទាំងអស់ កាលអាជ្ញាធ្លាក់មកលើខ្លួន តែងតែតក់ស្លុតចំពោះអាជ្ញានោះ ។

បទថា **មច្ចុនោ** បានដល់ តែងតែខ្លាចសេចក្ដីស្លាប់គ្រប់ៗ រូប ។

អធិប្បាយថា បើតាមព្យញ្ជនៈនៃធម្មទេសនានេះសម្ដែងថា សត្វទាំងឡាយ តែងតែខ្លាចសេចក្ដីស្លាប់ មិនមានវៀរបុគ្គលណាឡើយ, ប៉ុន្តែ បើតាមសេចក្ដីនៅមានវៀរសត្វពួកខ្លះ ទើបពោលថា នៅមានសេសសល់ ។ ដូចយ៉ាងថា កាល

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

ព្រះរាជាទ្រង់ត្រាស់បញ្ជា ឲ្យពួករាជបុរសទូងស្គរប្រកាសថា ជនទាំងអស់ចូរប្រជុំគ្នា, ជនទាំងឡាយដ៏សេស វៀរព្រះរាជា និងអមាត្យរបស់ព្រះរាជាចេញ រមែងមកប្រជុំគ្នា យ៉ាងណា, សូម្បីកាលព្រះសាស្ដាត្រាស់ថា សត្វទាំងអស់តែងតក់ស្លុតដូច្នេះ, សត្វទាំងឡាយដ៏សេស វៀរសត្វវិសេស ៤ ជំពូក គឺដំរីអាជានេយ្យ សេះអាជានេយ្យ គោឧសភអាជានេយ្យ និងព្រះខីណាស្រព បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបថា តែងតក់ស្លុតទាំងអស់ ។ ពិតណាស់ បណ្ដាសត្វវិសេសទាំងនោះ ព្រះខីណាស្រព មិនឃើញថា មានសត្វស្លាប់ ព្រោះលោកលះបង់សក្កាយទិដ្ឋិបានហើយ ទើបមិនភ័យខ្លាចស្លាប់, សត្វវិសេស ៣

ជំពូកក្រៅនេះ មិនឃើញសត្វ ដែលជាបដិបក្សចំពោះខ្លួន ព្រោះសក្កាយទិដ្ឋិមានកម្លាំង ទើបមិនខ្លាច ។

បាទព្រះគាថាថា **ន ហនេយ្យ ន ឃាតយេ** សេចក្តីថា បុគ្គលដឹងថា យើងយ៉ាងណា, សូម្បីសត្វដទៃក៏ដូច្នោះដែរ ដូច្នេះហើយ ទើបមិនគួរសម្លាប់ដោយខ្លួនឯង និងមិនគួរប្រើអ្នកដទៃឲ្យសម្លាប់ ។

ទណ្ឌវគ្គវណ្ណនា រឿងឆព្វគ្គិយភិក្ខុ

លុះចប់ទេសនា ជនជាច្រើន បានសម្រេចអរិយផល ទាំងឡាយ មានសោតាបត្តិផលជាដើម ។

(រឿងឆព្វគ្គិយភិក្ខុ ចប់)

****

២ រឿងឆព្វគ្គិយភិក្ខុ

សេចក្តីខាងដើម

ព្រះសាស្តា កាលគង់នៅក្នុងវត្តជេតពន ទ្រង់ប្រារព្ធឆព្វគ្គិយភិក្ខុ ត្រាស់ព្រះធម្មទេសនានេះថា “**សព្វេ តសន្តិ**” ជាដើម ។

[ហេតុដែលនាំឲ្យព្រះអង្គទ្រង់បញ្ញត្តតលសត្តិកសិក្ខាបទ]

សេចក្តីពិស្តារថា សម័យមួយ ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុងាឡើងនូវលំពែង គឺបាតដៃប្រហារពួកសត្តរសវគ្គិយភិក្ខុ ដោយហេតុ

ដូចដែលខ្លួនប្រហារពួកសត្តរសវគ្គិយភិក្ខុ ក្នុងសិក្ខាបទមុននោះឯង ។

ចំណែកក្នុងរឿងនេះ ព្រះសាស្តា ទ្រង់ព្រះសណ្តាប់នូវសំឡេងរបស់ភិក្ខុទាំងនោះហើយ ក៏ទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្នាលភិក្ខុ តើមានរឿងអ្វី ? ភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុប្រហារពួកសត្តរសវគ្គិយភិក្ខុ លុះភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលដូច្នេះហើយ ក៏ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំង

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

ឡាយ ចាប់តាំងពីពេលនេះទៅ ភិក្ខុមិនគួរធ្វើដូច្នោះឡើយ, ភិក្ខុណាធ្វើ ភិក្ខុនោះ ត្រូវអាបត្តិឈ្មោះនេះ ដូច្នេះហើយ ក៏ទ្រង់បញ្ញត្តតលសត្តិកសិក្ខាបទ លុះទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទនេះហើយ ក៏ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុគប្បីធ្វើឧបមាថា អាត្មាអញ មានសេចក្តីតក់ស្លុតចំពោះសេចក្តីស្លាប់ យ៉ាងណា, សត្វដទៃក៏ដូច្នេះដែរ ។ មួយវិញទៀត ជីវិតជាទីស្រឡាញ់របស់អាត្មាអញ យ៉ាងណា, ឯសត្វដទៃ ក៏មានសេចក្តីស្រឡាញ់ជីវិតដូច្នោះដែរ ។ ដូច្នេះអ្នកទាំងឡាយ មិនគួរប្រហារដោយខ្លួនឯង

មិនគួរប្រើគេឲ្យប្រហារឡើយ ដូច្នេះហើយ កាលនឹងទ្រង់បន្ត អនុសន្ធិដើម្បីសម្ដែងធម៌ បានត្រាស់ព្រះគាថានេះថា ៖

២ សព្វេ តសន្តិ ទណ្ឌស្ស សព្វេសំ ជីវិតំ បិយំ
អត្តានំ ឧបមំ កត្វា ន ហនេយ្យ ន ឃាតយេ ។

សត្វទាំងឡាយគ្រប់ប្រាណ តែងតក់ស្លុតនឹង អាជ្ញា (ព្រោះថា) ជីវិតជាទីស្រឡាញ់របស់សត្វ ទាំងពួង បុគ្គលគួរធ្វើខ្លួនឲ្យជាឧបមា ហើយមិនគួរ ប្រហារដោយខ្លួនឯង មិនគួរប្រើគេឲ្យប្រហារឡើយ ។

ទណ្ឌវគ្គវណ្ណនា រឿងឆព្វគ្គិយភិក្ខុ

អធិប្បាយគាថា

បណ្ដាបទទាំងនោះ បាទព្រះគាថាថា **សព្វេសំ ជីវិត បិយំ** សេចក្ដីថា ជីវិតតែងតែជាទីស្រឡាញ់យ៉ាងក្រៃលែងរបស់ ពួកសត្វដ៏សេស វៀរព្រះខីណាស្រពចេញ, ព្រះខីណាស្រព លោកមានចិត្តស្មើ ទាំងក្នុងជីវិត ទាំងក្នុងមរណៈ, ពាក្យដ៏សេស មានន័យដូចពាក្យដែលមានមកហើយក្នុងរឿងមុននោះឯង ។

លុះចប់ទេសនា ជនជាច្រើន បានសម្រេចអរិយផល ទាំងឡាយ មានសោតាបត្តិផលជាដើម ។ល។

(រឿងចព្គិយភិក្ខុ ចប់)

****

៣ រឿងក្មេងច្រើននាក់

សេចក្តីខាងដើម

ព្រះសាស្តា កាលគង់នៅក្នុងវត្តជេតពន ទ្រង់ប្រារព្ធ ក្មេងច្រើននាក់ ត្រាស់ព្រះធម្មទេសនានេះថា “**សុខកាមានិ ភូតានិ**” ជាដើម ។

[ព្រះសាស្តាទ្រង់ជួបពួកក្មេងវាយពស់]

សេចក្តីពិស្តារថា សម័យមួយ ព្រះសាស្តាទ្រង់ប្រដាប់បាត្រ និងចីវរ ចូលទៅកាន់ក្រុងសាវត្ថីបិណ្ឌបាត ទ្រង់បានឃើញពួកក្មេងជាច្រើននាក់ យកឈើវាយពស់ផ្ទះមួយ នាពាក់កណ្តាលផ្លូវ ក៏ទ្រង់ត្រាស់សួរថា នៃពួកក្មេងទាំងឡាយ ពួកអ្នកធ្វើអ្វី ? កាលពួកក្មេងទាំងនោះក្រាបទូលថា ពួកខ្ញុំព្រះអង្គយកឈើវាយពស់ ។ ព្រះអង្គក៏ទ្រង់ត្រាស់សួរទៀតថា ព្រោះហេតុអ្វី ទើបពួកអ្នករាល់គ្នាវាយវា ? កាលពួកក្មេងក្រាបទូលថា ព្រោះពួកខ្ញុំព្រះអង្គខ្លាចវាខាំ ទើបព្រះអង្គត្រាស់ថា ពួកអ្នករាល់គ្នាវាយពស់នេះដោយគិតថា នឹងធ្វើសេចក្តីសុខឲ្យដល់ខ្លួន ដូច្នេះអ្នកទាំងឡាយ នឹងមិនបានទទួល

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

នូវសេចក្តីសុខ ក្នុងទីដែលខ្លួនកើតហើយៗ ទេ, ដោយពិតបុគ្គលណាស្វែងរកសេចក្តីសុខដើម្បីខ្លួន តែប្រហារសត្វដទៃរមែងមិនគួរឡើយ ដូច្នេះហើយ កាលនឹងទ្រង់បន្តអនុសន្ធិសម្តែងធម៌ ទើបត្រាស់ព្រះគាថានេះថា ៖

៣ សុខកាមានិ ភូតានិ យោ ទណ្ឌេន វិហឹសតិ

អត្តនោ សុខមេសានោ បេច្ច សោ ន លភតេ សុខំ ។
សុខកាមានិ ភូតានិ យោ ទណ្ឌេន ន ហឹសតិ
អត្តនោ សុខមេសានោ បេច្ច សោ លភតេ សុខំ ។

ជនណា ស្វែងរកសេចក្តីសុខដើម្បីខ្លួន តែបៀតបៀនសត្វទាំងឡាយ ដែលប្រាថ្នាសេចក្តីសុខដោយអាជ្ញា ជននោះលះលោកនេះទៅហើយ នឹងមិនបានសេចក្តីសុខឡើយ ។

ជនណា ស្វែងរកសេចក្តីសុខដើម្បីខ្លួន តែមិនបៀតបៀនសត្វទាំងឡាយ អ្នកដែលប្រាថ្នាសេចក្តីសុខដោយអាជ្ញា ជននោះលះលោកនេះទៅហើយ រមែងបានសេចក្តីសុខ ។

ទណ្ឌវគ្គវណ្ណនា រឿងក្មេងច្រើននាក់

អធិប្បាយគាថា

បណ្តាបទទាំងនោះ ពីរបទថា **យោ ទណ្ឌេន** សេចក្តីថា បុគ្គលណា រមែងបៀតបៀនអ្នកដទៃ ដោយដំបង ឬដោយវត្ថុទាំងឡាយ មានដុំដីជាដើម ។

បាទព្រះគាថាថា **បេច្ច សោ ន លភតេ សុខំ** សេចក្តីថា បុគ្គលនោះ រមែងមិនបានសុខសម្រាប់មនុស្ស សុខដែលជាទិព្វ ឬសុខ គឺព្រះនិព្វាន ដែលជាបរមត្ថសុខ ក្នុងលោកខាងមុខ ។

ក្នុងព្រះគាថាទី ២ មានសេចក្តីថា **បេច្ច សោ លភតេ សុខំ** សេចក្តីថា បុគ្គលនោះ រមែងបានសុខទាំង ៣ យ៉ាង មានប្រការដូចពោលហើយ ក្នុងបរលោក ។

ក្នុងកាលចប់ទេសនា ក្មេងទាំង ៥០០ នាក់តាំងនៅក្នុងសោតាបត្តិផល ។

(រឿងក្មេងច្រើននាក់ ចប់)

****

៤ រឿងព្រះកោណ្ឌធាន

សេចក្តីខាងដើម

ព្រះសាស្ដា កាលគង់នៅក្នុងវត្តជេតពន ទ្រង់ប្រារព្ធព្រះកោណ្ឌធានត្ថេរ ត្រាស់ព្រះធម្មទេសនានេះថា “**មាវោច ផរុសំ កញ្ចិ**” ជាដើម ។

[រូបស្ត្រីជាប់តាមព្រះថេរៈគ្រប់កន្លែង]

មានសេចក្ដីតំណាលថា ព្រះថេរៈរូបនេះ បួសហើយកាលណា មានរូបស្ត្រីម្នាក់ដើរតាមក្រោយលោកជានិច្ច លោកមិនបានឃើញរូបស្ត្រីនោះទេ, ប៉ុន្តែមហាជនបានឃើញ ។ ពេលលោកនិមន្តទៅបិណ្ឌបាតក្នុងភូមិ, ពួកមនុស្សប្រគេនភិក្ខាដោយនិយាយថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ភិក្ខាមួយវែកនេះសម្រាប់លោកម្ចាស់, ឯមួយវែកទៀតនេះ សម្រាប់ស្ត្រីដែលជាសំឡាញ់របស់លោកម្ចាស់ ។

[បុព្វកម្មរបស់ព្រះថេរៈ]

សួរថា តើលោកមានបុព្វកម្ម ដូចម្ដេចខ្លះ ?

ឆ្លើយថា បានឮថា ក្នុងកាលនៃព្រះពុទ្ធ ទ្រង់ព្រះនាម

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

កស្សបៈ មានភិក្ខុពីររូបជាសំឡាញ់នឹងគ្នា មានការស្និទ្ធស្នាលគ្នាយ៉ាងក្រៃលែង ដូចប្រសូតចាកគភ៌មាតាតែមួយ ។

ក៏ក្នុងកាលនៃព្រះពុទ្ធ ទ្រង់មានព្រះជន្មវែងៗ ភិក្ខុទាំង-ឡាយតែងតែប្រជុំគ្នា ១ ឆ្នាំម្តង ឬ ៦ ខែម្តង ព្រោះហេតុដូច្នោះ ភិក្ខុទាំងពីររូបនោះ ក៏និមន្តទៅកាន់ទីនោះ ដោយគិតថា នឹងទៅធ្វើឧបោសថ ។

[ទេវតាក្មេងធ្វើព្រះថេរៈឲ្យបែកគ្នា]

ទេវតាដែលនៅក្នុងឋានតាវត្តិង្សមួយអង្គ ឃើញភិក្ខុទាំងពីររូបនោះហើយ ក៏គិតថា ភិក្ខុទាំងពីរនេះ ស្និទ្ធស្នាលគ្នាខ្លាំងម្ល៉េះ, តើយើងអាចធ្វើភិក្ខុទាំងពីរអង្គនេះ ឲ្យបែកគ្នាបានដែរឬទេហ្ន៎ ! លុះគិតដូច្នេះហើយ ក៏បានមកកាន់ទីនោះតាមវេលាដែលខ្លួនគិតហើយនោះឯង ដោយអំណាចខ្លួនជាបុគ្គលពាល, បណ្តាភិក្ខុពីររូបនោះ ភិក្ខុមួយរូបពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សូមលោកម្ចាស់ចាំខ្ញុំព្រះករុណាមួយភ្លែត, ខ្ញុំករុណាត្រូវការបន្ទោបង់ឧច្ចារៈ ទើបនិម្មិតខ្លួនជាមនុស្សស្រីម្នាក់, ក្នុងពេលដែលព្រះថេរៈ ចូលទៅក្នុងចន្លោះគុម្ពឈើហើយចេញ

មក យកដៃម្ខាងបួងសក់ ដៃម្ខាងទៀតជជុះសំពត់ ដើរចេញមកតាមក្រោយព្រះថេរៈនោះ ។ ចំណែកថេរៈនោះលោកមិនបានឃើញស្ត្រីនោះទេ, ប៉ុន្តែ ភិក្ខុមួយរូបដែលឈរវេចាំលោកនោះ មើលឃើញស្ត្រីនោះ ។

[វង្វៀសគ្នាដោយសីលភេទ]

ទេវតានោះដឹងថា ភិក្ខុនោះឃើញខ្លួនហើយ ក៏អន្តរធានទៅ ។ ភិក្ខុក្រៅនេះ (ភិក្ខុដែលឈរវេចាំ) និយាយនឹងភិក្ខុនោះ ក្នុងពេលដែលលោកដើរមកជិតខ្លួនថា អ្នកមានអាយុលោកទ្រុស្តសីលហើយ ។

ភិក្ខុនោះពោលថា អ្នកមានអាយុ កម្មបែបនេះរបស់ខ្ញុំមិនមានទេ ។ ភិក្ខុដែលវេចាំនោះពោលថា អម្បាញមិញខ្ញុំព្រះករុណាបានឃើញស្ត្រីក្រមុំម្នាក់ ដើរតាមក្រោយលោកចេញអំពីគុម្ពឈើ ធ្វើនូវអាការបែបនេះៗ លោកនៅនិយាយបដិសេធថា ខ្ញុំព្រះករុណាមិនបានធ្វើកម្មបែបនេះទៀតឬ ?

ភិក្ខុនោះមានអាការ ហាក់ដូចជាត្រូវរន្ទះបាញ់ចំក្បាលដូច្នេះហើយ ពោលអង្វរថា អ្នកមានអាយុ អ្នកកុំញ៉ាំងខ្ញុំព្រះ

ករុណាឲ្យវិនាសឡើយ, ខ្ញុំព្រះករុណាមិនបានធ្វើនូវកម្មបែប នោះ ដោយពិតប្រាកដ ។

ភិក្ខុក្រៅនេះពោលថា ខ្ញុំព្រះករុណាបានឃើញផ្ទាល់ នឹងភ្នែកទាំងពីររបស់ខ្ញុំព្រះករុណាៗ នឹងជឿលោកដូចម្ដេចបាន ហើយក៏បែកគ្នាដូចកំណាត់ឈើ រួចចៀសចេញទៅ ។ សូម្បី នៅក្នុងរោងឧបោសថ ក៏គង់ដោយតាំងចិត្តថា យើងនឹងមិន ធ្វើឧបោសថរួមជាមួយនឹងភិក្ខុនេះឡើយ ។

ចំណែកភិក្ខុអ្នកជាប់ចោទ ប្រាប់ភិក្ខុទាំងឡាយថា អុជខ្មៅសូម្បីប៉ុនគ្រាប់ល្ង ក៏មិនមានក្នុងសីលរបស់ខ្ញុំដែរ ។ ចំណែកភិក្ខុដែលឈររង់ចាំនោះ បានពោលសង្កត់ថា កម្ម លាមកនោះ ខ្ញុំព្រះករុណាបានឃើញផ្ទាល់នឹងភ្នែករបស់ខ្ញុំព្រះ ករុណាយ៉ាងច្បាស់ ។

[ទេវតាប្រាប់ការពិត]

ទេវតាឃើញភិក្ខុដែលរង់ចាំនោះ មិនព្រមធ្វើឧបោសថរួមជាមួយភិក្ខុដែលខ្ញួនក្លែងនោះ ក៏គិតថា យើងបានធ្វើកម្មធ្ងន់ណាស់ហើយ ទើបបញ្ជាក់ប្រាប់ថា ការផ្ចុះផ្ដាយសីលនៃ

ឧណ្ហវគ្គវណ្ណនា រឿងព្រះគោណ្ណធាន

លោកម្ចាស់របស់ខ្ញុំមិនមានទេ, ចំណែកកម្មដ៏លាមកនោះ គឺខ្ញុំព្រះករុណាជាអ្នកធ្វើ ដោយចង់ដឹងថា លោកម្ចាស់ទាំងពីរព្រះអង្គ ដែលស្រឡាញ់យ៉ាងស្និទ្ធនេះ បែកបាក់ប្រេះធាគ្នាឬក៏អត់, ដូច្នេះ សូមលោកម្ចាស់ធ្វើឧបោសថរួមជាមួយនឹងលោកម្ចាស់នោះវិញចុះ ។

ភិក្ខុដែលរង់ចាំនោះ កាលទេវតានោះ ស្ថិតនៅក្នុងអាកាសប្រាប់យ៉ាងនោះទើបជឿ រួចហើយព្រមធ្វើឧបោសថរួមជាមួយនឹងគ្នា ប៉ុន្តែ មិនបានជិតដិតស្និទ្ធស្នាលជាមួយគ្នាដូចក្នុងកាលមុនទេ ។

បុព្វកម្មរបស់ទេវតាមានប្រមាណប៉ុណ្ណេះ ។ ក្នុងកាលអស់អាយុ ព្រះថេរៈទាំងពីរអង្គនោះ បានទៅបដិសន្ធិក្នុងទេវលោកយ៉ាងរីករាយ ។

[ទេវតាមកកើតជាព្រះកោណ្ឌធាន]

ចំណែកទេវតានោះ ចុតិចាកទេវលោកហើយកើតក្នុងអវីចីនរក ឆេះនៅក្នុងអវីចីនរកនោះ អស់មួយចន្លោះព្រះពុទ្ធក្នុងពុទ្ធុប្បាទកាលនេះ បានមកកើតនៅក្នុងក្រុងសាវត្ថី ចម្រើន

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

វ័យហើយ បានបព្វជ្ជាឧបសម្បទានៅក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ។ ចាប់តាំងពីលោកបួសអំពីពេលណាមក មានរូបស្ត្រីម្នាក់ដើរតាមក្រោយលោកជានិច្ច ។ ព្រោះហេតុនោះ ទើបភិក្ខុទាំងឡាយដាក់ឈ្មោះលោកថា **កោណ្ឌធាន** ។

[ពួកភិក្ខុប្រាប់គ្រហស្ថឲ្យបណ្តេញលោក]

ភិក្ខុទាំងឡាយ ឃើញលោកត្រាច់ទៅ ដោយមានរូបស្ត្រីជាប់តាមដូច្នោះ ក៏ប្រាប់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋីថា ម្នាលសេដ្ឋី លោកចូរបណ្តេញភិក្ខុទ្រុស្តសីលរូបនេះ ចេញចាកវិហាររបស់លោកទៅ ព្រោះថា សេចក្តីសាបសូន្យ នឹងកើតមានឡើងដល់ភិក្ខុដ៏សេស ។

សេដ្ឋី. បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ព្រះសាស្តា ព្រះអង្គគង់នៅក្នុងវិហារមិនមែនឬ ?

ភិក្ខុ. ចម្រើនពរ មហាសេដ្ឋី ។

សេដ្ឋី. បើដូច្នោះ ព្រះសាស្តា ព្រះអង្គគង់នឹងទ្រង់ជ្រាបនូវរឿងនោះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ ទៅប្រាប់នាងវិសាខាដូច្នោះដែរ ។ សូម្បីនាងវិសាខា ក៏ប្រាប់ភិក្ខុទាំងនោះ ដូច

ឧណ្ហិទត្តទណ្ណនា រឿងព្រះកោណ្ឌធាន

លោកសេដ្ឋីដែរ ។

ចំណែកភិក្ខុទាំងឡាយ កាលអ្នកទាំងពីរមិនព្រមធ្វើតាមពាក្យរបស់ខ្លួន ក៏ទូលព្រះរាជាថា មហាបពិត្រ ភិក្ខុកោណ្ឌធាននាំស្ត្រីម្នាក់ដើរតាម នឹងធ្វើសេចក្តីសាបសូន្យដល់ភិក្ខុគ្រប់រូប សូមមហាបពិត្រ បណ្តេញភិក្ខុនោះចេញចាកដែនរបស់ព្រះអង្គទៅ ។

ព្រះរាជា. ចុះភិក្ខុនោះនៅទីណា ?

ពួកភិក្ខុ. នៅក្នុងវិហារ មហាបពិត្រ ។

ព្រះរាជា. នៅកុដិមួយណា ?

ពួកភិក្ខុ. នៅក្នុងកុដិឈ្មោះឯណោះ ។

ព្រះរាជា. បើដូច្នោះ សូមលោកម្ចាស់និមន្តទៅមុនចុះ ខ្ញុំព្រះករុណានឹងបញ្ជាឲ្យគេទៅចាប់ភិក្ខុនោះ ។

[ព្រះរាជាយាងទៅសាកសួរព្រះកោណ្ឌធាន]

ពេលរសៀល ព្រះរាជាយាងទៅកាន់វិហារ បញ្ជាពួករាជបុរសឲ្យឡោមពទ្ធកុដិនោះ រួចព្រះអង្គគង់បែរព្រះភក្ត្រចំទៅទីលំនៅរបស់ព្រះថេរៈ ។

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

ព្រះថេរៈបានឮសំឡេង ក៏ចេញចាកវិហារ (លំនៅ) មកឈរនៅខាងមុខកុដិ ។ ព្រះរាជាក៏បានទតឃើញរូបស្ត្រីនោះឈរនៅខាងក្រោយព្រះថេរៈ ។ ព្រះថេរៈជ្រាបថា ព្រះរាជាយាងមក ក៏ឡើងទៅកាន់វិហារ ។ ព្រះរាជាទ្រង់មិនថ្វាយបង្គំព្រះថេរៈ, មិនបានទតឃើញស្ត្រីនោះ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ពិនិត្យមើលចន្លោះទ្វារខ្លះ ក្រោមគ្រែខ្លះ ក៏មិនឃើញ ទើបបានត្រាស់នឹងព្រះថេរៈថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន

អម្បាញ់មិញនេះ ខ្ញុំព្រះករុណាបានឃើញស្ត្រីម្នាក់នៅទីនេះ, ឥឡូវនេះ ស្ត្រីនោះទៅទីណា ?

ព្រះថេរៈទូលថា អាត្មាភាពមិនឃើញទេ មហាបពិត្រ ។ ព្រះរាជាក៏ត្រាស់ទៀតថា អម្បាញ់មិញនេះ ខ្ញុំព្រះករុណាឃើញស្ត្រីម្នាក់ ឈរនៅខាងក្រោយលោកម្ចាស់ ព្រះថេរៈក៏ទូលថា អាត្មាភាព មិនឃើញទេ មហាបពិត្រ ។

ព្រះរាជាទ្រង់ព្រះតម្រិះថា រឿងនេះយ៉ាងណាទៅហ្ន៎ ! លុះទ្រង់មានព្រះតម្រិះដូច្នេះហើយ ក៏ទ្រង់ត្រាស់ថា សូមលោកម្ចាស់និមន្តចេញអំពីទីនេះសិន កាលព្រះថេរៈចេញអំពីទីនោះ

ធម្មបទដ្ឋកថា រឿងព្រះគោធម្មត្ថេរ

ទៅឈរនៅខាងមុខកុដិ, ស្ត្រីនោះក៏បានឈរនៅខាងក្រោយព្រះថេរៈទៀត ។ ព្រះរាជាទតឃើញស្ត្រីនោះហើយ ក៏ទ្រង់ឡើងកុដិរបស់ព្រះថេរៈម្តងទៀត ។ ព្រះថេរៈជ្រាបថា ព្រះរាជាយាងមក ក៏គង់នៅស្ងៀម ។ សូម្បីព្រះរាជាទ្រង់រកមើលរូបស្ត្រីនោះគ្រប់ទីកន្លែង ក៏មិនបានឃើញ ទើបត្រាស់សួរព្រះថេរៈដដែលទៀតថា ស្ត្រីនោះនៅទីណា លោកម្ចាស់ ?

ព្រះថេរ:. បពិត្រមហារាជ អាត្មាភាពមិនឃើញស្ត្រី នោះទេ ។

ព្រះរាជា. សូមលោកម្ចាស់ ប្រោសប្រាប់ចុះ អម្បាញ់មិញនេះឯង ខ្ញុំព្រះករុណាបានឃើញស្ត្រីនោះ ឈរនៅខាងក្រោយលោកម្ចាស់ ។

ព្រះថេរ:. ថ្វាយព្រះពរមហាបពិត្រ សូម្បីមហាជនក៏បាននិយាយថា មានស្ត្រីម្នាក់ ដើរតាមក្រោយអាត្មាភាពដែរ, ប៉ុន្តែ អាត្មាភាពមិនបានឃើញស្ត្រីនោះឡើយ ។

[ព្រះរាជាទ្រង់សន្និដ្ឋានថាជារូបប្រៀប]

ព្រះរាជាទ្រង់សន្និដ្ឋានថា នុ៎ះពិតជារូបប្រៀប ហើយ

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

ត្រាស់នឹងព្រះថេរៈម្តងទៀតថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សូមលោកម្ចាស់និមន្តចុះទៅខាងក្រោមកុដិ, កាលព្រះថេរៈចុះទៅឈរនៅខាងក្រោមកុដិ, ក៏បានទតឃើញស្ត្រីនោះឈរនៅខាងក្រោយព្រះថេរៈនោះទៀត លុះស្តេចឡើងទៅខាងលើ ក៏មិនឃើញ ។ ព្រះរាជាសួរព្រះថេរៈម្តងទៀត កាល

ព្រះថេរៈពោលថា អាត្មាភាពមិនឃើញ ក៏ទ្រង់សន្និដ្ឋានបាន ថា នុ៎ះជារូបប្រៀបពិតប្រាកដ ទើបត្រាស់នឹងព្រះថេរៈថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន កាលបើសេចក្ដីសៅហ្មងបែប នេះ ជាប់តាមក្រោយលោកម្ចាស់យ៉ាងនេះ, ជនដទៃណាៗ ក៏ គេមិនប្រគេនភិក្ខាដល់លោកម្ចាស់ដែរ, ដូច្នេះ សូមលោក ម្ចាស់និមន្តទៅកាន់ព្រះរាជវាំង របស់ខ្ញុំព្រះករុណាជានិច្ចចុះ, ខ្ញុំព្រះករុណានឹងទំនុកបម្រុងលោកម្ចាស់ដោយបច្ច័យ ៤, ទ្រង់ និមន្តព្រះថេរៈដូច្នេះហើយ ក៏ចៀសចេញទៅ ។

[ពួកភិក្ខុតិះដៀលព្រះរាជានិងព្រះថេរៈ]

ភិក្ខុទាំងឡាយតិះដៀលព្រះរាជាថា ម្នាលអ្នកមានអាយុ ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរមើលនូវកិរិយាដ៏លាមករបស់

ធម្មបទដ្ឋកថា រឿងព្រះគោធិកត្ថេរ

ព្រះរាជាចុះ, កាលពួកយើងទូលថា សូមព្រះអង្គទ្រង់បណ្ដេញ ភិក្ខុនោះចេញចាកវិហារទៅ, មិនបណ្ដេញភិក្ខុនោះចេញចាក វិហារ ត្រឡប់ជានិមន្តភិក្ខុនោះដោយបច្ច័យ ៤ ហើយត្រឡប់ ទៅវិញ ។

មិនតែប៉ុណ្ណោះ ភិក្ខុទាំងឡាយក៏ពោលទៅកាន់ភិក្ខុនោះថា នែបុគ្គលទ្រុស្តសីល ឥឡូវនេះ ព្រះរាជាក្លាយទៅជាមនុស្សអាក្រក់ហើយ ។

ចំណែកព្រះថេរៈនោះ កាលពីមុន មិនហ៊ានពោលនូវពាក្យអ្វីៗ នឹងភិក្ខុទាំងឡាយឡើយ, លុះបានព្រះរាជាជាសំអាង ក៏ពោលតបនឹងពាក្យសម្តីរបស់ភិក្ខុទាំងឡាយក្លាមៗថាពួកលោកឯងជាអ្នកទ្រុស្តសីល, ជាមនុស្សអាក្រក់, ពួកលោកឯងមានស្រីដើរតាមក្រោយ ។

ភិក្ខុទាំងនោះ ក្រាបទូលព្រះសាស្តាថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះកោណ្ឌធាន ត្រូវពួកខ្ញុំព្រះអង្គពោលហើយត្រឡប់ជាជេរពួកខ្ញុំព្រះអង្គដោយប្រការផ្សេងៗថា ពួកលោកហ្នឹងឯងជាអ្នកទ្រុស្តសីលជាដើម ។

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

[ព្រះសាស្តាទ្រង់សាកសួរទាំងពីរផ្នែក]

ព្រះសាស្តា ត្រាស់ឲ្យហៅព្រះកោណ្ឌធានទោះមកហើយ ត្រាស់សួរថា ម្នាលភិក្ខុ អ្នកបានពោលយ៉ាងនោះពិតមែនឬ? ព្រះថេរៈក្រាបទូលថា ពិតមែន ព្រះអង្គ ។

ព្រះសាស្តា. ព្រោះហេតុអ្វី ទើបអ្នកពោលដូច្នោះ ?

ព្រះថេរៈ. ព្រោះភិក្ខុទាំងនោះ ចោទខ្ញុំព្រះអង្គថា ជាបុគ្គលទ្រុស្តសីល ។

ព្រះសាស្តា. ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុអ្វី ទើបអ្នកទាំងឡាយចោទភិក្ខុនេះដូច្នេះ ?

ពួកភិក្ខុ. បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកខ្ញុំព្រះអង្គឃើញស្ត្រីម្នាក់ ដើរតាមក្រោយភិក្ខុនេះ ទើបពួកខ្ញុំព្រះអង្គពោលដូច្នោះ ។

ព្រះសាស្តា. ភិក្ខុទាំងនេះ ឃើញស្ត្រីម្នាក់ ដើរជាមួយនឹងអ្នក ទើបពោលដូច្នោះ ចំណែកអ្នកមិនបានឃើញស្ត្រីដើរតាមក្រោយភិក្ខុទាំងនេះទេ ហេតុអ្វី ទើបអ្នកពោលនឹងភិក្ខុទាំងនេះដូច្នោះដែរ, ផលនេះកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យទិដ្ឋិ

ទណ្ឌវគ្គវណ្ណនា រឿងព្រះកោណ្ឌធាន

ដ៏លាមករបស់អ្នកក្នុងកាលមុន មិនមែនឬ ហេតុអ្វីឥឡូវនេះ ទើបអ្នកនៅប្រកាន់ទិដ្ឋិអាក្រក់នោះទៀត ?

ពួកភិក្ខុទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះភិក្ខុនេះបានធ្វើកម្មដូចម្តេចខ្លះក្នុងកាលមុន ? គ្រានោះ ព្រះសាស្តាត្រាស់បុព្វកម្មរបស់លោក ឲ្យភិក្ខុទាំងនោះស្តាប់ ហើយមានព្រះពុទ្ធដីកាថា ម្នាលភិក្ខុ អ្នកអាស្រ័យកម្មដ៏លាមកនេះទើបបានដល់នូវប្រការដ៏ប្លែកយ៉ាងនេះ, ឥឡូវនេះ អ្នកនៅប្រកាន់ទិដ្ឋិដ៏អាក្រក់បែបនោះទៀត មិនសមគួរឡើយ, អ្នកកុំពោលពាក្យអ្វីៗ នឹងភិក្ខុទាំងឡាយទៀត, អ្នកចូរជាអ្នកមិនមានសំឡេងដូចគាំង ដែលគេកាត់កណ្តាប់មាត់ហើយ, កាលបើដូច្នោះ អ្នកនឹងបានសម្រេចនូវព្រះនិព្វាន រួចហើយកាលនឹងទ្រង់បន្តអនុសន្ធិដើម្បីសម្តែងធម៌ បានទ្រង់ភាសិតគាថាទាំងនេះថា ៖

៤ មាវោច ផរុសំ កញ្ចិ វុត្តា បដិវទេយ្យុ តំ
ទុក្ខា ហិ សារម្ភកថា បដិទណ្ឌា ផុសេយ្យុ តំ
សចេ នេរេសិ អត្តានំ កំសោ ឧបហតោ យថា

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

ឯស បត្តោសិ និព្វានំ សារម្ភោ តេ ន វិជ្ជតិ ។

អ្នកកុំនិយាយពាក្យអាក្រក់នឹងអ្នកណាមួយឡើយ ជនទាំងឡាយ ដែលអ្នកស្តីថាឲ្យហើយ គេគប្បីស្តីថាតបមកអ្នកវិញ ព្រោះថា ការពោលពាក្យប្រណាំងប្រជែង ជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ ការតស៊ូទាំងឡាយគប្បីប៉ះពាល់នូវអ្នក ។ បើអ្នកធ្វើខ្លួនមិនឲ្យញាប់ញ័រដូចគងគាំង ដែលចៀរមាត់ចេញហើយ (រមែងមិនលាន់ឮសូរ) ដូច្នោះ អ្នកនុ៎ះ ជាបុគ្គលដល់នូវព្រះនិព្វាន ការប្រណាំងប្រជែងមិនមានដល់អ្នក ។

អធិប្បាយគាថា

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **កញ្ចិ** សេចក្តីថា កុំពោលពាក្យអាក្រក់នឹងនរណាៗ សូម្បីតែម្នាក់ ។

បទថា **វុត្តា** សេចក្តីថា ជនពួកដទៃ កាលត្រូវអ្នកពោលថា ពួកអ្នកឯងជាបុគ្គលទ្រុស្តសីល គប្បីពោលតបមករកអ្នកវិញ ។

បទថា **សារម្ភកថា** ឈ្មោះថា ការពោលប្រណាំងប្រ-

ដែងគ្នា ជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ ។

បទថា **បដិទណ្ឌា** សេចក្ដីថា កាលអ្នកប្រហារអ្នកដទៃដោយអាជ្ញាទាំងឡាយ មានអាជ្ញាផ្លូវកាយជាដើម, អាជ្ញានឹងធ្លាក់មកលើក្បាលរបស់អ្នកវិញ ។

បទថា **សចេ នេរេសិ** សេចក្ដីថា បើអ្នកអាចធ្វើខ្លួនមិនឲ្យញាប់ញ័របានសោត ។

បាទព្រះគាថាថា **កំសោ ឧបហតោ យថា** សេចក្ដីថា ដូចគោំងដែលគេចៀរមាត់ចេញ ទុកតែផ្ទៃ ។ ពិតណាស់ គោំងដូច្នោះ សូម្បីបុគ្គលវាយដោយដៃ-ជើង ឬក៏ដំបងយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏មិនលាន់ឮសូរដែរ ។

ពីរបទថា **ឯស បត្តោសិ** សេចក្ដីថា បើអ្នកអាចធ្វើខ្លួនឲ្យទៅជាបុគ្គលបែបនោះបាន, ហើយបំពេញបដិបទាបែបនេះដោយសេចក្ដីមិនប្រមាទក្នុងកាលឥឡូវនេះ អ្នកនឹងដល់នូវព្រះនិព្វានជាពិតប្រាកដ ។

បាទព្រះគាថាថា **សារម្ភោ តេ ន វិជ្ជតិ** សេចក្ដីថា កាលបើដូច្នោះ សូម្បីការប្រណាំងប្រជែងគ្នា មានការធ្វើសម្ដី

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

ដ៏លើសលប់យ៉ាងនេះថា អ្នកឯងជាបុគ្គលទ្រុស្ដសីល, ជាមនុស្សអាក្រក់ រមែងមិនមានដល់អ្នកឡើយ ។

លុះចប់ទេសនា ជនជាច្រើន បានសម្រេចអរិយផលទាំងឡាយ មានសោតាបត្តិផលជាដើម ។ ចំណែកព្រះ-កោណ្ឌធានត្ថេរ តាំងនៅក្នុងឱវាទដែលព្រះសាស្ដាប្រទានឲ្យហើយ ក៏បានសម្រេចព្រះអរហត្តផល, មិនយូរប៉ុន្មាន លោកក៏បានហោះឡើងទៅកាន់អាកាស ចាប់ស្លាកជាលើកដំបូងបានមុនភិក្ខុទាំងឡាយ ដោយប្រកាដូច្នេះឯង ។៚

(រឿងព្រះកោណ្ឌធានត្ថេរ ចប់)

****

៥ រឿងឧបោសថកម្ម

សេចក្ដីខាងដើម

ព្រះសាស្ដា កាលគង់នៅក្នុងបុព្វារាម ទ្រង់ប្រារព្ធឧបោ-សថកម្ម របស់ឧបាសិកាទាំងឡាយ មាននាងវិសាខាជាដើម ត្រាស់ព្រះធម្មទេសនានេះថា “**យថា ទណ្ឌេន គោបាលោ**” ជាដើម ។

[ស្ដ្រីរក្សាឧបោសថប្រាថ្នាផលផ្សេងៗគ្នា]

បានឮមកថា ក្នុងថ្ងៃឧបោសថមួយ ស្ដ្រីប្រមាណ ៥០០ រូប ដែលមានប្រក្រតីនៅក្នុងនគរសាវត្ថី ជាអ្នករក្សាឧបោសថ បានទៅកាន់វិហារ ។ នាងវិសាខាចូលទៅរកស្ដ្រីចាស់ៗ ក្នុងចំណោមស្ដ្រីទាំង ៥០០ នោះហើយ សួរថា ម្នាលនាងទាំងឡាយ ពួកនាងរក្សាឧបោសថដើម្បីអ្វី ? កាលស្ដ្រីចាស់ៗ ទាំងនោះប្រាប់ថា ពួកខ្ញុំប្រាថ្នាទិព្វសម្បត្តិ ទើបរក្សាឧបោសថ, នាងក៏សួរពួកស្ដ្រីកណ្ដាលៗ ពួកស្ដ្រីទាំងនោះប្រាប់ថា ពួកខ្ញុំ

រក្សាឧបោសថ ព្រោះចង់ផុតចាកការនៅដោយស្ត្រីរួមប្តី (ប្តីមានប្រពន្ធពីរ), សួរពួកស្រីក្រមុំៗ ពួកស្រីក្រមុំៗ ទាំងនោះ

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

ប្រាប់ថា ពួកខ្ញុំរក្សាឧបោសថ ព្រោះចង់បានបុត្រប្រុសក្នុងគភ៌ដំបូង, សួរពួកស្រីជំទង់, ស្រីទាំងនោះប្រាប់ថា ពួកខ្ញុំរក្សាឧបោសថ ព្រោះចង់បានទៅកាន់ត្រកូលប្តីក្នុងវ័យក្រមុំៗ, (នាងវិសាខា) បានស្តាប់ពាក្យរបស់ស្ត្រីទាំងនោះហើយ ក៏នាំទៅកាន់សម្នាក់ព្រះសាស្តា ក្រាបទូលសេចក្តីប្រាថ្នារបស់ស្ត្រីទាំងនោះ តាមលំដាប់ ។

[សព្វសត្វត្រូវបញ្ជូនទៅជាបណ្តើរៗ]

ព្រះសាស្តា ទ្រង់ព្រះសណ្តាប់នូវពាក្យនោះហើយ ត្រាស់ថា ធម្មតាសភាវធម៌ទាំងឡាយ មានជាតិជាដើម របស់សត្វទាំងនេះ ដូចជានាយគោបាល ដែលមានរំពាត់ក្នុងដៃ, ជាតិបញ្ជូនសព្វសត្វទៅកាន់ជរា ជរាបញ្ជូនទៅកាន់សម្នាក់ព្យាធិ ព្យាធិ បញ្ជូនទៅកាន់សម្នាក់មរណៈ មរណៈរមែងកាត់ផ្តាច់ជីវិត ដូចជាបុគ្គលកាត់ដើមឈើដោយពូថៅដូច្នោះ, សូម្បី

ដូច្នោះក៏ដោយ ពួកសត្វក៏នៅតែមិនប្រាថ្នាវិវដ្ដៈ (ព្រះនិព្វាន), ពេញចិត្តតែវដ្ដៈប៉ុណ្ណោះ, កាលទឹងទ្រង់បន្តអនុសន្ធិដើម្បីសម្ដែងធម៌ បានត្រាស់ព្រះគាថានេះថា ៖

ទណ្ឌវគ្គវណ្ណនា រឿងឧបោសថកម្ម

៥ យថា ទណ្ឌេន គោបាលោ គាវោ បាជេតិ គោចរំ
ឯវំ ជរា ច មច្ចុ ច អាយុំ បាជេន្តិ បាណិនំ ។

គង្វាលគោ រមែងកៀងគោ ទៅកាន់ទីគោចរ ដោយអាជ្ញា ដូចម្ដេចមិញ ជរា និងមច្ចុតែងកៀងអាយុរបស់សត្វទាំងឡាយ ដូច្នោះឯង ។

អធិប្បាយគាថា

បណ្ដាបទទាំងនោះ បទថា **បាជេតិ** សេចក្ដីថា នាយគោបាលដែលឈ្លាសវៃ ហាមគោទាំងឡាយ ដែលចូលទៅកាន់ចន្លោះភ្លឺស្រែ ដោយរំពាត់ រមែងនាំទៅដោយដំបង ឬរំពាត់នោះ ឈ្មោះថា កៀងគោទាំងឡាយទៅកាន់ទីគោចរដែលមានស្មៅ និងទឹករកបានដោយងាយ ។

ពីរបទថា **អាយុំ បាជេន្តិ** សេចក្តីថា រមែងកាត់ផ្តាច់នូវជីវិតិន្ទ្រីយ៍ គឺរមែងញុំាងជីវិតិន្ទ្រីយ៍ឲ្យអស់ទៅ ។ ក្នុងព្រះគាថានេះ មានពាក្យឧបមាឧបមេយ្យដូច្នេះថា ជរា និងមច្ចុប្រៀបដូចនាយគោបាល,ជីវិតិន្ទ្រីយ៍ប្រៀបដូចហ្វូងគោ,មរណៈប្រៀបដូចទីគោចរ ។ បណ្តាសភាវធម៌ទាំងនោះ ជាតិបញ្ជូន

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

ជីវិតិន្ទ្រីយ៍របស់សត្វ ទៅកាន់សម្នាក់ជរា ជរាបញ្ជូនទៅកាន់សម្នាក់ព្យាធិ ព្យាធិបញ្ជូនទៅកាន់សម្នាក់មរណៈ, មរណៈកាត់ផ្តាច់នូវជីវិតិន្ទ្រីយ៍របស់សត្វទាំងឡាយ ដូចជាការដែលបុគ្គលកាត់ដើមឈើដោយពូថៅ ដូច្នោះ ។

លុះចប់ទេសនា ជនជាច្រើននាក់ បានសម្រេចអរិយផលទាំងឡាយ មានសោតាបត្តិផលជាដើម ដូច្នោះឯង ។៚

(រឿងឧបោសថកម្ម ចប់)

****

៦ រឿងអជគរប្រេត

សេចក្តីខាងដើម

ព្រះសាស្តា កាលគង់នៅក្នុងវត្តវេឡុវ័ន ទ្រង់ប្រារព្ធអជគរប្រេត បានត្រាស់ព្រះធម្មទេសនានេះថា “ **អថ បាបានិ កម្មានិ** ” ជាដើម ។

[ព្រះមហាមោគ្គល្លានឃើញប្រេតត្រូវភ្លើងឆេះ]

សេចក្តីពិស្តារថា ក្នុងសម័យមួយ ព្រះមហាមោគ្គល្លាន និងព្រះលក្ខណៈចុះអំពីភ្នំគិជ្ឈកូដ បានឃើញអជគរប្រេត មានអត្តភាពប្រមាណ ២៥ យោជន៍ ដោយទិព្វចក្ខុ ។ អណ្តាតភ្លើងតាំងឡើងអំពីក្បាលរបស់ប្រេតនោះ ឆេះរាលដល់កន្ទុយ,

តាំងឡើងអំពីកន្ទុយ ឆេះរាលដល់ក្បាល, តាំងឡើងអំពីខាង ទាំងពីរ ប្រជុំចុះនៅត្រង់កណ្តាលខ្លួន ។

[តំណាលការឃើញប្រេតឲ្យព្រះលក្ខណត្ថេរស្តាប់]

ព្រះថេរៈ លុះឃើញប្រេតនោះហើយ ក៏បានធ្វើការ ញញឹមឲ្យប្រាកដ ព្រះលក្ខណៈបានសួរនូវហេតុនៃការញញឹម នោះហើយ ព្រះមហាមោគ្គល្លានក៏ប្រាប់ថា ម្នាលអ្នកមាន

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

អាយុ កាលនេះ មិនមែនជាកាលសមគួរនឹងព្យាករបញ្ហានេះ ទេ, ចាំសួរខ្ញុំក្នុងសម្នាក់ព្រះសាស្តាចុះ ត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះហើយ កាលទៅកាន់សម្នាក់ព្រះសាស្តា ព្រះ លក្ខណត្ថេរសួរ ក៏ឆ្លើយប្រាប់ថា ម្នាលអ្នកមានអាយុ ខ្ញុំបាន ឃើញប្រេតមួយក្នុងទីនោះ, អត្តភាពរបស់វា មានសភាពបែប នេះ លុះខ្ញុំឃើញហើយ ក៏ធ្វើនូវការញញឹមឲ្យប្រាកដ ដោយ គិតថា អត្តភាពបែបនេះ យើងមិនធ្លាប់បានឃើញឡើយ ។

[ព្រះសាស្តាក៏ព្រះអង្គធ្លាប់ឃើញប្រេតនោះដែរ]

ព្រះសាស្តា ត្រាស់ពាក្យជាដើមថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សាវករបស់តថាគត ជាអ្នកមានចក្ខុហើយ ទ្រង់ទទួលពាក្យរបស់ព្រះថេរៈហើយ មានព្រះពុទ្ធដីកាថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រេតនុ៎ះ សូម្បីតថាគតក៏បានឃើញដែរ តថាគតបានឃើញប្រេតនោះ តាំងពីតថាគតគង់នៅពោធិមណ្ឌលម៉្លេះ, ប៉ុន្តែតថាគតមិនបានសម្តែងឡើង ព្រោះគិតថា ពួកជនណា មិនជឿពាក្យរបស់តថាគត ការមិនជឿរបស់ជនទាំងនោះ រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ឥឡូវនេះ តថាគត បានមោគ្គល្លានជាសាក្សី

ឧឈ្នចគ្គចណ្ណនា ពឿខអខគរប្រេត

ហើយ ទើបពោល, ភិក្ខុទាំងឡាយ ក៏ទូលសួរបុព្វកម្មរបស់ប្រេតនោះ ព្រះសាស្តាក៏ទ្រង់ព្យាករ ដូចតទៅនេះថា ៖

[បុព្វកម្មរបស់អជគរប្រេត]

បានឮថា ក្នុងកាលនៃព្រះពុទ្ធព្រះនាមកស្សបៈ មានសេដ្ឋីម្នាក់ឈ្មោះសុមង្គល ក្រាលឥដ្ឋមាសលើផែនដី ឲ្យគេសាងវិហារក្នុងទីប្រមាណ ២០ ឧសភៈ ដោយទ្រព្យប៉ុណ្ណោះហើយ ក៏ឲ្យធ្វើការឆ្លងដោយទ្រព្យប៉ុណ្ណោះដែរ ។ ថ្ងៃមួយ

លោកសេដ្ឋីទៅកាន់សម្នាក់ព្រះសាស្តាអំពីព្រលឹម បានឃើញ ចោរម្នាក់ ដេកទទូរសំពត់កាសាយៈពីចុងជើងរហូតដល់ក្បាល ទាំងមានជើងប្រឡាក់ភក់ផង ក្នុងសាលាមួយ ជិតទ្វារព្រះនគរ បានពោលដូច្នេះថា បុគ្គលនេះ មានជើងប្រឡាក់ភក់ ទំនងជាមនុស្សដើរយប់ហើយមើលទៅ ។

[កម្មអាក្រក់ឲ្យផលអាក្រក់]

ចោរបើកមុខឃើញសេដ្ឋីហើយ ក៏គិតក្នុងចិត្តថា លើកទុកសិនចុះ, យើងនឹងដឹងនូវអំពើដែលយើងគប្បីធ្វើដល់បុគ្គលនេះ ហើយក៏ចងអាឃាតទុក ក្រោយមក បានទៅដុតស្រែ

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

របស់លោកសេដ្ឋីអស់ ៧ ដង កាត់ជើងគោទាំងឡាយក្នុងក្រោល ៧ ដង ដុតផ្ទះ ៧ ដង ។ ចោរនោះមិនអាចញ៉ាំងសេចក្តីក្រោធឲ្យរលត់ទៅ ដោយអំពើមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះបាន ទើបធ្វើនូវសេចក្តីស្និទ្ធស្នាល ដោយការៈជាមិត្រនឹងបុរសដែលជាកូនឈ្នួលរបស់លោកសេដ្ឋី រួចសួរថា អ្វីជាទីស្រឡាញ់នៃចៅហ្វាយរបស់អ្នកឯងជាងគេ ? បានដឹងថា វត្ថុ

ដែលជាទីស្រឡាញ់បំផុតនៃលោកសេដ្ឋី ក្រៅពីព្រះគន្ធកុដិ មិនមាន គិតថា ល្អហើយ យើងនឹងដុតព្រះគន្ធកុដិដើម្បី រំលត់កំហឹងរបស់យើង, កាលព្រះសាស្តា ស្តេចយាងចូល ទៅបិណ្ឌបាត, បានវាយបំបែកក្អមទឹកឆាន់ និងទឹកប្រើប្រាស់ រួចហើយ ឆួលភ្លើងដុតព្រះគន្ធកុដិ ។

សេដ្ឋីបានឮដំណឹងថា ព្រះគន្ធកុដិត្រូវភ្លើងឆេះ ក៏ដើរ ទៅមើល លុះទៅដល់ភ្លើងក៏ឆេះព្រះគន្ធកុដិអស់ គាត់សម្លឹង មើលព្រះគន្ធកុដិដែលត្រូវភ្លើងឆេះនោះ ដោយមិនបានញ៉ាំង ទោមនស្សឲ្យកើតឡើង សូម្បីតែប៉ុនរោមទ្រាយឡើយ បែរ ជាទះដៃខ្ទាំងៗ ទៅវិញ ។

ទណ្ឌវគ្គវណ្ណនា រឿងអជករសេដ្ឋី

ខណៈនោះ ប្រជាជនដែលឈរនៅក្បែរនោះ សួរលោក សេដ្ឋីថា បពិត្រលោកសេដ្ឋី ហេតុអ្វីទើបលោកទះដៃ នៅ ពេលដែលព្រះគន្ធកុដិ ដែលលោកចំណាយទ្រព្យប៉ុណ្ណេះ កសាង ត្រូវភ្លើងឆេះ ?

សេដ្ឋីឆ្លើយថា ពុកម៉ែទាំងឡាយ ខ្ញុំធ្វើកម្មប្រមាណ ប៉ុណ្ណេះឈ្មោះថា បានកប់ទ្រព្យទុកក្នុងព្រះសាសនាដែលមិន

ជាសាធារណៈដល់អន្តរាយទាំងឡាយ មានភ្លើងជាដើម,ទើប ខ្ញុំមានចិត្តរីករាយ ទះដៃ ដោយគិតថា យើងនឹងបានចំណាយទ្រព្យប្រមាណប៉ុណ្ណោះ សាងព្រះគន្ធកុដិថ្វាយព្រះសាស្តាទៀត ។

សេដ្ឋីចំណាយទ្រព្យប្រមាណប៉ុណ្ណោះ សាងព្រះគន្ធ-កុដិ ថ្វាយចំពោះព្រះសាស្តា ដែលមានភិក្ខុសង្ឃ ២ ម៉ឺនរូបជាបរិវារម្តងទៀត ។

ចោរឃើញកិរិយានោះហើយ គិតថា បើយើងមិនសម្លាប់សេដ្ឋីនេះទេ នឹងមិនអាចរំលត់កំហឹងបានទេ ណ្ហើយចុះ យើងនឹងសម្លាប់វា, លុះគិតដូច្នេះហើយ ក៏សៀតកូន

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

កាំបិតទុកក្នុងជាយសំពត់ស្លៀក ដើរទៅកាន់វិហារអស់ ៧ ថ្ងៃ ប៉ុន្តែមិនបានឱកាស ។

ចំណែកមហាសេដ្ឋី ថ្វាយទានដល់ភិក្ខុសង្ឃ មានព្រះពុទ្ធជាប្រធានអស់ ៧ ថ្ងៃ ថ្វាយបង្គំព្រះសាស្តាហើយ ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុរសម្នាក់ដុតស្រែរបស់ខ្ញុំ

ព្រះអង្គ ៧ ដង កាប់ជើងគោក្នុងក្រោល ៧ ដង, ដុតផ្ទះ ៧ ដង សូម្បីព្រះគន្ធកុដិ ក៏ប្រហែលជាបុគ្គលនោះដុតដែរហើយមើលទៅ, ដូច្នេះ ខ្ញុំព្រះអង្គសូមឲ្យចំណែកបុណ្យដែលកើតអំពីការធ្វើទាននេះ ដល់អ្នកនោះមុនគេ ។

[អ្នកធ្វើកម្មល្អរមែងឈ្នះអ្នកធ្វើកម្មអាក្រក់]

ចោរបានឮពាក្យនោះហើយ គិតថា យើងបានធ្វើកម្មដ៏ធ្ងន់ ប៉ុន្តែសេដ្ឋីនេះ មិនបានញ៉ាំងសេចក្ដីក្រោធ សូម្បីតែបន្តិចបន្តួចចំពោះយើង ដែលជាអ្នកធ្វើនូវកំហុសយ៉ាងនេះ, (បែរជាឲ្យ) ចំណែកបុណ្យក្នុងទាននេះដល់យើងមុនគេទៀតផង, ការដែលយើងគិតប្រទូស្តចំពោះសេដ្ឋីនេះ មិនសមគួរឡើយ បើយើងមិនញ៉ាំងសេដ្ឋីនេះឲ្យអត់ទោសឲ្យទេ, ទេវទណ្ឌពិតជាធ្លាក់

មកត្រូវក្បាលរបស់យើងមិនខាន លុះគិតដូច្នេះហើយ ក៏ចូលទៅក្រាបនៅក្បែរជើងរបស់សេដ្ឋី ហើយពោលថា បពិត្រលោកសេដ្ឋី សូមលោកអត់នូវទោសនោះឲ្យខ្ញុំផងចុះ, កាល

សេដ្ឋីពោលថា មានរឿងអ្វី ? ក៏ប្រាប់ថា បពិត្រសេដ្ឋី ខ្ញុំបាន ធ្វើកម្មប៉ុណ្ណេះៗ, សូមលោកអត់នូវទោសនោះដល់ខ្ញុំផង ។

គ្រានោះ សេដ្ឋីសួរកម្មគ្រប់ៗ ប្រការ នឹងបុរសនោះថា អ្នកធ្វើកម្មនេះផង នេះផងឬ ? កាលចោរទទួលសារភាពថា បាទលោកសេដ្ឋី ខ្ញុំបានធ្វើមែន បានសួរតទៅទៀតថា យើង មិនធ្លាប់ឃើញអ្នកឯង, ហេតុអ្វីទើបអ្នកក្រោធខឹងយើង ហើយ ធ្វើនូវអំពើយ៉ាងនេះចំពោះយើង ?

បុរសនោះ ញុំាងសេដ្ឋីឲ្យរឭកឃើញនូវពាក្យដែលសេដ្ឋី ពោលក្នុងកាលដែលខ្លួនចេញអំពីព្រះនគរ ហើយបានប្រាប់ សេដ្ឋីថា ខ្ញុំខឹងនឹងលោក ព្រោះហេតុនេះឯង ។

សេដ្ឋីរឭកដល់ពាក្យដែលខ្លួនពោលបានហើយ ឲ្យចោរ អត់ទោសឲ្យដោយពាក្យថា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន យើងបាន និយាយពាក្យនោះពិតមែន, អ្នកចូរអត់នូវទោសនោះដល់ខ្ញុំផង,

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

ហើយពោលថា ក្រោកឡើងចុះ យើងអត់ទោសឲ្យអ្នក ចូរអ្នក ទៅចុះ ។

ចោរ. បពិត្រសេដ្ឋី បើលោកអត់ទោសឲ្យខ្ញុំសោត, សូមលោកធ្វើខ្ញុំព្រមទាំងបុត្រ និងភរិយាឲ្យជាទាសៈនៅក្នុងផ្ទះរបស់លោកផងចុះ ។

សេដ្ឋី. នែអ្នក យើងពោលពាក្យប៉ុណ្ណឹង, អ្នកបានធ្វើនូវអំពើបែបនេះ, យើងមិនអាចនឹងពោលនូវពាក្យអ្វីៗ ជាមួយអ្នកនៅក្នុងផ្ទះរបស់យើងបានឡើយ, កិច្ចដែលអ្នកនៅក្នុងផ្ទះរបស់យើងមិនមាន, យើងអត់ទោសឲ្យអ្នកឯងហើយ អ្នកឯងទៅវិញចុះ ។

ចោរធ្វើកម្មនោះហើយ លុះអស់អាយុ កើតក្នុងអវីចីនរក ឆេះក្នុងអវីចីនោះអស់កាលដ៏យូរ ក្នុងសម័យនៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធយើងនេះ កើតជាអជគរប្រេត ត្រូវភ្លើងឆេះនៅត្រង់ភ្នំគិជ្ឈកូដដោយវិបាកនៃកម្មដ៏សេស ។

ព្រះសាស្ដា ត្រាស់បុព្វកម្មរបស់ប្រេតនោះហើយ មានព្រះពុទ្ធដីកាថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពាលធ្វើកម្មអាក្រក់

មិនដែលដឹងឡើយ, ប៉ុន្តែក្រោយមក រមែងក្តៅក្រហាយ ព្រោះកម្មដែលខ្លួនធ្វើហើយនោះ ដូចជាភ្លើងឆេះព្រៃ, កាលនឹងទ្រង់បន្តអនុសន្ធិដើម្បីសម្តែងធម៌ បានត្រាស់ព្រះគាថានេះថា ៖

៦ អថ បាបានិ កម្មានិ ករំ ពាលោ ន ពុជ្ឈតិ
សេហិ កម្មេហិ ទុម្មេធោ អគ្គិទឌ្ឍោវ តប្បតិ ។

បុគ្គលមិនមានប្រាជ្ញា កាលធ្វើអំពើអាក្រក់
រមែងមិនភ្ញាក់ខ្លួន លុះកាលជាខាងក្រោយ ទើបក្តៅ
ក្រហាយដោយសារកម្មរបស់ខ្លួន ដូចត្រូវភ្លើងឆេះ ។

អធិប្បាយគាថា

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **អថ បាបានិ** សេចក្តីថា ជនពាលមិនត្រឹមតែធ្វើបាបទាំងឡាយ ដោយអំណាចនៃសេចក្តីក្រោធប៉ុណ្ណោះទេ, សូម្បីកាលធ្វើក៏មិនដឹងខ្លួន, តែកាលធ្វើបាបមិនមែនមិនដឹងថា យើងធ្វើបាបទេ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថាមិនដឹង ព្រោះមិនដឹងថា ផលរបស់កម្មនេះ មានសភាពបែបនេះ ។

បទថា **សេហិ** សេចក្តីថា ព្រោះកម្មដែលខ្លួនធ្វើហើយនោះ ។

បទថា **ទុម្មេធោ** សេចក្តីថា បុគ្គលមិនមានប្រាជ្ញា កើតក្នុងនរក រមែងក្តៅក្រហាយ ដូចត្រូវភ្លើងឆេះ ។

លុះចប់ទេសនា ជនជាច្រើន បានសម្រេចអរិយផលទាំងឡាយ មានសោតាបត្តិជាដើម ដូច្នេះឯង ។ល។

(រឿងអជគរប្រេត ចប់)

****

៧ រឿងព្រះមហាមោគ្គល្លាន

សេចក្តីខាងដើម

ព្រះសាស្តា កាលគង់នៅក្នុងវត្តវេឡុវ័ន ទ្រង់ប្រារព្ធព្រះមហាមោគ្គល្លានត្ថេរ ត្រាស់ព្រះធម្មទេសនានេះថា “**យោ ទណ្ឌេន អទណ្ឌេសុ**” ជាដើម ។

[ពួកតិរ្ថិយ៍គិតរកឧបាយសម្លាប់ព្រះថេរៈ]

សេចក្តីពិស្តារថា សម័យមួយ ពួកតិរ្ថិយ៍ប្រជុំប្រឹក្សាគ្នាថា ម្នាលអ្នកមានអាយុ អ្នកទាំងឡាយ មានដឹងទេថា ហេតុអ្វីលាភសក្ការៈកើតឡើងច្រើនដល់ព្រះសមណគោតម ? តិរ្ថិយ៍មួយពួកពោលថា ពួកខ្ញុំមិនជ្រាបទេ, ចំណែកពួកលោកដឹងឬ ? តិរ្ថិយ៍ដែលដឹងរឿងក៏នាំគ្នាឆ្លើយថា បាទ ពួកខ្ញុំដឹង លាភ និងសក្ការៈកើតដល់ព្រះសមណគោតម ព្រោះអាស្រ័យព្រះថេរៈមួយរូបឈ្មោះមហាមោគ្គល្លាន ព្រោះព្រះថេរៈនោះទៅកាន់ទេវលោក សួរនូវកម្មដែលពួកទេវតាធ្វើហើយ ក៏ត្រឡប់មកប្រាប់ពួកមនុស្សថា ពួកទេវតាធ្វើកម្មឈ្មោះនេះ រមែងបាននូវសម្បត្តិបែបនេះ, សូម្បីទៅនរក ក៏សួរនូវកម្មរបស់ពួកសត្វ

ដែលកើតក្នុងនរក ហើយត្រឡប់មកប្រាប់ពួកមនុស្សថា ពួកនេរយិកសត្វធ្វើកម្មឈ្មោះនេះ រមែងសោយទុក្ខបែបនេះ, ពួកមនុស្សបានស្ដាប់ពាក្យរបស់ព្រះថេរៈនោះហើយ តែងនាំលាភសក្ការៈជាច្រើនទៅប្រគេន, បើពួកយើងអាចសម្លាប់ព្រះថេរៈនោះបាន លាភសក្ការៈនោះ នឹងកើតដល់ពួកយើង ។

[តិរ្ថិយ៍ជួលពួកចោរសម្លាប់ព្រះថេរៈ]

តិរ្ថិយ៍ទាំងនោះ ម្នាក់ៗ យល់ព្រមថា ឧបាយនេះប្រើការបាន គ្រប់គ្នាជាអ្នកមានឆន្ទៈតែមួយ សម្រេចគ្នាថា ពួកយើងនឹងធ្វើកម្មយ៉ាងណានីមួយ ដើម្បីសម្លាប់ព្រះថេរៈនោះឲ្យបាន ហើយបបួលពួកឧបដ្ឋាករបស់ខ្លួន បានទ្រព្យ ១ ពាន់កហាបណៈ ឲ្យហៅពួកចោរ ដែលជាអ្នកស៊ីឈ្នួលសម្លាប់មនុស្សមកហើយ បញ្ជាថា ព្រះថេរៈឈ្មោះមហាមោគ្គល្លាន នៅឯកាឡសិលា, ពួកអ្នកទៅកាន់ទីនោះហើយ ចូរសម្លាប់ព្រះថេរៈនោះចុះ លុះពោលដូច្នេះហើយ ក៏ឲ្យកហាបណៈទៅពួកចោរទាំងនោះ ។

ពួកចោរយល់ព្រម ព្រោះសេចក្ដីលោភក្នុងទ្រព្យ តាំងចិត្តថា ពួកយើងនឹងសម្លាប់ព្រះថេរៈ រួចហើយទៅឡោមព័ទ្ធ

លំនៅរបស់ព្រះមហាមោគ្គល្លាន ។

[ព្រះថេរៈត្រូវពួកចោរវាយ]

ព្រះថេរៈជ្រាបថា ខ្លួនត្រូវពួកចោរឡោមពទ្ធហើយ ទើបគេចអំពីកុដិ ចេញតាមប្រហោងកូនសោ ។ ក្នុងថ្ងៃនោះ ពួកចោរមិនបានឃើញព្រះថេរៈ, ថ្ងៃស្អែកឡើងបានមកឡោមពទ្ធម្ដងទៀត ។

ព្រះថេរៈជ្រាបហើយ ក៏ទម្លាយមណ្ឌលហោជាងហោះទៅកាន់អាកាស ។ កាលបើដូច្នោះ ក្នុងខែដំបូងក្ដី ក្នុងខែកណ្ដាលក្ដី ពួកតិរ្ថិយ៍ក៏មិនអាចចាប់ព្រះថេរៈបាន, ប៉ុន្តែមកដល់ខែចុងក្រោយ, ព្រះថេរៈជ្រាបភាវៈ គឺការទាញមកនៃកម្ម ដែលខ្លួនធ្វើទុកហើយ ទើបមិនបានគេចខ្លួន ។ ពួកចោរទៅចាប់ព្រះថេរៈបានហើយ វាយដំឆ្អឹងទាំងឡាយរបស់លោកឲ្យបែកខ្ទេចខ្ទីជាកំណាត់តូចៗ ប៉ុនគ្រាប់អង្ករបាក់ ។ គ្រានោះ ពួកចោរបោះលោកទៅលើខ្នងនៃគុម្ពឈើមួយកន្លែង ដោយសម្គាល់ថា ព្រះថេរៈបរិនិព្វានហើយ ក៏ចៀសចេញទៅ ។

[ព្រះថេរៈជាផ្អឹងហើយនិមន្តទៅគាល់ព្រះសាស្តា]

ព្រះថេរៈគិតថា យើងទៅគាល់ព្រះសាស្តាសិន សឹមបរិ-និព្វាន ហើយបានផ្គុំអត្តភាព ដោយគ្រឿងផ្គុំ គឺឈាន ធ្វើឲ្យមាំហើយ ហោះទៅកាន់សម្នាក់ព្រះសាស្តា ថ្វាយបង្គំព្រះសាស្តាហើយ ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងបរិនិព្វាន ។

ព្រះមាន. ម្នាលមោគ្គល្លាន អ្នកនឹងបរិនិព្វានឬ ?

ព្រះថេរៈ. ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។

ព្រះមាន. អ្នកនឹងបរិនិព្វាននៅទីណា ?

ព្រះថេរៈ. បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងទៅកាន់កាឡសិលាប្រទេស ហើយបរិនិព្វាននៅទីនោះ ។

ព្រះមានព្រះភាគ. ម្នាលមោគ្គល្លាន បើដូច្នោះ អ្នកចូរសម្តែងធម៌ដល់តថាគតហើយ សឹមទៅ, ត្បិតថា ការឃើញសាវកដូចជាអ្នកនៃតថាគតមិនមានទៀតទេ ។

[ព្រះថេរៈសម្តែងឫទ្ធិហើយបរិនិព្វាន]

ព្រះថេរៈក្រាបទូលថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ហើយថ្វាយបង្គំព្រះសាស្តា ហោះឡើងទៅឰដ៏អាកាស សម្តែងឫទ្ធិមាន

ប្រការផ្សេងៗ ហើយសម្ដែងធម៌ថ្វាយព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ដូចកាលព្រះសារីបុត្រសម្ដែងឫទ្ធិក្នុងថ្ងៃបរិនិព្វាន ថ្វាយបង្គំព្រះសាស្ដាហើយ ទៅកាន់ដងព្រៃ ជិតកាឡសិលាប្រទេស បរិនិព្វានទៅទីនោះឯង ។

ពាក្យលិចឮថា ពួកចោរសម្លាប់ព្រះថេរៈហើយ ដូច្នេះបានផ្សាយទៅកាន់ជម្ពូទ្វីបទាំងមូល ។

[ពួកចោរត្រូវចារបុរសចាប់បាន]

ព្រះបាទអជាតសត្តុ ទ្រង់បញ្ជូនបុរសអ្នកស៊ើបការណ៍ទាំងឡាយទៅ ដើម្បីស្វែងរកពួកចោរទាំងនោះ ។ គាប់ជួនពេលដែលពួកចោរទាំងនោះ កំពុងផឹកស្រាទៅក្នុងរោងស្រាមួយ, ចោរម្នាក់បានទះខ្នងចោរម្នាក់ទៀតឲ្យដួលទៅនឹងដី ។ ចោរដែលត្រូវប្រហារនោះ គំរាមចោរនោះហើយ និយាយថាអែយ៉ា អាចោរមាត់រីង យ៉ាងម៉េចបានជាឯងវាយអញ ។

ចោរម្នាក់. ម្នាលចោរកំណាចចង្រៃ ព្រះមហាមោគ្គល្លានឯងជាអ្នកវាយមុនឬ ?

ចោរម្នាក់ទៀត. អើឯងមិនដឹងថា ព្រះមោគ្គល្លានត្រូវ

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

យើងវាយទេឬ ?

កាលពួកចោរទាំងនោះ កំពុងតែពោលអួតអាងយ៉ាងនេះថា ព្រះមហាមោគ្គល្លានត្រូវអញសម្លាប់ ចារបុរសទាំងនោះបានឮហើយ ចាប់ចោរទាំងនោះយកទៅថ្វាយព្រះរាជា ។ ព្រះរាជាទ្រង់មានព្រះរាជបញ្ជាឲ្យហៅពួកចោរទាំងនោះមក ហើយត្រាស់សួរថា ពួកអ្នកសម្លាប់ព្រះថេរៈឬ ?

ពួកចោរ. ព្រះករុណាថ្លៃវិសេស ។

ព្រះរាជា. នរណាប្រើពួកអ្នកឲ្យសម្លាប់ ?

ពួកចោរ. ពួកសមណៈអាក្រាត ។

[ពួកតិរ្ថិយ៍និងពួកចោរត្រូវជាប់ទោស]

ព្រះរាជា ទ្រង់ត្រាស់ឲ្យចាប់សមណៈអាក្រាត ប្រមាណ ៥០០ នាក់ មួយអន្លើដោយចោរ ៥០០ នាក់ ហើយត្រាស់ឲ្យជីករណ្ដៅកប់ប្រមាណត្រឹមផ្ចិត ពួដ៏ព្រះលានហ្លួង ត្រាស់ឲ្យយកចំបើងគ្រប ហើយត្រាស់ឲ្យដុតភ្លើងដុត ។ ចំណែកព្រះ

រាជាលុះទ្រង់ជ្រាបថា អចេលក៍ និងចោរទាំងនោះ ត្រូវភ្លើងឆេះហើយ ទើបត្រាស់ឲ្យក្ជួរដោយនង្គ័លដែក ធ្វើសមណៈអាក្រាត

ខណ្ឌវគ្គវណ្ណនា រឿងព្រះមហាមោគ្គល្លាន

និងចោរទាំងនោះឲ្យជាកំណាត់តូច-ធំ ហើយត្រាស់ឲ្យយកចោរ ៤ នាក់ ដោតដោយឈើអណ្ដោត ។

[ព្រះថេរៈបរិនិព្វានសមគួរដល់កម្មរបស់ខ្លួន]

ភិក្ខុទាំងឡាយ សន្ទនាគ្នាក្នុងធម្មសភាថា គួរឲ្យសង្វេគណាស់ ព្រះមហាមោគ្គល្លាន ដល់នូវមរណភាពមិនសមគួរដល់ខ្លួន ។

ព្រះសាស្ដាស្ដេចយាងមកហើយ ត្រាស់សួរថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ប្រជុំគ្នាដោយកថាអ្វី ? កាលភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលថា ដោយកថាឈ្មោះនេះ ព្រះអង្គ ។ ទ្រង់មានព្រះពុទ្ធដីកាថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មោគ្គល្លានដល់នូវមរណភាពមិនសមគួរនឹងអត្តភាពនេះ ក៏ពិតមែនហើយ,ប៉ុន្តែសមគួរដល់កម្មដែលខ្លួនបានធ្វើទុកហើយក្នុងកាលមុន កាលភិក្ខុទាំងឡាយទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះបុព្វកម្មរបស់

លោកដូចម្តេច ? បានត្រាស់អតីតនិទានយ៉ាងពិស្តារ ដូចតទៅនេះ ៖

[បុព្វកម្មរបស់ព្រះមហាមោគ្គល្លាន]

មានសេចក្តីតំណាលថា ក្នុងអតីតកាល មានកុលបុត្រម្នាក់ ជាអ្នកក្រុងពារាណសី ធ្វើកិច្ចគ្រប់យ៉ាង មានបុកអង្ករនិងដាំបាយជាដើមដោយខ្លួនឯង ប្រតិបត្តិមាតាបិតាដោយយកចិត្តទុកដាក់ ។

ក្រោយមក មាតាបិតារបស់កុលបុត្រ និយាយនឹងកូនរបស់ខ្លួនថា ម្នាលកូន កូនឯងតែម្នាក់ឯងប៉ុណ្ណោះ ធ្វើការងារទាំងក្នុងផ្ទះផង ការងារក្នុងព្រៃផង, ដូច្នោះ កូនឯងហត់ខ្លាំងណាស់ មាតាបិតានឹងនាំស្រីក្រមុំម្នាក់មកឲ្យកូន, ត្រូវកូនហាមថា បពិត្រលោកឪពុក អ្នកម្តាយ ខ្ញុំមិនត្រូវការស្រីក្រមុំបែបនេះទេ, ខ្ញុំនឹងបម្រើអ្នកទាំងពីរដោយដៃរបស់ខ្ញុំ ដរាបដល់អ្នកទាំងពីរអស់ជីវិត ចំណែកមាតាបិតារបស់កុលបុត្រនោះ អង្វរកូនញយៗ ហើយ ក៏នាំស្រីក្រមុំមកឲ្យកូន ។

[ស្ត្រីអាក្រក់ញុះញង់ប្តីឲ្យសម្លាប់មាតាបិតា]

ស្ត្រីនោះ បម្រើម្ដាយក្មេក និងឪពុកក្មេក បានពីរបីថ្ងៃប៉ុណ្ណោះ ក្រោយមក មិនចង់ឃើញម្ដាយក្មេក និងឪពុកក្មេក ដែលជាជនចាស់ជរានោះឡើយ បានប្រាប់ប្ដីថា ខ្ញុំមិនអាចរស់

ទណ្ឌវគ្គវណ្ណនា រឿងព្រះមហាមោគ្គល្លាន

នៅជាមួយមាតាបិតារបស់អ្នកបានទេ លុះប្រាប់ប្ដីដូច្នោះហើយ ក៏តិះដៀលដោយប្រការផ្សេងៗ កាលស្វាមីនោះមិនជឿពាក្យរបស់ខ្លួន, ពេលដែលស្វាមីចេញទៅខាងក្រៅ កាន់យកចំរៀកសំបកក្រចៅ និងកំណាត់ឈើទាំងឡាយ និងពពុះបបរទៅពាយពាយក្នុងទីនោះៗ ឲ្យស្រកេកស្រកាកពេញផ្ទះ បុរសដែលជាស្វាមីមកពីធ្វើការខាងក្រៅវិញ ឃើញដូច្នោះ ក៏សួរថា នេះជាអំពើរបស់នរណា ? ក៏ប្រាប់ថា នេះជាអំពើរបស់មនុស្សកញ្ចាស់ខ្វាក់ទាំងពីរនាក់នេះ, កញ្ចាស់ទាំងពីរនាក់នេះ ធ្វើផ្ទះគ្រប់កន្លែងឲ្យស្មោកគ្រោក, ខ្ញុំមិនអាចរស់នៅទីតែមួយជាមួយកញ្ចាស់ទាំងពីរនេះបានទេ ។

[ជឿប្រពន្ធត្រូវស្លាប់ម៉ែឪ]

កាលស្ត្រីនោះត្អូញត្អែរដូច្នោះញយៗ, អ្នកមានបារមីបាន បំពេញហើយ សូម្បីមានសភាពបែបនោះក៏ដោយ ក៏នៅបែក ចិត្តពីមាតាបិតាទាល់តែបាន ។ ប្តីនិយាយថា ណ្ហើយចុះ បងនឹង ដឹងនូវកម្មដែលគប្បីធ្វើដល់លោកទាំងពីរ លុះពោលដូច្នោះ ហើយ ក៏អញ្ជើញមាតាបិតាឲ្យបរិភោគ ហើយបបួលថា បពិត្រ

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

ពុក និងម៉ែ ពួកញាតិនៅឯណោះ ចង់ឲ្យពុក និងម៉ែទៅលេង ផ្ទះគេ, ខ្ញុំនឹងនាំពុក និងម៉ែទៅកាន់ទីនោះ លុះពោលដូច្នេះ ហើយ ក៏លើកគាត់ទាំងពីរឡើងកាន់យានតូច ហើយបររទេះ ចេញទៅ លុះទៅដល់កណ្តាលដងព្រៃ ក៏ពោលកុហកថា បពិត្រ បិតា សូមបិតាកាន់ខ្សែឲ្យជាប់ គោនឹងដើរទៅដោយសញ្ញា ជន្លួញ, ទីនេះមានពួកចោរនៅ, ខ្ញុំនឹងចុះទៅ, ហើយប្រគល់ខ្សែ ឲ្យបិតាកាន់ ចុះទៅហើយ បានធ្វើនូវសំឡេងសន្ធាប់នៃចោរ ទាំងឡាយ ដែលលាក់ខ្លួននៅក្នុងព្រៃ ។

[មាតាបិតាស្រឡាញ់កូនជាងខ្លួន]

មាតាបិតាបានឮសំឡេងនោះហើយ ក៏សម្គាល់ថា ពួកចោរចាំស្ទាក់ទើបប្រាប់ថា ម្នាលកូន ម៉ែពុកជាមនុស្សចាស់ហើយ ចូរកូនរក្សាខ្លួនឲ្យផុតអំពីភ័យចុះ ។ កាលបុត្រនោះ ធ្វើសំឡេងដូចចោរ វាយសំពងមាតាបិតា ដែលកំពុងស្រែកដូច្នេះ ឲ្យស្លាប់ ហើយយកទៅបោះចោលក្នុងព្រៃ រួចត្រឡប់មកវិញ ។

[ផលរបស់កម្មអាក្រក់តាមឲ្យផល]

ព្រះសាស្តាលុះទ្រង់ត្រាស់នូវបុព្វកម្ម របស់ព្រះមោគ្គ-

ធម្មបទដ្ឋកថា រឿងព្រះមហាមោគ្គល្លាន

ល្លានហើយ មានព្រះពុទ្ធដីកាថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មោគ្គល្លានធ្វើកម្មប៉ុណ្ណេះ ឆេះក្នុងនរកអស់សែនកប្ប, ដោយសេសសល់នៃវិបាក ទើបត្រូវពួកចោរវាយកំទេចឆ្អឹង ដល់នូវមរណភាពយ៉ាងនេះ អស់ ១០០ អត្តភាពហើយ មោគ្គល្លានដល់នូវមរណៈយ៉ាងនេះ សមគួរដល់កម្មរបស់ខ្លួនហើយ, ពួកតិរ្ថិយ៍ ៥០០ និងចោរ ៥០០ នាក់ ប្រទូស្តចំពោះបុត្ររបស់តថាគតដែលជាអ្នកមិនប្រទូស្តតប សមគួរដល់កម្មរបស់ពួកគេដែរ, ព្រោះថា បុគ្គលប្រទូស្តចំពោះបុគ្គលដែលមិនប្រទូស្តតប រមែង

ដល់នូវសេចក្ដីវិនាស ដោយហេតុ ១០ ប្រការជាពិតប្រាកដ លុះទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះហើយ ក៏ទ្រង់បន្តអនុសន្ធិ ដើម្បីសម្ដែងធម៌ ទ្រង់បានភាសិតព្រះគាថាទាំងនេះថា ៖

៧ យោ ទណ្ឌេន អទណ្ឌេសុ   អប្បទុដ្ឋេសុ ទុស្សតិ
ទសន្នមញ្ញតរំ ឋានំ   ខិប្បមេវ និគច្ឆតិ
វេទនំ ផរុសំ ជានឹ   សរីរស្ស វ ភេទនំ
គរុកំ វាបិ អាពាធំ   ចិត្តក្ខេបំ វ បាបុណេ
រាជតោ វា ឧបសគ្គំ   អព្ភក្ខានំ វ ទារុណំ

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

បរិក្ខយំ វ ញាតីនំ   ភោគានំ វ បភង្គុណំ
អថវស្ស អគារានិ   អគ្គិ ឌហតិ បាវកោ
កាយស្ស ភេទា ទុប្បញ្ញោ   និរយំ សោ ឧបបជ្ជតិ ។

បុគ្គលណា ប្រទូស្តដោយអាជ្ញា ចំពោះបុគ្គលទាំងឡាយ ដែលមិនមានអាជ្ញា មិនប្រទូស្ត បុគ្គលនោះរមែងដល់នូវហេតុ នៃសេចក្ដីទុក្ខណាមួយ ក្នុងហេតុ ១០ យ៉ាង ដោយទាន់ហន់ គឺគប្បីដល់នូវវេទនាដ៏អាក្រក់ ១ សេចក្ដីវិនាសទ្រព្យ ១ បែកធ្លាយសរីរៈ ១

អាពាធជាទំងន់ ១ ក្រឡុកចិត្ត (ឆ្កួត) ១ រឹបជាន់អំពីស្តេច ១ ពោលពាក្យបង្កាច់ដ៏អាក្រក់ ១ អស់ពួកញាតិរលីង ១ ពុកផុយភោគសម្បត្តិ ១ ទាំងភ្លើងនឹងឆេះបំផ្លាញនូវផ្ទះរបស់បុគ្គលនោះ ១ បុគ្គលមិនមានប្រាជ្ញានោះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយ រមែងទៅកើតក្នុងនរក ។

អធិប្បាយគាថា

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **អទណ្ឌេសុ** សេចក្តីថា ព្រះ

ធម្មបទដ្ឋកថា រឿងព្រះមហាមោគ្គល្លាន

ខីណាស្រពទាំងឡាយ ជាបុគ្គលវៀរចាកអាជ្ញា មានអាជ្ញាផ្លូវកាយជាដើម ។

បទថា **អប្បទុដ្ឋេសុ** សេចក្តីថា អ្នកមិនមានកំហុសចំពោះជនដទៃ ឬចំពោះខ្លួនឯង ។

បាទព្រះគាថាថា **ទសន្នមញ្ញតរំ ឋានំ** សេចក្តីថា បណ្តាហេតុនៃសេចក្តីទុក្ខ ១០ យ៉ាង ណាមួយ ។

បទថា **វេទនំ** បានដល់ វេទនាដ៏អាក្រក់ ដែលផ្សេង ដោយវេទនា មានវេទនាដែលកើតអំពីរោគក្នុងក្បាលជាដើម ។

បទថា **ជានឹ** បានដល់ សេចក្ដីសាបសូន្យទ្រព្យ ដែលខ្ញុំរកបានមកដោយលំបាក ។

បទថា **ភេទនំ** បានដល់ ការបែកធ្លាយនៃសរីរៈ មានការកាត់ដៃជាដើម ។

បទថា **គរុកំ** បានដល់ អាពាធជាទំងន់ ដែលផ្សេង ដោយរោគ មានរោគខ្វាក់ភ្នែកម្ខាង ខ្វិន ក្រែង និងរោគឃ្លង់ជាដើម ។

បទថា **ចិត្តក្ខេបំ** បានដល់ ភាពជាបុគ្គលឆ្កួត ។

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

បទថា **ឧបសគ្គំ** បានដល់ ការរឹបអូសអំពីព្រះរាជា មានការបន្ថយយស និងដកហូតយកនូវតំណែង មានតំណែងជាសេនាបតីជាដើម ។

បទថា **អព្ភក្ខានំ** សេចក្ដីថា ពាក្យមួលបង្កាច់ដ៏អាក្រក់ មានសភាពបែបនេះថា កម្ម មានការកាត់ទីតជាដើមនេះក្ដី កម្ម គឺការប្រព្រឹត្តខុសចំពោះព្រះរាជាក្ដី អ្នកឯងបានធ្វើហើយ សូម្បី

ខ្លួនមិនធ្លាប់បានឃើញ មិនធ្លាប់បានឮ និងមិនធ្លាប់បានគិតក៏ដោយ ។

បាទព្រះគាថាថា **បរិក្ខយំ វ ញាតីនំ** បានដល់ ការអស់រលីងនៃញាតិសន្តាន ដែលជាអ្នកអាចជាទីពឹងពំនាក់របស់ខ្លួន ។

បទថា **បភង្គុណំ** គឺការខូចខាត បានដល់ ការរលួយខូចទៅ ។ ក៏ស្រូវក្នុងផ្ទះរបស់បុគ្គលនោះ រមែងក្លាយជារបស់រលួយស្អុយ, មាសរមែងក្លាយជាធ្យូង, កែវមុក្តារមែងក្លាយជាគ្រាប់កប្បាស, កហាបណៈ រមែងក្លាយជាបំណែកនៃអំបែងជាដើម សត្វជើង ២-៤ ដល់កាលជាសត្វខ្វាក់ ជាដើម ។

ពីរបទថា **អគ្គិ ឌហតិ** សេចក្តីថា ក្នុងមួយឆ្នាំ បើភ្លើង

បំផ្លាញដទៃណាមិនមាន ភ្លើង គឺអសនិបាត រមែងធ្លាក់ចុះដុតបំផ្លាញ ២-៣ ដង, ឬភ្លើងព្រៃតាំងឡើងតាមធម្មតារបស់វាឆេះ ជាពិតប្រាកដ ។

បទថា **និរយំ** ជាដើម សេចក្តីថា ព្រះមានព្រះភាគជាម្ចាស់ត្រាស់ថា បុគ្គលនោះរមែងដល់នរក ក៏ដើម្បីសម្តែងឋានៈ

ដែលការកបុគ្គលដល់ឋានៈទាំង ១០ យ៉ាងនេះ ណាទីមួយក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះហើយ ក្នុងសម្បរាយភពទៀត ជាមិនខាន ។

លុះចប់ធម៌ទេសនា ជនជាច្រើន បានសម្រេចអរិយ-ផលទាំងឡាយ មានសោតាបត្តិផលជាដើម ។l៚

(រឿងព្រះមហាមោគ្គល្លានត្ថេរ ចប់)

****

៨ រឿងភិក្ខុអ្នកមានគណៈច្រើន

សេចក្តីខាងដើម

ព្រះសាស្តា កាលព្រះអង្គគង់នៅក្នុងវត្តជេតពន ទ្រង់ប្រារព្ធភិក្ខុ អ្នកមានគណៈច្រើន ត្រាស់ព្រះធម្មទេសនានេះថា “**ន នគ្គចរិយា**” ជាដើម ។

[កុដុម្ពិកត្រៀមគ្រឿងប្រើប្រាស់មុនបួស]

បានឮថា កុដុម្ពិកអ្នកក្រុងសាវត្ថីម្នាក់ កាលភរិយារបស់ខ្លួនធ្វើកាលកិរិយាទៅ ក៏ចេញទៅបួស ។ ប៉ុន្តែមុននឹងគាត់បួស គាត់ប្រើឲ្យគេសាងបរិវេណផង រោងភ្លើងផង បន្ទប់ដាក់ភណ្ឌៈផង រួចហើយប្រើឲ្យគេយកវត្ថុទាំងឡាយ មានទឹកដោះថ្លា និងប្រេងជាដើម ដាក់ឲ្យពេញក្នុងបន្ទប់អស់ហើយទើបចេញទៅបួស ។ លុះបួសហើយ ប្រើឲ្យគេហៅពួកទាសៈរបស់ខ្លួនមកចម្អិនអាហារ តាមដែលខ្លួនពេញចិត្ត ហើយបរិភោគ, លោកជាអ្នកមានភណ្ឌៈច្រើន និងមានបរិក្ខារច្រើន, សំពត់សម្រាប់ស្លៀក និងសំពត់សម្រាប់ដណ្តប់ក្នុងពេលយប់មានមួយឈុតផ្សេង ពេលថ្ងៃ មានមួយឈុតផ្សេង ហើយ

លោកមានប្រក្រតីនៅក្នុងវិហារខាងចុងគេបង្អស់ ។

[ភិក្ខុស្តីបន្ទោសហើយនាំខ្លួនទៅគាល់ព្រះសាស្តា]

ថ្ងៃមួយ ភិក្ខុនោះកំពុងហាលចីវរ និងកម្រាលទាំង-ឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយដើរទៅកាន់ទី ដែលជាទីត្រាច់ទៅ

ក្នុងសេនាសនៈ ឃើញហើយ សួរថា ម្នាលអ្នកមានអាយុ ចីវរ និងកម្រាលដេកទាំងនេះ ជារបស់អ្នកណា ? លោកប្រាប់ថា របស់ខ្ញុំព្រះករុណា លោកម្ចាស់ (ពួកភិក្ខុ) ពោលថា ម្នាលអ្នកមានអាយុ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់អនុញ្ញាតចីវរត្រឹមតែ ៣, ចំណែកអ្នកឯង បួសក្នុងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធដែលជាអ្នកមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិចដូច្នេះ ម្តេចបានជាលោកមានបរិក្ខារច្រើនយ៉ាងនេះ លុះស្តីបន្ទោសយ៉ាងនេះហើយនាំភិក្ខុនោះទៅកាន់សម្នាក់ព្រះសាស្តា ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុរូបនេះជាអ្នកមានភណ្ឌៈច្រើនដ៏លើសលប់ ។ ព្រះសាស្តាត្រាស់សួរភិក្ខុនោះថា ម្នាលភិក្ខុ យ៉ាងនោះពិតមែនឬ ? ភិក្ខុនោះក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពិតមែន ទើបត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុ តថាគតសម្តែង

ឧណ្ណឧត្តឧណ្ណនា រឿងភិក្ខុអ្នកមានភណ្ឌៈច្រើន

ធម៌ដើម្បីភាពជាអ្នកប្រាថ្នាតិច ហេតុអ្វីបែរជាអ្នកមានភណ្ឌៈច្រើនយ៉ាងនេះ ?

ភិក្ខុនោះក្រោធខឹង ដោយហេតុត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះឯងហើយគិតថា ឥឡូវនេះ យើងនឹងត្រាច់ទៅដោយទំនងនេះ

ដោះចីវរចេញ ទុកតែស្បង់មួយប៉ុណ្ណោះ ឈរនៅកណ្តាលបរិស័ទ ។

[ព្រះសាស្តាញ៉ាំងភិក្ខុនោះឲ្យត្រឡប់មានហិរិនិងឱត្តប្បៈវិញ]

គ្រានោះ ព្រះសាស្តា ទ្រង់គាំទ្រភិក្ខុរូបនោះ ដោយព្រះតម្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុ កាលមុនអ្នកជាអ្នកស្វែងរកហិរិ និងឱត្តប្បៈ សូម្បីតែខ្លួនជាអារក្សទឹកអស់ ១២ ឆ្នាំ មិនមែនឬ ? ព្រោះហេតុអ្វី ឥឡូវនេះ អ្នកបួសក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ដែលគួរគោរពយ៉ាងនេះហើយ បែរជាដោះចីវរចេញ លះបង់ហិរិនិងឱត្តប្បៈ ឈរនៅកណ្តាលបរិស័ទទាំង ៤ ទៅវិញ ?

ភិក្ខុនោះស្តាប់ព្រះតម្រាស់ របស់ព្រះសាស្តាហើយញ៉ាំងហិរិ និងឱត្តប្បៈឲ្យកើតឡើងហើយ ដណ្តប់ចីវរនោះ

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

វិញ ថ្វាយបង្គំព្រះសាស្តា ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរមួយ ។

ភិក្ខុទាំងឡាយ ទូលអារាធនាព្រះមានព្រះភាគ ដើម្បីឲ្យព្រះអង្គទ្រង់សម្តែងឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសេចក្តីនោះ ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់នាំអតីតនិទានមកត្រាស់ថា ៖

[បុព្វកម្មរបស់ភិក្ខុនោះ]

បានឮថា ក្នុងអតីតកាល ព្រះពោធិសត្វបដិសន្ធិក្នុងព្រះគភ៌ព្រះអគ្គមហេសីនៃព្រះបាទពារាណសី ។ ក្នុងថ្ងៃថ្វាយព្រះនាមព្រះពោធិសត្វនោះ ញាតិទាំងឡាយ បានថ្វាយព្រះនាមព្រះអង្គថា **មហិសាសកុមារ** ។ ព្រះកនិដ្ឋភាតារបស់ព្រះអង្គ មានព្រះនាមថា **ចន្ទកុមារ** ។ កាលព្រះមាតារបស់ព្រះរាជកុមារទាំងពីរនោះ អស់ព្រះជន្មហើយ ព្រះរាជាទ្រង់ស្ថាបនាស្ត្រីដទៃ ទុកក្នុងតំណែងជាព្រះអគ្គមហេសីជំនួស ។

ព្រះអគ្គមហេសីថ្មីនោះ ប្រសូតព្រះរាជឱរសមួយព្រះអង្គ ។ ញាតិទាំងឡាយ បានថ្វាយព្រះនាមព្រះរាជឱរសនោះថា **សុរិយកុមារ** ។ ព្រះរាជាទតឃើញសុរិយកុមារនោះហើយ ទ្រង់រីករាយព្រះទ័យយ៉ាងខ្លាំង រួចហើយត្រាស់ព្រះ

រាជទានពរថា យើងឲ្យពរដល់បុត្ររបស់នាង ។ ចំណែកព្រះទេវីនោះក្រាបទូលថា ខ្ញុំម្ចាស់នឹងទទួលយកក្នុងពេលដែលខ្ញុំម្ចាស់ត្រូវការ ក្នុងកាលដែលព្រះរាជឱរសចម្រើនវ័យហើយ ក៏ទូលព្រះរាជាថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ព្រះអង្គបានព្រះរាជទានពរឲ្យខ្ញុំម្ចាស់ ក្នុងវេលាបុត្ររបស់ខ្ញុំម្ចាស់ប្រសូត, ដូច្នេះ សូមព្រះអង្គប្រោសព្រះរាជទានរាជសម្បត្តិដល់បុត្ររបស់ខ្ញុំម្ចាស់ចុះ ។

[ព្រះពោធិសត្វត្រូវធ្វើដំណើរចូលទៅកាន់ព្រៃ]

សូម្បីព្រះរាជាទ្រង់ហាមថា បុត្រទាំងពីររបស់យើងរុងរឿងដូចគំនរភ្លើង, យើងមិនអាចឲ្យរាជសម្បត្តិដល់សុរិយកុមារនោះបានទេ ប៉ុន្តែទ្រង់ឃើញព្រះនាងអង្វរពេក ក៏ទ្រង់ព្រះតម្រិះថា នាងនេះគប្បីធ្វើសេចក្តីអន្តរាយដល់បុត្ររបស់យើង ទើបទ្រង់ត្រាស់ឲ្យហៅព្រះរាជបុត្រទាំងពីរមក ហើយត្រាស់ថា ម្នាលបុត្រទាំងពីរ ! បិតាបានឲ្យពរក្នុងពេលសុរិយកុមារប្រសូត, ឥឡូវនេះ មាតារបស់គេ ទូលសូមរាជសម្បត្តិដើម្បីឲ្យសុរិយកុមារនោះ, បិតាមិនចង់ឲ្យដល់គេឡើយ, មាតា

របស់គេអាចធ្វើសេចក្ដីអន្ដរាយដល់បុត្រទាំងពីរ, ដូច្នេះ ចូរបុត្រទៅនៅក្នុងព្រៃសិនចុះ ចាំអត់អំពីបិតា សឹមបុត្រត្រឡប់មកយករាជសម្បត្តិចុះ លុះមានព្រះរាជឱង្ការដូច្នេះហើយ ក៏ទ្រង់បញ្ជូនព្រះរាជកុមារទៅកាន់ព្រៃ ។

សុរិយកុមារ លេងនៅព្រះរាជលាន ឃើញព្រះរាជកុមារទាំងពីរនោះ ថ្វាយបង្គំព្រះរាជបិតា ហើយយាងចុះចាកប្រាសាទ ជ្រាបហេតុនោះហើយ ក៏ចេញទៅជាមួយព្រះរាជកុមារទាំងពីរអង្គនោះដែរ ។

[ព្រះរាជកុមារទាំងពីរព្រះអង្គត្រូវអារក្សទឹកចាប់]

បណ្ដាព្រះរាជកុមារទាំងបីអង្គនោះ ក្នុងកាលដែលព្រះអង្គស្ដេចចូលដល់ហិមវន្តប្រទេស ព្រះពោធិសត្វគេចចេញអំពីផ្លូវ គង់ក្បែរគល់ឈើមួយដើម ហើយត្រាស់ទៅកាន់សុរិយកុមារថា នែប្អូន ប្អូនឯងចូរទៅកាន់ស្រះនោះ ហើយចូរងូតផង និងផឹកផង រួចហើយ កាច់ស្លឹកឈូកដាក់ទឹកនាំយកមកឲ្យបងទាំងពីរផង ។ ក៏ឯស្រះនោះជាស្រះដែលអារក្សទឹកមួយ បានការអនុញ្ញាតអំពីសម្នាក់នៃស្ដេចវេស្សវណ ។

ស្ដេចវេស្សវ័ណត្រាស់ទៅកាន់អារក្សទឹកនោះថា វៀរជនដែលដឹងនូវទេវធម៌ប៉ុណ្ណោះ ជនដទៃចុះកាន់ស្រះនេះ អ្នកឯងអាចទំពាស៊ីនូវជនទាំងនោះបាន ។ តាំងពីពេលនោះមក អារក្សទឹកនោះ តែងសួរនូវទេវធម៌ចំពោះអ្នកដែលចុះកាន់ស្រះនោះជានិច្ច ហើយតែងទំពាស៊ីនូវអ្នកដែលមិនដឹងនូវទេវធម៌ ។

ចំណែកសុរិយកុមារ មិនទាន់ពិចារណាស្រះនោះឲ្យបានដឹងជាក់ច្បាស់ ក៏ចុះទៅ, ត្រូវអារក្សទឹកនោះសួរថា អ្នកចេះទេវធម៌ឬទេ ? ក៏ឆ្លើយថា ព្រះចន្ទ និងព្រះអាទិត្យឈ្មោះថា ទេវធម៌ ។ គ្រានោះ អារក្សទឹកពោលនឹងសុរិយកុមារនោះថា អ្នកមិនដឹងនូវទេវធម៌ទេ ហើយក៏ទាញចុះកាន់ទឹក ទៅទុកនៅក្នុងភពរបស់ខ្លួន ។

ចំណែកព្រះពោធិសត្វ រង់ចាំសុរិយកុមារនោះយូរពេកមិនឃើញមក ក៏ប្រើឲ្យចន្ទកុមារទៅទៀត សូម្បីចន្ទកុមារនោះ ក៏ត្រូវអារក្សទឹកនោះសួរថា អ្នកដឹងទេវធម៌ឬទេ ? ក៏ឆ្លើយថា ទិសទាំង ៤ ឈ្មោះថា ទេវធម៌, អារក្សទឹកក៏ចាប់ចន្ទកុមារយកទៅទុកនៅក្នុងភពរបស់ខ្លួនទៀត ។

[ព្រះពោធិសត្វសម្ដែងទេវធម៌ឲ្យអារក្សទឹកស្ដាប់]

ព្រះពោធិសត្វ កាលមិនឃើញចន្ទកុមារត្រឡប់មកវិញ ក៏គិតថា ពិតជាមានអន្តរាយ ទើបស្ដេចយាងទៅដោយព្រះអង្គឯង ឃើញស្នាមជើងចុះ ប៉ុន្តែមិនឃើញស្នាមជើងឡើង ក៏ជ្រាបថា ស្រះនេះពិតជាមានអារក្សទឹកហួងហែង ក៏ហូតព្រះខ័នចេញមកកាន់ ឈរ (ក្បែរមាត់ស្រះ) ។ អារក្សទឹកនោះឃើញព្រះពោធិសត្វមិនព្រមចុះទឹក ក៏ក្លែងភេទជាអ្នកដើរព្រៃ មកពោលប្រាស្រ័យថា ម្នាលបុរសដ៏ចម្រើន អ្នកធ្វើដំណើរផ្លូវឆ្ងាយ ហត់នឿយហើយ ម្ដេចក៏មិនចុះមកកាន់ស្រះនេះ ងូត ផឹក ទំពាស៊ីក្រអៅឈូក ប្រដាប់ផ្កាឈើ ។

ព្រះពោធិសត្វ គ្រាន់តែទ្រង់ឃើញបុរសនោះភ្ញាក់ ក៏ទ្រង់ជ្រាបថា បុរសនេះជាយក្ខ ទើបត្រាស់ទៅកាន់បុរសនោះថា អ្នកចាប់យកប្អូនប្រុសទាំងពីររបស់យើងឬ ?

យក្ខ. អើ ខ្ញុំចាប់ប្អូនប្រុសរបស់អ្នកមែន ។

ពោធិសត្វ. ចាប់ធ្វើអ្វី ?

យក្ខ. ខ្ញុំមានសិទ្ធិចាប់ អ្នកដែលចុះកាន់ស្រះនេះ ។

ពោធិសត្វ. ចុះអ្នកចាប់មនុស្សគ្រប់គ្នាតែម្ដងឬ ?

ទណ្ឌវគ្គវណ្ណនា រឿងតិក្ខុអ្នកមានគណៈច្រើន

យក្ខ. វៀរលែងអ្នកដែលដឹងនូវទេវធម៌ មនុស្សដ៏សេសខ្ញុំចាប់ទាំងអស់ ។

ពោធិសត្វ. ចុះអ្នកត្រូវការទេវធម៌ឬ ?

យក្ខ. ខ្ញុំត្រូវការ ។

ពោធិសត្វ. ខ្ញុំនឹងសម្ដែងឲ្យអ្នកស្ដាប់ ។

យក្ខ. បើដូច្នោះ សូមអ្នកពោលមកចុះ ។

ពោធិសត្វ. ខ្ញុំមានខ្លួនសៅហ្មង មិនអាចសម្ដែងបានទេ ។

យក្ខឲ្យព្រះពោធិសត្វងូតទឹក ផឹកទឹកដែលគួរផឹក ហើយអញ្ជើញឲ្យឡើងកាន់បល្ល័ង្ក កណ្ដាលមណ្ឌលដែលខ្លួនតាក់តែងទុក រួចហើយអង្គុយទៀបបាទមូលនៃព្រះពោធិសត្វ ។ គ្រានោះ ព្រះពោធិសត្វប្រាប់យក្ខនោះថា ចូរអ្នកស្ដាប់ដោយគោរពចុះ ហើយត្រាស់ព្រះគាថានេះថា ៖

អ្នកប្រាជ្ញ ហៅអ្នកដែលដល់ព្រមដោយហិរិ និង ឱត្តប្បៈ អ្នកមានចិត្តតាំងមាំក្នុងធម៌ស ជាអ្នកស្ងប់ស្ងៀម ជាសប្បុរស ថាជាអ្នកទ្រទ្រង់ទេវធម៌ក្នុង

លោក ។

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

យក្ខស្ដាប់ធម្មទេសនានេះហើយជ្រះថ្លា ពោលទៅកាន់ព្រះពោធិសត្វថា បពិត្របណ្ឌិត ខ្ញុំជ្រះថ្លាចំពោះលោក ខ្ញុំនឹងឲ្យប្អូនប្រុសម្នាក់ទៅលោក, លោកត្រូវការប្អូនប្រុសរូបណា ?

ពោធិសត្វ. ខ្ញុំត្រូវការប្អូនពៅ ចូរនាំប្អូនប្រុសពៅមកឲ្យខ្ញុំ ។

យក្ខ. បពិត្របណ្ឌិត លោកគ្រាន់តែដឹងនូវទេវធម៌ប៉ុណ្ណោះ, ក៏ប៉ុន្តែលោកមិនបានប្រព្រឹត្តក្នុងទេវធម៌ទាំងនោះទេ ។

ពោធិសត្វ. ព្រោះហេតុអ្វី ?

យក្ខ. ព្រោះលោកឲ្យខ្ញុំនាំប្អូនប្រុសពៅ វៀរប្អូនប្រុសច្បងចេញ មិនឈ្មោះថា ធ្វើអបចាយនកម្មចំពោះរៀមច្បង ព្រោះហេតុនោះ ទើបខ្ញុំពោលយ៉ាងនេះ ។

[ព្រះពោធិសត្វទាំងដឹងទាំងប្រព្រឹត្តនូវទេវធម៌]

ព្រះពោធិសត្វត្រាស់ថា ម្នាលយក្ខ យើងដឹងទាំងទេវធម៌, ទាំងប្រព្រឹត្តក្នុងទេវធម៌នោះ, ព្រោះថា ការដែលយើងចូលមកកាន់ព្រៃនេះ ព្រោះអាស្រ័យប្អូនប្រុសពៅនោះ, ព្រោះ

ថា មាតារបស់ប្អូនប្រុសនោះ បានទូលសូមរាជសម្បត្តិអំពីបិតារបស់យើងទាំងពីរ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ប្អូនប្រុសនោះ, ក៏ប៉ុន្តែព្រះបិតារបស់យើងមិនទ្រង់ប្រទានឲ្យ ទ្រង់អនុញ្ញាតឲ្យពួកយើងមកនៅក្នុងព្រៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការតាមរក្សាយើងទាំងពីរ, កុមារនោះឃើញពួកយើងមកកាន់ព្រៃនេះក៏មកជាមួយពួកយើងដែរ, កាលបើខ្ញុំពោលថា យក្ខមួយក្នុងព្រៃស៊ីប្អូនប្រុសពៅនោះ អ្នកណាៗ ក៏មិនជឿ, ព្រោះហេតុនោះ ខ្ញុំខ្លាចការតិះដៀលអំពីសម្នាក់អ្នកដទៃ ទើបខ្ញុំត្រូវការប្អូនប្រុសពៅនោះតែម្នាក់ប៉ុណ្ណោះ ។

យក្ខជ្រះថ្លាចំពោះព្រះពោធិសត្វហើយ ពោលសរសើរថា បពិត្របណ្ឌិត អ្នកបានដឹងនូវទេវធម៌ ថែមទាំងបាន

ប្រព្រឹត្តដោយល្អ ក្នុងទេវធម៌នោះទៀតផង ដូច្នោះ ខ្ញុំសូមប្រគល់ប្អូនប្រុសទាំងពីរឲ្យអ្នក ។

[ព្រះពោធិសត្វបានគ្រងរាជសម្បត្តិ]

គ្រានោះ ព្រះពោធិសត្វ ពណ៌នាទោសក្នុងភាវៈជាយក្ខហើយ ញុំាងយក្ខនោះឲ្យតាំងនៅក្នុងសីល៥,ព្រះពោធិសត្វ

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

នៅក្នុងព្រៃនោះ ដោយបានទទួលការរក្សាដ៏ល្អអំពីយក្ខនោះ, កាលព្រះរាជបិតាសោយទិវង្គតហើយ ក៏នាំយក្ខទៅកាន់ក្រុងពារាណសី គ្រប់គ្រងរាជសម្បត្តិ ព្រះរាជទានតំណែងឧបរាជឲ្យដល់ចន្ទកុមារ ព្រះរាជទានតំណែងសេនាបតី ដល់សុរិយកុមារ ឲ្យគេកសាងទីនៅក្នុងរមណីយដ្ឋានដល់យក្ខ, ហើយទ្រង់បានធ្វើយក្ខនោះ ឲ្យដល់នូវភាពជាអ្នកប្រសើរដោយលាភ ។

[ព្រះសាស្តាទ្រង់ប្រជុំជាតក]

ព្រះសាស្តា ទ្រង់នាំធម្មទេសនានេះមកហើយ ទ្រង់ប្រជុំជាតកថា អារក្សទឹកក្នុងកាលនោះ បានមកជាភិក្ខុអ្នកមាន

កណ្ឌៈច្រើននេះឯង, សុរិយកុមារបានមកជាព្រះអានន្ទ, ចន្ទ-កុមារបានមកជាព្រះសារីបុត្រ, មហិសាសកុមារ គឺតថាគត នេះឯង ។

ព្រះសាស្តា លុះត្រាស់ជាតកយ៉ាងនេះហើយ ទ្រង់មានព្រះពុទ្ធដីកាថា ម្នាលភិក្ខុ កាលមុន អ្នកស្វែងរកនូវទេវធម៌ ដល់ព្រមដោយហិរិ និងឱត្តប្បៈ ត្រាច់ទៅដូច្នោះ ។ ឥឡូវនេះ

ឧណ្ណវគ្គវណ្ណនា រឿងភិក្ខុអ្នកមានភណ្ឌៈច្រើន

អ្នកប្រកាន់ដោយទំនងនេះ កណ្តាលបរិស័ទទាំង ៤ ពោលពាក្យនៅចំពោះមុខតថាគតថា ខ្ញុំមានការប្រាថ្នាតិច ឈ្មោះថា បានធ្វើកម្មមិនសមគួរ, ព្រោះថា បុគ្គលដែលមានឈ្មោះថាជាសមណៈ មិនមែនដោយហេតុត្រឹមតែហាមសំពត់សាដកជាដើមទេ លុះទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះហើយ ក៏ទ្រង់បន្តអនុសន្ធិដើម្បីសម្តែងធម៌ បានត្រាស់ព្រះធម្មទេសនានេះថា ៖

៨ ន នគ្គចរិយា ន ជដា ន បង្កា
នានាសកា តណ្ឌិលសាយិកា វា
រជោជល្លំ ឧក្កុដិកប្បធានំ
សោធេន្តិ មច្ចំ អវិតិណ្ណកង្ខំ ។

ការប្រព្រឹត្តអាក្រាតកាយ ទុកសក់ ដេកលើកក់ មិនបរិភោគបាយ ដេកលើផែនដី ប្រឡាក់ខ្លួនដោយធូលី ព្យាយាមអង្គុយប្រហោង មិនអាចញ៉ាំងសត្វដែលមិនទាន់ឆ្លងផុតសេចក្តីសង្ស័យឲ្យស្អាតល្អបានទេ ។

អធិប្បាយគាថា

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **នានាសកា** កាត់បទជា **ន** + **អនាសកា** សេចក្តីថា ការហាមឃាត់, ការដេកលើផែនដី ឈ្មោះថា **តណ្ឌិលសាយិកា** កិរិយាដេកផ្ទាល់ដី, ធូលីដែលផ្អាប់នៅក្នុងសរីរៈ ដោយអាការ គឺដូចជាការលាបដោយភក់ ឈ្មោះថា **រជោជល្លំ** កិរិយាទ្រទ្រង់ទុកនូវធុលី, សេចក្តីព្យាយាមដែលបុគ្គលប្រារព្ធហើយ ដោយភាវៈជាអ្នកអង្គុយប្រហោង ឈ្មោះថា **ឧក្កុដិកប្បធានំ** កិរិយាតាំងទុកនូវឥរិយាបថប្រហោង ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់អធិប្បាយពាក្យនេះថា សត្វណាយល់ថា យើងនឹងបរិសុទ្ធ ពោលគឺការចេញចាក

លោក ដោយការបដិបត្តិយ៉ាងនេះ ហើយសមាទានប្រព្រឹត្ត វត្តណាមួយ មានការប្រព្រឹត្តនូវភាពជាមនុស្សអាក្រាតជាដើម នុ៎ះ, សត្វនោះឈ្មោះថា ញុំាងការឃើញខុសឲ្យចម្រើនផង ជាអ្នកមានចំណែកនៃការលំបាកផង, ព្រោះថា វត្តទាំងនោះ ដែលសត្វសមាទានដោយល្អហើយ រមែងមិនញុំាងសត្វដែល មិនទាន់ធ្វងផុតសេចក្តីសង្ស័យ ដែលមានវត្ថុ ៨ ឲ្យស្អាតស្អំ បានឡើយ ។

ទេសនាវគ្គវណ្ណនា រឿងកិក្ខុអ្នកមានភណ្ឌៈច្រើន

ក្នុងកាលចប់ទេសនា ជនជាច្រើននាក់ បានសម្រេច អរិយផលទាំងឡាយ មានសោតាបត្តិផល ជាដើម ៗ។

(រឿងកិក្ខុអ្នកមានភណ្ឌៈច្រើន ចប់)

****

៩ រឿងសន្តតិមហាមាត្យ

សេចក្ដីខាងដើម

*ព្រះសាស្ដា កាលគង់នៅក្នុងវត្តជេតពន ទ្រង់ប្រារព្ធសន្តតិមហាមាត្យ ត្រាស់ព្រះធម្មទេសនានេះថា “**អលង្កតោ ចេ បិ សមញ្ចរេយ្យ**” ជាដើម ។*

[*សន្តតិមហាមាត្យបានគ្រងរាជសម្បត្តិ ៧ ថ្ងៃ*]

បានឮថា សម័យមួយ សន្តតិមហាមាត្យនោះ បង្ក្រាបបច្ចន្តជនបទរបស់ព្រះបាទបសេនទិកោសល ដែលបះបោរដោយពួកចោរឲ្យស្ងប់ ហើយត្រឡប់មកវិញ ។ គ្រានោះ ព្រះរាជា

ទ្រង់សព្វព្រះហឫទ័យ ប្ររាជទានរាជសម្បត្តិឲ្យ ៧ ថ្ងៃ ដោយបានព្រះរាជទានស្ត្រីដែលឈ្លាសវៃក្នុងការរាំ និងច្រៀងម្នាក់ដល់គាត់ទៀត ។ គាត់ជាអ្នកស្រវឹងសុរាអស់ ៧ ថ្ងៃ ក្នុងថ្ងៃទី ៧ ប្រដាប់ដោយគ្រឿងអលង្ការគ្រប់យ៉ាង ឡើងកាន់-កដំរីដ៏ប្រសើរ ទៅកាន់កំពង់ទឹក ឃើញព្រះសាស្ដាកំពុងស្ដេចចូលទៅបិណ្ឌបាតត្រង់ចន្លោះទ្វារ នៅលើ-កដំរីដ៏ប្រសើរនោះឯង បានញ៉ាំងសីសៈឲ្យកម្រើក សម្ដែងការគោរពព្រះសាស្ដា ។

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

ព្រះសាស្ដាទ្រង់ធ្វើការញញឹមឲ្យប្រាកដ ព្រះអានន្ទទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីហ្ន៎ ជាហេតុ ជាបច្ច័យដែលធ្វើឲ្យព្រះអង្គទ្រង់ធ្វើការញញឹមឲ្យប្រាកដ កាលនឹងត្រាស់ប្រាប់ហេតុនៃការញញឹម ក៏ត្រាស់ថា ម្នាលអានន្ទ អ្នកចូរមើលសន្តតិមហាមាត្យនោះចុះ, ថ្ងៃនេះ មកកាន់សម្នាក់តថាគត នៅមានទាំងគ្រឿងប្រដាប់ជាប់នៅនឹងខ្លួន ហើយសម្រេចព្រះអរហត្តក្នុងវេលាចប់គាថា ដែលប្រកបដោយបទ ៤ រួចហើយអង្គុយលើអាកាសកម្ពស់ ៧ ដើមត្នោត បរិនិព្វាននៅទីនោះឯង,

មហាជនបានស្តាប់ព្រះតម្រាស់របស់ព្រះសាស្តា កាលដែលព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ជាមួយនឹងព្រះអានន្ទ ។

[ជនពីរពួកមានការគិតផ្សេងគ្នា]

បណ្តាជនទាំងនោះ ពួកមិច្ឆាទិដ្ឋិគិដូច្នេះថា អ្នកទាំងឡាយចូរមកមើលកិរិយារបស់ព្រះសមណគោតម, ព្រះសមណគោតមនោះ រមែងពោលតែមាត់ប៉ុណ្ណោះ, ព្រះសមណគោតមពោលថា ក្នុងថ្ងៃនេះ សន្តតិមហាមាត្យនោះ ស្រវឹងស្រាយ៉ាងនោះ តែងខ្លួនតាមប្រក្រតី ស្តាប់ធម៌ក្នុងសម្នាក់របស់ព្រះសមណគោតម

ធម្មបទដ្ឋកថា រឿងសន្តតិមហាមាត្រ

ហើយ នឹងបរិនិព្វាន, ថ្ងៃនេះ ពួកយើងនឹងផ្ចាញ់ផ្ចាល់ព្រះសមណគោតមនោះ ដោយមុសាវាទ ។

ពួកសម្មាទិដ្ឋិគិតដូច្នេះថា គួរឲ្យអស្ចារ្យណាស់ ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ មានអានុភាពច្រើនណាស់, ថ្ងៃនេះ ពួកយើងនឹងបានឃើញនូវឥទ្ធិពលរបស់ព្រះពុទ្ធ និងឥទ្ធិពលរបស់សន្តតិមហាមាត្យ ។

ចំណែកសន្តតិមហាមាត្យ លេងទឹកពេញមួយថ្ងៃ ក្នុងកំពង់ទឹកហើយ ទៅកាន់ឧទ្យាន គង់ក្នុងរោងផឹកសុរា ។

[ស្ត្រីរបាំកើតខ្យល់ស្លាប់]

ចំណែកស្ត្រីនោះ ឡើងទៅកាន់រង្គសាល ផ្ដើមទឹងសម្ដែងនូវការរាំ និងច្រៀង, កាលស្ត្រីនោះកំពុងរាំច្រៀងនោះខ្យល់មានពិសដូចជាសស្ត្រាវុធ កើតឡើងក្នុងពោះរបស់នាងកាត់សាច់បេះដូង ព្រោះនាងមានអាហារតិចអស់ ៧ ថ្ងៃ មកដើម្បីសម្ដែងការល្ងាសល្ងន់នៃសរីរៈ ។ ពេលនោះ នាងមានមាត់ហា និងភ្នែកស ហើយធ្វើមរណកាលក្នុងពេលនោះឯង ។

[សោកព្រោះកិរិយាស្លាប់]

សន្តតិមហាមាត្យពោលថា អ្នកទាំងឡាយ ចូរពិនិត្យមើលនាងមើល គ្រាន់តែជនទាំងឡាយពោលថា បពិត្រអ្នកជាម្ចាស់ ស្ត្រីនោះស្លាប់ហើយ សេចក្ដីសោកដ៏មានកម្លាំងគ្របសង្កត់សន្តតិមហាមត្យភ្លាមដែរ ។ ក្នុងខណៈនោះឯង សុរាដែលសន្តតិមហាមាត្យផឹកអស់ ៧ ថ្ងៃមកហើយនោះ បានដល់នូវការអស់ទៅដោយជុំវិញ (ស្វាង) ដូចដំណក់ទឹកក្នុងអំបែង

ដ៏ក្តៅដូច្នោះ ។ សន្តតិមហាមាត្យគិតថា បុគ្គលដទៃ វៀរព្រះតថាគតចេញ នឹងមិនអាចញុំាងសេចក្តីសោករបស់យើងឲ្យស្ងប់បានឡើយ មានពលចោមរោមធ្វើដំណើរទៅកាន់សម្នាក់របស់ព្រះសាស្តាក្នុងវេលារសៀល ថ្វាយបង្គំហើយ ក៏ក្រាបទូលយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សេចក្តីសោកបែបនេះកើតឡើងដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ, ខ្ញុំព្រះអង្គមកកាន់សម្នាក់ព្រះអង្គដោយសង្ឃឹមថា ព្រះអង្គអាចនឹងញុំាងសេចក្តីសោករបស់ខ្ញុំព្រះអង្គឲ្យរលត់ទៅបាន, សូមព្រះអង្គទ្រង់ជាទីពឹងពំនាក់របស់ខ្ញុំព្រះអង្គផង ។

[ព្រះសាស្តារម្ងាប់សេចក្តីសោករបស់បុគ្គលបាន]

គ្រានោះ ព្រះសាស្តាត្រាស់ទៅកាន់សន្តតិមហាមាត្យថា អ្នកមកកាន់សម្នាក់នៃអ្នក ដែលអាចញុំាងសេចក្តីសោកឲ្យរលត់បានដូច្នេះ អ្នកកុំបារម្ភឡើយ ទឹកភ្នែករបស់អ្នកដែលហូរចេញដោយអាស្រ័យការឃើញរបស់អ្នក ដែលយំសោកក្នុងកាលដែលឃើញស្ត្រីនេះស្លាប់ ដោយហេតុដដែលនេះ, ច្រើន

ជាងទឹកមហាសមុទ្រទាំង ៤ លុះត្រាស់ដូច្នេះហើយ ក៏ត្រាស់ព្រះគាថានេះថា ៖

កិលេសជាគ្រឿងកង្វល់ឯណា មានក្នុងកាលមុន
អ្នកចូរញុំាងកិលេសជាគ្រឿងកង្វល់នោះ ឲ្យហួតហែង
ទៅ សេចក្តីកង្វល់ក្នុងកាលជាខាងក្រោយ ចូរកុំមាន
ដល់អ្នកឡើយ បើអ្នកមិនប្រកាន់ខន្ធ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
នឹងជាអ្នកស្ងប់រំងាប់ត្រាច់ទៅ ។

ក្នុងកាលចប់ព្រះគាថា សន្តតិមហាមាត្យ បានសម្រេចព្រះអរហត្ត ហើយពិចារណាមើលអាយុសង្ខាររបស់ខ្លួន ដឹងថា ការប្រព្រឹត្តទៅមិនបាននៃអាយុសង្ខារនោះហើយ ក្រាបទូលព្រះសាស្តាថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះអង្គទ្រង់អនុញ្ញាតការបរិនិព្វានដល់ខ្ញុំព្រះអង្គចុះ ។

ព្រះសាស្តា សូម្បីទ្រង់បានជ្រាបនូវកម្មដែលសន្តតិមហាមាត្យធ្វើហើយក៏ដោយ ក៏ទ្រង់នៅតែត្រាស់ឲ្យសន្តតិមហាមាត្យសម្តែងអំពីបុព្វកម្មរបស់ខ្លួន ព្រោះទ្រង់ដឹងថា ពួកមិច្ឆាទិដ្ឋិប្រជុំគ្នា ដើម្បីសង្កត់សង្កិនព្រះអង្គដោយមុសាវាទ

នឹងមិនបានឱកាស, ពួកសម្មាទិដ្ឋិប្រជុំគ្នា ដោយសង្ឃឹមថា ពួកយើងនឹងមើលនូវឥទ្ធិពលរបស់ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ និងឥទ្ធិ-ពលរបស់សន្តតិមហាមាត្យ ស្តាប់នូវកម្មដែលសន្តតិមហាមាត្យនោះធ្វើហើយ នឹងធ្វើការអើពើក្នុងបុណ្យទាំងឡាយ ទើបត្រាស់ថា បើដូច្នោះ ចូរអ្នកសម្តែងនូវកម្ម ដែលអ្នកបានធ្វើហើយដល់តថាគត, ហើយកាលបើអ្នកសម្តែង ចូរអ្នកកុំឈរលើផែនដីសម្តែង ចូរឈរលើអាកាសកម្ពស់ ៧ ដើមត្នោត ហើយសម្តែងចុះ ។

[សម្តែងឥទ្ធិបាដិហារិយ៍ឰដ៏អាកាស]

សន្តតិមហាមាត្យនោះទទួលថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ហើយថ្វាយបង្គំព្រះសាស្តា ហោះឡើងកាន់អាកាសបានមួយ

ដើមត្នោតហើយ ចុះមកថ្វាយបង្គំព្រះសាស្តាម្តង ហោះឡើងទៅពែនក្នុនលើអាកាស ៧ ដើមត្នោត តាមលំដាប់ហើយ ទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះអង្គទ្រង់ព្រះសណ្តាប់នូវបុព្វកម្មរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គដូចតទៅនេះ ៖

[បុព្វកម្មរបស់សន្តតិមហាមាត្យ]

ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនៃព្រះពុទ្ធទ្រង់ព្រះនាមវិបស្សី ខ្ញុំព្រះអង្គកើតក្នុងត្រកូលមួយ ថ្ងៃមួយ ខ្ញុំព្រះអង្គបានគិតថា អ្វីហ្ន៎ ជាកម្មដែលមិនធ្វើការកាត់ ឬបៀតបៀននូវជនដទៃ កាលពិចារណាទៅ ក៏ឃើញកម្ម គឺការដើរឃោសនាក្នុងបុណ្យទាំងឡាយ ចាប់តាំងពីពេលនោះមក ខ្ញុំព្រះអង្គក៏បានធ្វើនូវកម្មនោះ បបួលមហាជនឲ្យបំពេញបុណ្យថា ពួកលោកចូរធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ ចូរសមាទានឧបោសថ ក្នុងថ្ងៃឧបោសថទាំងឡាយ ចូរថ្វាយទាន ចូរស្តាប់ធម៌ វត្ថុដទៃដែលឈ្មោះប្រាកដស្មើដោយរតនៈទាំងឡាយ មានពុទ្ធរតនៈជាដើម មិនមានឡើយ ពួកលោកចូរធ្វើសក្ការៈ គោរពរាប់អានរតនៈទាំងឡាយ ៣ នោះចុះ ។

[ផលនៃការបបួលមហាជនបំពេញកុសល]

ព្រះរាជាទ្រង់ព្រះនាមពន្ធុមៈ ជាព្រះពុទ្ធបិតា ទ្រង់ព្រះសណ្តាប់នូវសំឡេងរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គហើយ ទ្រង់បញ្ជាឲ្យហៅខ្ញុំព្រះអង្គមកគាល់ ហើយត្រាស់សួរថា នៃអ្នក អ្នកឯងដើរធ្វើអ្វី ? កាលខ្ញុំព្រះអង្គទូលថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ខ្ញុំព្រះអង្គ

ដើរប្រកាសគុណព្រះរតនៈទាំងបី ហើយបបួលមហាជនឲ្យបំពេញបុណ្យទាំងឡាយ ក៏ត្រាស់សួរថា អ្នកដើរប្រកាសគុណព្រះរតនៈទាំងបីដោយអ្វី ? ខ្ញុំព្រះអង្គទូលថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ខ្ញុំព្រះអង្គត្រាច់ទៅដោយជើង ទើបត្រាស់ថា នែអ្នក អ្នកមិនគួរត្រាច់ទៅដូច្នោះទេ, អ្នកឯងចូរប្រដាប់កម្រងផ្កាឈើនេះ ហើយអង្គុយលើខ្នងសេះ ត្រាច់ទៅចុះ លុះត្រាស់ដូច្នោះហើយ ក៏ទ្រង់ព្រះរាជទានកម្រងផ្កា ដូចកម្រងកែវមុក្តា ទាំងបានព្រះរាជទានសេះ ដែលសារថីទូន្មានហើយដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ។

ក្រោយមក ព្រះរាជាបញ្ជាឲ្យហៅខ្ញុំព្រះអង្គ ដែលកំពុងដើរប្រកាសគុណព្រះរតនៈទាំងបី ដោយគ្រឿងបរិហារ ដែលព្រះរាជាទ្រង់ព្រះរាជទានមកគាល់ ហើយត្រាស់សួរទៀតថា នែអ្នក អ្នកត្រាច់ទៅធ្វើអ្វី ? កាលខ្ញុំព្រះអង្គទូលថា បពិត្រព្រះ

សម្មតិទេព ខ្ញុំព្រះអង្គធ្វើកម្មដូច្នេះ ក៏ត្រាស់ថា នែអ្នក សូម្បីសេះក៏មិនសមគួរដល់អ្នកដែរ, អ្នកចូរអង្គុយលើរថនេះ ត្រាច់ទៅចុះ ហើយបានព្រះរាជទានរថ ដែលទឹមដោយសេះសិន្ធព ៤, សូម្បីក្នុងគ្រាទី ៣ ព្រះរាជាទ្រង់ព្រះសណ្តាប់នូវសំឡេង

របស់ខ្ញុំព្រះអង្គហើយ ក៏ត្រាស់ឲ្យហៅខ្ញុំព្រះអង្គមក ត្រាស់សួរថា នែអ្នក អ្នកដើរធ្វើអ្វី ? កាលខ្ញុំព្រះអង្គទូលថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ខ្ញុំព្រះអង្គធ្វើកម្មដូច្នោះឯង ទើបត្រាស់ថា នែអ្នក សូម្បីរថក៏មិនសមគួរដល់អ្នកដែរ ហើយព្រះរាជទាន ភោគៈជាច្រើន និងគ្រឿងប្រដាប់ទាំងឡាយ ទាំងបានព្រះរាជទានដំរីមួយដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ, ខ្ញុំព្រះអង្គប្រដាប់ដោយអាភរណៈគ្រប់យ៉ាង អង្គុយលើ-កដំរី ធ្វើនូវធម្មឃោសកកម្ម អស់ ៨ ម៉ឺនឆ្នាំ ខ្លឹមចន្ទន៍ផ្សាយចេញអំពីកាយរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ក្លិនឧប្បល ផ្សាយចេញអំពីមាត់ រហូតអស់កាលប្រមាណប៉ុណ្ណេះ, នេះជាកម្មដែលខ្ញុំព្រះអង្គបានធ្វើហើយ ។

[ការបរិនិព្វានរបស់សន្តតិមហាមាត្យ]

សន្តតិមហាមាត្យនោះ សម្ដែងនូវបុព្វកម្មរបស់ខ្លួនយ៉ាង

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

នោះហើយ អង្គុយឰដ៏អាកាស ចូលតេជោធាតុ បរិនិព្វានទៅលើអាកាសនោះឯង ។ អណ្ដាតភ្លើងតាំងឡើងអំពីសរីរៈ ញុំាងសាច់ និងឈាមឲ្យអស់ទៅ ។ នៅសល់តែធាតុទាំងឡាយដូច

ផ្កាម្ទិះប៉ុណ្ណោះ ព្រះសាស្តាទ្រង់លាតសំពត់សដ៏ស្អាត, ធាតុទាំងឡាយក៏ធ្លាក់ចុះមកលើសំពត់ដ៏សស្អាតនោះ ។ ព្រះសាស្តាទ្រង់បញ្ចុះធាតុទាំងនោះហើយ ត្រាស់ឲ្យកសាងស្តូបត្រង់ផ្លូវធំបែកជា ៤ ដោយព្រះបំណងថា មហាជនថ្វាយបង្គំហើយ នឹងជាអ្នកមានចំណែកនៃបុណ្យដ៏ច្រើន ។

[គួរហៅសន្តតិមហាមាត្យថាសមណៈឬព្រាហ្មណ៍]

ពួកភិក្ខុសន្ទនាគ្នាក្នុងធម្មសភាថា ម្នាលអ្នកមានអាយុទាំងឡាយ សន្តតិមហាមាត្យ បានសម្រេចព្រះអរហត្ត ក្នុងទីបំផុតនៃព្រះគាថា ទាំងនៅប្រដាប់តាក់តែងគ្រឿងអលង្ការនោះឯងហើយបរិនិព្វានទៅលើអាកាស, គួរហៅលោកថា សមណៈ ឬក៏ព្រាហ្មណ៍ ។

ព្រះសាស្តា ស្តេចយាងមកហើយត្រាស់សួរថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពេលនេះអ្នកទាំងឡាយអង្គុយប្រជុំគ្នាដោយកថាអ្វី?

ខណ្ឌវគ្គវណ្ណនា រឿងសន្តតិមហាមាត្រ

កាលភិក្ខុទាំងនោះទូលថា ពួកខ្ញុំព្រះអង្គអង្គុយប្រជុំគ្នា ដោយកថាឈ្មោះនេះ ទើបត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការហៅ

បុត្រតថាគត ថាសមណៈក៏បាន ថាព្រាហ្មណ៍ក៏បាន ហើយទ្រង់បន្តអនុសន្ធិដើម្បីសម្ដែងធម៌ បានត្រាស់ព្រះគាថានេះថា ៖

៩ អលង្កតោ ចេបិ សមញ្ចរេយ្យ
សន្តោ ទន្តោ និយតោ ព្រហ្មចារី
សព្វេសុ ភូតេសុ និធាយ ទណ្ឌំ
សោ ព្រាហ្មណោ សោ សមណោ ស ភិក្ខុ ។

បើបុគ្គលណា មានខ្លួនប្រដាប់ស្អិតស្អាងហើយ (ដោយគ្រឿងអម្ពរ) តែគប្បីប្រព្រឹត្តស្មើ អ្នកស្ងប់រំងាប់ ទូន្មាន (ឥន្ទ្រីយ៍) ជាបុគ្គលទៀង (ចំពោះមគ្គផល) អ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ប្រសើរ ទំលាក់ចោលនូវអាជ្ញាក្នុងសត្វទាំងពួងចេញហើយ បុគ្គលនោះហៅថា ព្រាហ្មណ៍ក៏បាន ថាសមណៈក៏បាន ថាភិក្ខុក៏បាន ។

អធិប្បាយគាថា

បណ្ដាបទទាំងនោះ បទថា **អលង្កតោ** បានដល់ ប្រដាប់ដោយសំពត់ និងអាភរណៈ ។ បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបសេចក្ដីនៃព្រះគាថានោះថា ថ្វីបើបុគ្គលនោះ នៅប្រដាប់ដោយគ្រឿងអលង្ការ

មានសំពត់ជាដើមក៏ដោយ ប៉ុន្តែលោកប្រព្រឹត្តស្មើដោយកាយជាដើម, ឈ្មោះថាជាអ្នកស្ងប់ ព្រោះការស្ងប់រំងាប់រាគៈជាដើម, ឈ្មោះថាជាអ្នកទូន្មាន ព្រោះទូន្មានឥន្ទ្រិយ៍, ឈ្មោះថា ជាបុគ្គលទៀង ព្រោះទៀងក្នុងមគ្គទាំង ៤, ឈ្មោះថា ព្រហ្មចារី ព្រោះប្រព្រឹត្តដ៏ប្រសើរ, ឈ្មោះថា ដាក់អាជ្ញាក្នុងសត្វគ្រប់ជំពូក ព្រោះជាអ្នកដាក់ចុះនូវអាជ្ញាផ្លូវកាយជាដើម, បុគ្គលនោះ គឺបុគ្គលបែបនោះ បុគ្គលគួរហៅថា ព្រាហ្មណ៍ ព្រោះជាអ្នកមានបាបបណ្តែតហើយក៏បាន, ថាសមណៈ ព្រោះជាអ្នកមានបាបស្ងប់ហើយក៏បាន, ថាភិក្ខុ ព្រោះជាអ្នកមានកិលេសទម្លាយហើយក៏បាន ។

ក្នុងទីបំផុតនៃព្រះធម្មទេសនា របស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ជនជាច្រើននាក់ បានសម្រេចអរិយផលទាំងឡាយ មានសោតាបត្តិផល ជាដើម ។

(រឿងសន្តតិមហាមាត្យ ចប់)

****

១០ រឿងបិលោតិកៈ

សេចក្តីខាងដើម

ព្រះសាស្ដា កាលគង់នៅក្នុងវត្តជេតពន ទ្រង់ប្រារព្ធព្រះបិលោតិកត្ថេរ ត្រាស់ព្រះធម្មទេសនានេះថា “**ហិរិនិសេធោ បុរិសោ**” ជាដើម ។

[ព្រះអានន្ទបាត់បែងបំបួសបិលោតិកៈ]

បានឮថា ថ្ងៃមួយ ព្រះអានន្ទត្ថេរឃើញទារកម្នាក់ស្លៀកសំពត់ចាស់ (កន្ទប) កាន់អំបែងដើរសូមទាន ក៏ពោលទៅកាន់កុមារនោះថា ម្នាលកុមារ ឯងបួសមិនល្អជាងការដើរសុំទានយ៉ាងនេះឬ ? កាលកុមារឆ្លើយថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន នរណានឹងបំបួសខ្ញុំព្រះករុណាទៅ ! ទើបព្រះថេរៈពោលជានាថា អាត្មាជាអ្នកបំបួសឲ្យ លុះពោលដូច្នោះ ហើយក៏នាំក្មេងនោះទៅកាន់វិហារ ងូតទឹកឲ្យដោយដៃរបស់ខ្លួន ប្រាប់កម្មដ្ឋានហើយ ក៏ឲ្យបព្វជ្ជា ។

ព្រះអានន្ទ លាតសំពត់ចាស់ ដែលកុមារនោះស្លៀកពិនិត្យមើលក៏មិនឃើញចំណែកណាមួយ ដែលសមគួរអាច

យកទៅប្រើប្រាស់បាន សូម្បីត្រឹមតែធ្វើជាសំពត់តំរងទឹក ទើប យកក្រណាត់កន្ទបនោះ ទៅពាក់នឹងមែកឈើ មួយអន្លើដោយ អំបែង ។

[ព្រះបិលោតិកៈចង់សឹក]

កុមារនោះ លុះបានបព្វជ្ជាឧបសម្បទាហើយ បរិភោគ លាភ និងសក្ការៈ ដែលកើតឡើងចំពោះព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ ស្លៀកដណ្តប់សំពត់ដ៏មានតម្លៃ មានសរីរៈធាត់ កើតការអផ្សុក ឡើង ក៏គិតថា ប្រយោជន៍អ្វី ដោយការស្លៀកដណ្តប់ចីវរ ដែលជនដទៃឲ្យដោយសទ្ធាយ៉ាងនេះ, យើងនឹងស្លៀកសំពត់ ចាស់របស់យើងវិញ លុះគិតដូច្នោះហើយ ក៏និមន្តទៅកាន់ទី នោះ ចាប់សំពត់ចាស់ ធ្វើសំពត់នោះឲ្យជាអារម្មណ៍ ហើយ ទូន្មានខ្លួនដោយខ្លួនឯងថា បុគ្គលឥតខ្មាស មិនមានហិរិ និង ឱត្តប្បៈ អ្នកឯងចង់លះបង់ឋានៈ គឺការស្លៀកសំពត់ទាំងឡាយ បែបនេះ ហើយត្រឡប់ទៅស្លៀកកន្ទប កាន់អំបែងដើរសុំទាន គេទៀតឬ !

ក៏កាលដែលលោកទូន្មានខ្លួនឯងនោះ ចិត្តក៏ជ្រះថ្លា ។

លោកដាក់កន្ទបទុកកន្លែងដើមហើយ ត្រឡប់ទៅកាន់វត្តវិញ ។ ដោយកាលកន្លងទៅបាន ២-៣ ថ្ងៃ លោកក៏កើតការអផ្សុក ទៀត ទៅកាន់ទីនោះ ទូន្មានខ្លួនដូចលើកមុន ហើយក៏ត្រឡប់ មកកាន់វិហារវិញ ។ ដល់អផ្សុកម្តងទៀត ក៏ទៅពោលយ៉ាង នោះ ហើយក៏ត្រឡប់មកវិញដោយប្រការដូច្នេះ ។

[ព្រះបិលោតិកត្ថេរសម្រេចព្រះអរហត្ត]

ភិក្ខុទាំងឡាយឃើញលោកនិមន្តទៅមកៗ ដូច្នេះ ក៏សួរ ថា ម្នាលអាវុសោ លោកនិមន្តទៅណា ?

លោកក៏ប្រាប់ថា ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំទៅកាន់សម្នាក់អា-ចារ្យរបស់ខ្ញុំព្រះករុណា លុះពោលដូច្នេះហើយ ក៏ទៅទីនោះធ្វើ សំពត់ចាស់នោះឯងឲ្យជាអារម្មណ៍ តាមទំនងនោះឯង ហាម ឃាត់ខ្លួនបានហើយ, ពីរបីថ្ងៃប៉ុណ្ណោះ ក៏បានសម្រេចព្រះ-អរហត្ត ។

ភិក្ខុទាំងឡាយសួរថា ម្នាលអ្នកមានអាយុ អ្នកឯងមិន ទៅកាន់សម្នាក់អាចារ្យទៀតទេឬ ? ផ្លូវនេះ ជាទីត្រាច់ទៅមក របស់អ្នកឯង មិនមែនឬ ?

[អ្នកអស់គ្រឿងជាប់ជំពាក់មិនត្រូវទៅមកៗ]

លោកប្រាប់ថា ម្នាលអាវុសោ កាលការជាប់ជំពាក់ជាមួយអាចារ្យនៅមាន ទើបខ្ញុំទៅកាន់សម្នាក់អាចារ្យ តែឥឡូវនេះ ខ្ញុំកាត់ការជាប់ជំពាក់នោះបានហើយ, ព្រោះដូច្នោះ ទើបខ្ញុំមិនទៅកាន់សម្នាក់អាចារ្យទៀត, ភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលចំពោះព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះបិលោតិកត្ថេរពោលអួតអរហត្តផល ។

ព្រះសាស្ដា ត្រាស់សួរថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តើបិលោតិកៈពោលដូចម្ដេច ?

ពួកភិក្ខុ. បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន លោកពោលពាក្យឈ្មោះនេះ ។

ព្រះសាស្ដា ទ្រង់ព្រះសណ្ដាប់នូវពាក្យនោះហើយ ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រូវហើយ បុត្រតថាគត កាលនៅមានគ្រឿងជាប់ជំពាក់ ទើបទៅសម្នាក់អាចារ្យ លុះកាត់ការជាប់ជំពាក់បានហើយ, លោកហាមឃាត់ខ្លួន ដោយខ្លួនឯងសម្រេចព្រះអរហត្តហើយ មិនទៅកាន់សម្នាក់អាចារ្យទៀតទេ រួចហើយទ្រង់បានភាសិតព្រះគាថាទាំងនេះថា ៖

ឧទាហរណ៍គាថា រឿងបិលោតិកៈ

១០ ហិរីនិសេធោ បុរិសោ កោចិ លោកស្មិំ វិជ្ជតិ
យោ និទ្ទំ អបពោធេតិ អស្សោ ភទ្រោ កសាមិវ
អស្សោ យថា ភទ្រោ កសានិវិដ្ឋោ
អាតាបិនោ សំវេគិនោ ភវាថ
សទ្ធាយ សីលេន ច វីរិយេន ច
សមាធិនា ធម្មវិនិច្ឆយេន ច
សម្បន្នវិជ្ជាចរណា បតិស្សតា
បហស្សថ ទុក្ខមិទំ អនប្បកំ ។

បុរសអ្នកកំចាត់បង់នូវអកុសលវិតក្ក ដោយការខ្មាសបាប មានតិចក្នុងលោក បុគ្គលណា បន្ទោបង់នូវការដេកលក់ ដូចសេះល្អ ខ្លាចរំពាត់ បុរសនោះរកបានដោយក្រក្នុងលោក ។ សេះល្អ ដែលសារថីទូន្មានដោយរំពាត់ តក់ស្លុតយ៉ាងណា អ្នកទាំងឡាយចូរជាបុគ្គលមានព្យាយាម មានសេចក្តីតក់ស្លុតយ៉ាងនោះឯង បើអ្នកទាំងឡាយ ប្រកបព្រមដោយសទ្ធាផងសីលផង ព្យាយាមផង សមាធិផង ធម្មវិនិច្ឆ័យ

ផង ជាអ្នកមានវិជ្ជា និងចរណៈដ៏បរិបូណ៌ មានស្មារតី តាំកល់មាំ រមែងលះបង់ទុក្ខ មានប្រមាណច្រើននេះ មិនខាន ។

អធិប្បាយគាថា

អ្នកដែលឈ្មោះថា **ហិរិនិសេធបុគ្គល** ក្នុងព្រះគាថានោះ ក៏ព្រោះអត្ថថា ហាមឃាត់អកុសលវិតក្ក ដែលកើតឡើងខាងក្នុង ដោយការខ្មាសបាប ។

ពីរបទថា **កោចិ លោកស្មឹ** សេចក្តីថា បុគ្គលបែបនោះរកបានដោយកម្រ ទើបឈ្មោះថា មានតិចក្នុងលោក ។

ពីរបទថា **យោ និទ្ទំ** សេចក្តីថា បុគ្គលណា មិនប្រមាទហើយ ធ្វើសមណធម៌ បន្ទោបង់នូវការលង់លក់ ដែលកើតឡើងដល់ខ្លួន ភ្ញាក់រឭកជានិច្ច បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា បន្ទោបង់នូវការលង់លក់ហើយ តែងភ្ញាក់រឭកជានិច្ច ។

បទថា **កសាមិវ** ជាដើម សេចក្តីថា បុគ្គលណា ភ្ញាក់រឭក ដូចសេះល្អ គេចរំពាត់ដែលនឹងធ្លាក់ចុះមកលើខ្លួន គឺមិនឲ្យធ្លាក់ចុះមកលើខ្លួន យ៉ាងណា បុគ្គលនោះ ក៏រកបានដោយ

ទណ្ឌវគ្គវណ្ណនា រឿងបិលោតិកៈ

កម្រយ៉ាងនោះដែរ ។

ក្នុងគាថាទី ២ មានសេចក្តីសង្ខេបដូចតទៅនេះ ៖

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរជាអ្នកមានសេចក្តីព្យាយាម សង្វេគចិត្ត គប្បីជាអ្នកមានសេចក្តីតក់ស្លុត ដូចសេះដ៏ចម្រើន អាស្រ័យការប្រមាទ ត្រូវគេវាយដោយរំពាត់ហើយដឹងខ្លួនថា ខ្លួនអញត្រូវគេវាយដោយរំពាត់ហើយ, ក្រោយមករមែងធ្វើការរាងចាល ធ្វើសេចក្តីព្យាយាមដូច្នោះ, អ្នកទាំង-ឡាយចូរជាអ្នកយ៉ាងនោះ ប្រកបដោយសទ្ធា ២ យ៉ាង ដែលជាលោកិយ និងលោកុត្តរៈផង ដោយបារិសុទ្ធិសីល ៤ ផងដោយសេចក្តីព្យាយាម ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកាយ និងចិត្តផងដោយសមាធិ ដែលសម្បយុត្តដោយសមាបត្តិ ៨ ផង ដោយប្រាជ្ញាដែលជាគ្រឿងវិនិច្ឆ័យធម៌ មានការដឹងហេតុ និងមិនមែន

ហេតុជាលក្ខណៈផង, ឈ្មោះថា មានវិជ្ជា និងចរណៈបរិបូណ៌ ព្រោះដល់ព្រមដោយវិជ្ជា ៣ ឬវិជ្ជា ៨ និងចរណៈ ១៥, ឈ្មោះថា ជាអ្នកមានសតិតម្កល់មាំ ព្រោះជាអ្នកមានសតិតាំងមាំហើយ នឹងលះបង់នូវទុក្ខក្នុងវដ្តៈ មានប្រមាណមិនតិចនេះ

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

បាន ។

ក្នុងទីបំផុតនៃព្រះធម៌ទេសនា ជនជាច្រើន បានសម្រេចអរិយផលទាំងឡាយ មានសោតាបត្តិជាដើម ។l៚

(រឿងបិលោតិកៈ ចប់)

****

១១ រឿងសុខសាមណេរ

សេចក្ដីខាងដើម

*ព្រះសាស្ដា កាលគង់នៅក្នុងវត្តជេតពន ទ្រង់ប្រារព្ធ សុខសាមណេរ ត្រាស់ព្រះធម្មទេសនានេះថា “**ឧទកំ ហិ នយន្តិ នេត្តិកា**” ជាដើម ។*

[រឿងគន្ធសេដ្ឋី]

សេចក្ដីពិស្ដារថា ក្នុងអតីតកាល មានសេដ្ឋីបុត្រ អ្នកក្រុងពារាណសីម្នាក់ ឈ្មោះគន្ធកុមារ កាលបិតារបស់គន្ធកុមារនោះធ្វើមរណកាលទៅ ព្រះរាជាបញ្ជាឲ្យហៅគន្ធកុមារចូលគាល់ ទ្រង់លួងលោមហើយ បានព្រះរាជទានតំណែងសេដ្ឋីដល់កុមារនោះ ដោយសក្ការៈជាច្រើន ។ ចាប់តាំងអំពីកាលនោះមក គន្ធកុមារនោះ ក៏បានប្រាកដនាមថា គន្ធសេដ្ឋី ។ គ្រានោះ

អ្នករក្សាឃ្លាំងរបស់សេដ្ឋីនោះ បើកទ្វារឃ្លាំង ជញ្ជូនទ្រព្យចេញ មក ហើយប្រាប់ថា បពិត្រនាយ ទ្រព្យមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ជារបស់បិតាលោក ប្រមាណប៉ុណ្ណោះជារបស់បុព្វបុរស មាន ជីតាជាដើមរបស់លោក ។ សេដ្ឋីនោះ សម្លឹងមើលនូវគំនរ

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

ទ្រព្យនោះហើយ និយាយថា ម្ដេចក៏បុព្វបុរសទាំងនោះមិនកាន់ យកទ្រព្យទាំងនេះទៅជាមួយផង! អ្នករក្សាឃ្លាំងប្រាប់ថា បពិត្រ នាយ ឈ្មោះថា អ្នកដែលកាន់យកទ្រព្យទៅជាមួយផង មិន មាន, មែនពិត សត្វទាំងឡាយ រមែងនាំយកកុសល និង អកុសល ដែលខ្លួនបានធ្វើហើយប៉ុណ្ណោះទៅជាមួយ ។

[សេដ្ឋីចំណាយទ្រព្យសាងវត្ថុផ្សេងៗ]

សេដ្ឋីនោះគិតថា បុព្វបុរសទាំងនោះ បានប្រមែប្រមូល នូវទ្រព្យទុកហើយ ក៏លះបង់ចោលទៅ ព្រោះខ្លួនជាមនុស្ស ល្ងង់, ចំណែកយើងនឹងកាន់យកទ្រព្យនុ៎ះទៅជាមួយផង គន្ធ- សេដ្ឋីកាលគិតរំពឹងយ៉ាងនោះ មិនបានគិតថា យើងនឹងឲ្យទាន, ឬនឹងធ្វើការបូជាទេ, គិតតែថា យើងនឹងបរិភោគទ្រព្យនេះឲ្យ

អស់ហើយ សឹមទៅ ។ សេដ្ឋីនោះបានចំណាយទ្រព្យមួយសែនកហាបណៈ ឲ្យគេធ្វើបន្ទប់សម្រាប់ងូតទឹក ដែលជាវិការនៃកែវផលិក, ចំណាយទ្រព្យមួយសែនកហាបណៈ ឲ្យគេធ្វើផែនក្តារសម្រាប់ងូតទឹក ដែលជាវិការនៃកែវផលិកដូចគ្នា, ចំណាយទ្រព្យមួយសែន ឲ្យគេធ្វើបល្ល័ង្កសម្រាប់អង្គុយ, ចំណាយទ្រព្យ

មួយសែន ឲ្យគេធ្វើថាសសម្រាប់ដាក់ភោជន, ចំណាយទ្រព្យមួយសែនទៀត ឲ្យគេធ្វើមណ្ឌបក្នុងទីជាទីបរិភោគ, ចំណាយទ្រព្យមួយសែន ឲ្យគេធ្វើគ្រែទ្រថាសភោជន, ឲ្យគេសាងសីហបញ្ជរទុកក្នុងផ្ទះដោយទ្រព្យមួយសែនទៀត, ចំណាយទ្រព្យមួយពាន់ សម្រាប់អាហារពេលព្រឹករបស់ខ្លួន, ចំណាយទ្រព្យមួយពាន់ទៀត សម្រាប់អាហារល្ងាច ក្នុងថ្ងៃពេញបុណ្ណមី បានចំណាយទ្រព្យមួយសែនសម្រាប់ភោជន, ក្នុងថ្ងៃបរិភោគភត្តនោះ សេដ្ឋីបានលះបង់ទ្រព្យមួយសែនឲ្យគេតាក់តែងព្រះនគរ ហើយប្រើមនុស្សឲ្យដើរទូងស្គរប្រកាសថា សូមមហាជនមកមើលនូវឫកពារនៃការបរិភោគរបស់គន្ធសេដ្ឋី ។ មហាជនបានចងគ្រែតូច គ្រែធំប្រជុំគ្នា មើលការបរិភោគរបស់លោកសេដ្ឋី ។

ចំណែកគន្ធសេដ្ឋីនោះ អង្គុយលើផែនក្តារដែលមានតម្លៃមួយសែន ក្នុងបន្ទប់ទឹកដែលមានតម្លៃមួយសែន ងូតទឹកដែលលាយដោយគ្រឿងក្រអូបទាំងឡាយ ១៦ ក្អម បើកសីហបញ្ជរហើយ អង្គុយលើបល្ល័ង្កនោះ ។ គ្រានោះ ពួកអ្នកបម្រើដាក់ថាសភោជនលើជើងទ្រនោះហើយ ដួសភោជនដែលមានតម្លៃ

មួយសែនជូនសេដ្ឋីនោះ ។ គន្ធសេដ្ឋីបរិភោគភោជន ដោយមានស្ត្រីបាំបោមរោមយ៉ាងច្រើន ។

[អ្នកស្រុកក្រៅឃ្លានភត្តរបស់សេដ្ឋី]

ខាងក្រោយមក អ្នកស្រុកក្រៅម្នាក់ ដាក់វត្ថុទាំងឡាយមានឧសជាដើម ក្នុងយានតូច ហើយបរយានទៅកាន់ព្រះនគរដើម្បីដូរស្បៀងអាហារសម្រាប់ខ្លួន លុះទៅដល់ព្រះនគរ ក៏សម្រាកនៅក្នុងផ្ទះរបស់សម្លាញ់ ។ ក៏ក្នុងថ្ងៃនោះ ជាថ្ងៃពេញបុណ្ណមី ។ ជនទាំងឡាយទូងស្គរប្រកាសក្នុងនគរថា មហាជនចូរទៅមើលនូវការបរិភោគរបស់គន្ធសេដ្ឋី ។ គ្រានោះ បុរស

សម្លាញ់ពោលនឹងអ្នកស្រុកក្រៅនោះថា ម្នាលសម្លាញ់ៗ ឯង ធ្លាប់ឃើញការបរិភោគរបស់គន្ធសេដ្ឋីទេ ។

អ្នកស្រុកក្រៅ. មិនធ្លាប់ឃើញទេ សម្លាញ់ ។

សំឡាញ់អ្នកនគរ. ម្នាលសម្លាញ់ បើដូច្នោះ យើងនឹង ទៅមើលជាមួយគ្នា, អ្នកទូងស្គរនេះ ដើរប្រកាសពេញនគរ ដើម្បីឲ្យមហាជនទៅមើលសម្បត្តិលោកសេដ្ឋី ដូច្នោះ យើង ទៅមើលនូវសម្បត្តិដ៏ធំរបស់លោកសេដ្ឋីទាំងពីរនាក់ ។

ទណ្ឌវគ្គវណ្ណនា រឿងសុខសាមណេរ

សម្លាញ់ក្នុងនគរ បាននាំសម្លាញ់ស្រុកក្រៅចេញទៅ, សូម្បីមហាជន ក៏បាននាំគ្នាឡើងលើគ្រែតូច និងគ្រែធំ ដែល តម្រួតគ្នានោះ ឈរមើលការបរិភោគរបស់សេដ្ឋី ។ សម្លាញ់ អ្នកស្រុកក្រៅ គ្រាន់តែបានធុំក្លិនកត្តនោះភ្លាម ក៏និយាយនឹង សម្លាញ់ក្នុងនគរថា ម្នាលសម្លាញ់ គ្នាឃ្លានដុំកត្តក្នុងថាសនោះ ណាស់ ។

សម្លាញ់ក្នុងនគរ. ម្នាលសម្លាញ់ៗ ឯងកុំប្រាថ្នាដុំកត្ត នោះឡើយ យើងមិនអាចបានទេ ។

សម្លាញ់ស្រុកក្រៅ. ម្នាលសម្លាញ់ បើខ្ញុំមិនបានបរិ-
ភោគភត្តនោះទេ ខ្ញុំពិតជាស្លាប់ហើយ ។

សម្លាញ់ក្នុងនគរនោះ កាលមិនអាចហាមឃាត់សម្លាញ់
របស់ខ្លួនបាន ក៏ក្រោកឈរនៅខាងចុងបរិស័ទ ស្រែកដោយ
មានសំឡេងខ្លាំងៗ ៣ ដងថា បពិត្រនាយ ខ្ញុំសូមសំពះលោក
កាលគន្ធសេដ្ឋីសួរថា នរណាហ្នឹង ? ក៏ប្រាប់ថា បពិត្រនាយ
គឺខ្ញុំ ។

សេដ្ឋី. មានការអ្វី ?

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

សម្លាញ់ក្នុងនគរ. បពិត្រនាយ សម្លាញ់របស់ខ្ញុំម្នាក់នេះ
ចង់បរិភោគដុំភត្ត ដែលនៅក្នុងថាសរបស់លោក, សូមលោក
ករុណាឲ្យដុំភត្តមួយដុំ ដោយសេចក្ដីអនុគ្រោះផងចុះ ។

សេដ្ឋី. មិនអាចឲ្យបានទេ ។

សម្លាញ់ក្នុងនគរ. ពាក្យរបស់លោកសេដ្ឋី សំឡាញ់ឯង
បានឮហើយឬនៅ ?

អ្នកស្រុកក្រៅ. ម្នាលសម្លាញ់ គ្នាបានឮហើយ ប៉ុន្តែថា កាលគ្នាបានបរិភោគកក្តនោះ ទើបគ្នារស់នៅ បើមិនបានទេ ខ្ញុំនឹងស្លាប់ហើយ ។

សម្លាញ់ក្នុងនគរស្រែកទៀតថា បពិត្រនាយ បុរសនេះ បើមិនបានបរិភោគកក្តនោះទេនឹងស្លាប់ហើយ ដូច្នេះ សូមលោកឲ្យជីវិតដល់គេផង ។

គន្ធសេដ្ឋី. នែអ្នកដ៏ចម្រើន ដែលឈ្មោះថាដុំកក្តនេះ រមែងមានតម្លៃដល់ទៅមួយរយក៏មាន ពីររយក៏មាន, បើខ្ញុំឲ្យដល់អ្នកដែលសុំនោះ តើខ្ញុំបានអ្វីបរិភោគ ?

សម្លាញ់ក្នុងនគរ. បពិត្រនាយ បុរសនេះ កាលមិនបាន

នឹងស្លាប់, សូមលោកឲ្យជីវិតដល់គ្នាផង ។

គន្ធសេដ្ឋី. គេមិនអាចបានទទេៗ ទេ, កាលបើគេស្លាប់ដោយមិនបានបរិភោគដុំកក្តនេះ អ្នកឯងចូរឲ្យគេធ្វើការបម្រើយើង ៣ ឆ្នាំ យើងនឹងឲ្យកក្តដល់គេមួយថាស ។

[អ្នកជនបទព្រមធ្វើការបម្រើសេដ្ឋី]

អ្នកស្រុកក្រៅស្តាប់ពាក្យនោះហើយ និយាយជាមួយនឹងសម្លាញ់នោះថា ម្នាលសម្លាញ់ ចូរលើកទុកចុះ លុះពោលដូច្នេះហើយ ក៏ទៅលាបុត្រ និងភរិយា ចូលមកកាន់ផ្ទះរបស់សេដ្ឋី ដោយសន្សំមថា នឹងធ្វើការបម្រើលោកសេដ្ឋី រហូត ៣ ឆ្នាំ, ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ភត្តមួយថាស ។ បុរសនោះ កាលធ្វើការបម្រើលោកសេដ្ឋី បានធ្វើកិច្ចគ្រប់យ៉ាង ដោយសេចក្តីមិនប្រមាទ, ការងារដែលបុគ្គលគប្បីធ្វើក្នុងផ្ទះក្តី ក្នុងព្រៃក្តី ពេលថ្ងៃក្តី ពេលយប់ក្តី គេធ្វើបានល្អទាំងអស់ ។ មហាជនហៅគាត់ថា នាយភត្តភត្តិកៈ (បុរសអ្នកធ្វើការឈ្នួលដើម្បីភត្ត), ពាក្យនោះ បានប្រាកដក្នុងព្រះនគរទាំងមូល ។

គ្រានោះ កាលថ្ងៃស៊ីឈ្នួលរបស់ភត្តភត្តិកៈ គ្រប់បរិ-

បូណ៌ហើយ, អ្នកចាត់ចែងពោលថា បពិត្រនាយ ថ្ងៃស៊ីឈ្នួលរបស់នាយភត្តភត្តិកៈ គ្រប់បរិបូណ៌ហើយ គាត់ធ្វើការបម្រើលោករហូត ៣ ឆ្នាំ ដោយលំបាក ការងារនេះកម្រមានអ្នកដទៃធ្វើបាន, ការងារសូម្បីតែមួយក៏គេមិនដែលធ្វើឲ្យភ្លាត់ឡើយ ។ គ្រានោះ លោកសេដ្ឋីបានញ៉ាំងបុគ្គលឲ្យៗ ទ្រព្យ ៣ ពាន់ ដល់

អ្នកចាត់ចែងភត្តនោះ គឺពីរពាន់ដើម្បីអាហារល្ងាច និងអាហារព្រឹករបស់ខ្លួន, មួយពាន់ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អាហារព្រឹករបស់នាយភត្តភត្តិកៈហើយ ប្រើបម្រើថា ថ្ងៃនេះ ពួកអ្នកចូរធ្វើការបរិហារនាយភត្តភត្តិកៈ ដូចដែលអ្នកទាំងឡាយ ធ្លាប់ធ្វើចំពោះយើងចុះ ។ លុះប្រើដូច្នោះហើយ ក៏បញ្ជាមនុស្សដ៏សេស វៀរតែកិរិយាដែលជាទីស្រឡាញ់របស់ខ្លួន ឈ្មោះចិន្តាមណីតែម្នាក់ថា ថ្ងៃនេះ ពួកអ្នកចូរចោមរោមនាយភត្តភត្តិកៈនោះចុះ ហើយក៏ប្រគល់ទ្រព្យសម្បត្តិទាំងអស់ ឲ្យនាយភត្តភត្តិកៈនោះ ។

[នាយភត្តភត្តិកៈត្រៀមបរិភោគភត្ត]

នាយភត្តភត្តិកៈនោះ អង្គុយលើផែនក្តារ ក្នុងបន្ទប់ទឹកនោះឯង ងូតទឹកដោយទឹកសម្រាប់ងូតរបស់លោកសេដ្ឋី ស្លៀក

ធម្មបទដ្ឋកថា រឿងសុខសាមណេរ

សំពត់សាដកសម្រាប់ស្លៀករបស់សេដ្ឋីនោះឯង ហើយអង្គុយលើបល្ល័ង្ករបស់សេដ្ឋីនោះដែរ ។ សូម្បីលោកសេដ្ឋី ក៏ប្រើឲ្យមនុស្សទូងស្គរប្រកាសទៅក្នុងព្រះនគរទាំងមូលថា នាយភត្ត-ភត្តិកៈ ធ្វើការបម្រើគន្ធសេដ្ឋីអស់ ៣ ឆ្នាំ បានភត្តមួយថាស,

ដូចេះ សូមមហាជនទាំងឡាយ ទៅមើលនូវសម្បត្តិ គឺការបរិ-ភោគរបស់បុរសនោះចុះ ។ មហាជនបានឡើងកាន់គ្រែតូច និងគ្រែធំឈរមើល ទីដែលអ្នកស្រុកក្រឡេកមើល បានដល់អាការញាប់ញ័រ ។ ពួកអ្នករបាំ បានឈរចោមរោមភត្តភត្តិកបុរសនោះ ។ ពួកអ្នកបម្រើយកភត្តមួយថាស តម្កល់ខាងមុខនាយភត្តភត្តិកៈនោះ ។

គ្រានោះ គឺក្នុងវេលាដែលនាយភត្តភត្តិកៈលាងដៃ ព្រះបច្ចេកពុទ្ធមួយអង្គនៅឯភ្នំគន្ធមាទន៍ ចេញចាកសមាបត្តិក្នុងថ្ងៃទី ៧ ពិចារណារកមើលនូវទីត្រាច់ទៅដើម្បីភិក្ខាថា ថ្ងៃនេះយើងនឹងទៅដើម្បីភិក្ខាចារក្នុងទីណាហ្ន៎ ។ គ្រានោះ ព្រះបច្ចេកពុទ្ធអង្គនោះ បានឃើញនាយភត្តភត្តិកៈ, លោកពិចារណាតទៅទៀតថា នាយភត្តភត្តិកៈនេះ ធ្វើការបម្រើសេដ្ឋីអស់ ៣ ឆ្នាំ ទើប

បានភត្តមួយថាស, តើគេមានសទ្ធា ឬក៏មិនមានទេហ្ន៎ ពិចា-រណាទៅក៏ជ្រាបថា សទ្ធារបស់គេមាន គិតទៅទៀតថា មនុស្សពួកខ្លះ សូម្បីមានសទ្ធាក៏មិនអាចធ្វើការសង្គ្រោះបាន, នាយភត្តភត្តិកៈនេះ នឹងអាចសង្គ្រោះអាត្មាអញ ឬក៏មិនអាចទេហ្ន៎ ដឹង

ថា នាយកត្តកត្តិកៈនឹងអាច ហើយអាស្រ័យសេចក្តីអនុគ្រោះ អាត្មាអញជាហេតុ គេរមែងបាននូវមហាសម្បត្តិ លុះជ្រាប ដូច្នោះហើយ ដណ្តប់ចីវរ ប្រដាប់បាត្រ ហោះឡើងកាន់វេហាស៍ ដោយចន្លោះបរិស័ទ សម្តែងព្រះអង្គឈរអំពីខាងមុខ នាយកត្ត កត្តិកៈនោះឯង ។

[នាយកត្តកត្តិកៈថ្វាយកត្តដល់ព្រះបច្ចេកពុទ្ធ]

នាយកត្តកត្តិកៈ ឃើញព្រះបច្ចេកពុទ្ធហើយ គិតថា យើងចង់បានកត្តមួយថាស ត្រូវធ្វើការឲ្យគេដល់ទៅ ៣ ឆ្នាំ ហើយកាលដែលយើងបានកត្តមួយថាស ដោយលំបាកយ៉ាង នេះ ក៏ព្រោះតែយើងមិនបានឲ្យទានក្នុងកាលមុន ឥឡូវនេះ កត្ត របស់យើងនេះ អាចរក្សាយើងបានត្រឹមតែមួយថ្ងៃមួយយប់ ប៉ុណ្ណោះ, បើយើងថ្វាយកត្តនេះដល់លោកម្ចាស់, កត្តនេះនឹង

រក្សាយើងអស់ពាន់កោដិកប្បទាំងឡាយ ដូច្នេះ យើងនឹងថ្វាយ កត្តនេះដល់លោកម្ចាស់នេះចុះ ។ នាយកត្តកត្តិកៈ សូម្បីធ្វើការ ស៊ីឈ្នួលអស់ ៣ ឆ្នាំ បានកត្តមួយថាសហើយ មិនទាន់បានដាក់

កត្តសូម្បីតែមួយដុំទៅក្នុងមាត់ផង បន្ទាបង់ចំណាង់បាន លើកកត្តមួយថាសនោះឡើងខ្លួនឯង ដើរសំដៅទៅរកព្រះបច្ចេកពុទ្ធលុះទៅដល់ព្រះបច្ចេកពុទ្ធ ក៏ឲ្យថាសកត្តនោះទៅអ្នកដទៃហើយថ្វាយបង្គំដោយបញ្ចង្គប្រតិស្ឋាន យកដៃឆ្វេងចាប់ថាសកត្ត ដៃស្តាំកៀរកត្តចុះទៅក្នុងបាត្ររបស់ព្រះបច្ចេកពុទ្ធ ។ ព្រះបច្ចេកពុទ្ធបិទបាត្រដោយព្រះហស្ត ក្នុងកាលកត្តនៅពាក់កណ្តាល ។

គ្រានោះ នាយកត្តកត្តិកៈពោលទៅកាន់ព្រះបច្ចេកពុទ្ធថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន កត្តនេះមានតែមួយចំណែកប៉ុណ្ណោះ ខ្ញុំព្រះករុណាមិនអាចបែងជាពីរចំណែកបានទេ, សូមលោកម្ចាស់កុំសង្គ្រោះខ្ញុំព្រះករុណាក្នុងលោកនេះឡើយ, សូមលោកម្ចាស់ធ្វើនូវសេចក្តីសង្គ្រោះខ្ញុំព្រះករុណាក្នុងបរលោកវិញចុះ, ខ្ញុំព្រះករុណាមានបំណងនឹងថ្វាយទាំងអស់ មិនឲ្យមានចំណែកសេសសល់ឡើយ ។

[ទានដែលបុគ្គលឲ្យ ដោយមិនមានចំណែកសេសសល់ មានផលច្រើន]

ពិតណាស់ ទានដែលបុគ្គលឲ្យ ដោយមិនបន្សល់ទុកដើម្បីខ្លួន ឈ្មោះថា ទានមិនមានចំណែកសេសសល់, ទាននោះ

ជាទានមានផលច្រើន ។ នាយកត្តកត្តិកៈ កាលធ្វើដូច្នោះហើយ ក៏ថ្វាយទាំងអស់ចំពោះព្រះបច្ចេកពុទ្ធ រួចថ្វាយបង្គំព្រះបច្ចេក-ពុទ្ធថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះករុណា អាស្រ័យកត្តមួយថាសនេះ ត្រូវបម្រើជនដទៃអស់ ៣ ឆ្នាំ បានសោយនូវទុក្ខដ៏ធំហើយ, ឥឡូវនេះ សូមសេចក្ដីសុខគប្បីមានដល់ខ្ញុំព្រះ-ករុណាក្នុងទីដែលកើតហើយៗ ចុះ, សូមឲ្យខ្ញុំព្រះករុណា មានចំណែកនៃធម៌ ដែលលោកម្ចាស់បានឃើញហើយ ។ ព្រះ-បច្ចេកពុទ្ធពោលថា សេចក្ដីប្រាថ្នាដែលអ្នកប្រាថ្នាហើយយ៉ាងនេះ ចូរសម្រេចដល់អ្នក សេចក្ដីត្រិះរិះទាំងពួងចូរពេញដល់អ្នក ដូចព្រះច័ន្ទក្នុងថ្ងៃពេញបុណ្ណមីដូច្នោះ កាលនឹងធ្វើអនុមោ-ទនា ក៏បានពោលគាថាដូច្នេះថា ផលដែលអ្នកចង់បានហើយ ផលដែលអ្នកប្រាថ្នាហើយ ចូរសម្រេចដល់អ្នកឲ្យបានឆាប់រួសរាន់ទាន់ចិត្ត សេចក្ដីត្រិះរិះទាំងពួង ចូរពេញដល់អ្នក ដូចព្រះ

ធម្មបទដ្ឋកថា រឿងសុខសាមណេរ

ច័ន្ទក្នុងថ្ងៃពេញបុណ្ណមី, វត្ថុដែលអ្នកប្រាថ្នាហើយ ចូរសម្រេចឲ្យបានឆាប់រួសរាន់ទាន់ចិត្ត, សេចក្តីត្រិះរិះទាំងពួង ចូរពេញដល់អ្នក ដូចកែវមណីជោតិ ដូច្នោះ ។

ហើយអធិដ្ឋានថា សូមឲ្យមហាជន ចូរឃើញយើងរហូតដល់ក្តុំគន្ធមាទន៍ចុះ លុះអធិដ្ឋានដូច្នោះហើយ ក៏ហោះទៅកាន់ក្តុំគន្ធមាទន៍តាមអាកាស ។ សូម្បីមហាជន ក៏បានឈរមើលព្រះបច្ចេកពុទ្ធរហូតដល់ក្តុំគន្ធមាទន៍ ។ ព្រះបច្ចេកពុទ្ធអង្គនោះ លុះដល់ក្តុំគន្ធមាទន៍ ក៏បានបែងចែកបិណ្ឌបាតនោះ ដល់ព្រះបច្ចេកពុទ្ធ ៥០០ អង្គ ព្រះបច្ចេកពុទ្ធគ្រប់ៗ អង្គ បានកាន់យកនូវបិណ្ឌបាតដែលសមល្មមដល់ខ្លួនៗ ។ នរណាៗ មិនគប្បីគិតថា បិណ្ឌបាតបន្តិចបន្តួច នឹងគ្រប់គ្រាន់ដូចម្តេចបាន ? ព្រោះថា អចិន្តេយ្យ ៤ យ៉ាង ដែលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ទុក, បណ្តាអចិន្តេយ្យ ៤ យ៉ាងនោះ នេះក៏ជាបច្ចេកពុទ្ធវិស័យមួយដែរ ។

[គន្ធសេដ្ឋីចែកទ្រព្យឲ្យនាយភត្តភត្តិកៈ]

មហាជនឃើញបិណ្ឌបាត ដែលព្រះបច្ចេកពុទ្ធអង្គនោះ

បែងចែកឲ្យដល់ព្រះបច្ចេកពុទ្ធទាំងឡាយដូច្នោះ ការញុំាងពាន់នៃសាធុការឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ, សំឡេងនៃសាធុការបានលាន់ឮដូចសំឡេងរន្ទះ ។ គន្ធសេដ្ឋីបានឮសំឡេងនោះហើយ ក៏គិតថានាយកត្តកត្តិកបុរស ប្រហែលជាមិនអាចទ្រទ្រង់នូវសម្បត្តិដែលយើងឲ្យបាន, ព្រោះហេតុនោះ មហាជន ទើបក្រោកឈរឡើងធ្វើការចំអក ។ គន្ធសេដ្ឋីបានបញ្ជូនមនុស្សទៅដើម្បីឲ្យដឹងនូវព្រឹត្តិការណ៍នោះ មនុស្សទាំងនោះទៅកាន់ទីនោះ ហើយត្រឡប់មកប្រាប់គន្ធសេដ្ឋីថា បពិត្រនាយ បុគ្គលអ្នកទ្រទ្រង់នូវសម្បត្តិបែបនេះមាន ហើយជម្រាបរឿងរ៉ាវដែលបានកើតឡើងនោះ ។ សេដ្ឋីបានស្តាប់រឿងនោះហើយ ជាអ្នកមានសរីរៈដែលបីតិ ៥ យ៉ាងពាល់ត្រូវហើយ បានពោលថា អស្ចារ្យណាស់ហ្ន៎ នាយកត្តកត្តិកៈនោះ បានធ្វើនូវអំពើដែលគេធ្វើបានដោយកម្រ, យើងតាំងនៅក្នុងសម្បត្តិបែបនេះ អស់កាលប្រមាណប៉ុណ្ណោះ មិនដែលឲ្យនូវវត្ថុអ្វីៗ ទៅនរណាៗ ឡើយ បានឲ្យគេហៅនាយកត្តកត្តិកៈនោះមកហើយ សួរថា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ឮថា អ្នកបានធ្វើកម្មបែបនេះពិតឬ ? នាយកត្តកត្តិកៈ

ប្រាប់គន្ធសេដ្ឋីថា បពិត្រនាយ ខ្ញុំបានធ្វើយ៉ាងនោះពិតមែន ទើបពោលថា បើដូច្នោះ អ្នកចូរកាន់យកទ្រព្យ ១០០០ កហាបណៈ ហើយចែកចំណែកបុណ្យក្នុងទានរបស់អ្នកឲ្យខ្ញុំខ្លះ ។ នាយភត្តកត្តិកៈនោះ ក៏បានធ្វើដូច្នោះ ។ មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះទេ គន្ធសេដ្ឋីបានបែងចែកទ្រព្យពាក់កណ្ដាលដែលជារបស់ខ្លួន ឲ្យដល់នាយភត្តកត្តិកៈនោះទៀត ។

<u>សម្បទា ៤ យ៉ាង</u>

ពិតណាស់ សម្បទាមាន ៤ យ៉ាង គឺ **វត្ថុសម្បទា បច្ចយសម្បទា ចេតនាសម្បទា គុណាតិរេកសម្បទា** ។ បណ្ដាសម្បទា ៤ យ៉ាងនោះ ព្រះអរហន្ត ឬព្រះអនាគាមី ដែលគួរដល់និរោធសមាបត្តិ ជាទក្ខិណេយ្យបុគ្គល ឈ្មោះថា វត្ថុសម្បទា, បច្ច័យដែលកើតឡើងដោយធម៌ ឈ្មោះថា បច្ចយ-សម្បទា, ចេតនាទាំង ៣ កាល គឺក្នុងកាលមុនឲ្យ, ក្នុងកាលកំពុងឲ្យ, ក្នុងកាលឲ្យរួចហើយ ដែលសម្បយុត្តដោយញាណកើតព្រមទាំងសោមនស្ស ឈ្មោះថា ចេតនាសម្បទា, ចំណែកទក្ខិណេយ្យបុគ្គលដែលចេញចាកសមាបត្តិ ឈ្មោះថា គុណា-

តិរេកសម្បទា ។ ក៏សម្បទាទាំង ៤ យ៉ាង គឺព្រះបច្ចេកពុទ្ធ ដែលជាព្រះខីណាស្រព ជាទក្ខិណេយ្យបុគ្គល, បច្ច័យដែលកើតឡើងដោយធម៌ ដោយការខិតខំធ្វើការងារបរម្រើគេបានមក, ចេតនាបរិសុទ្ធទាំង ៣ កាល, ព្រះបច្ចេកពុទ្ធដែលចេញចាកសមាបត្តិ ដែលក្រៃលែងដោយគុណ សម្រេចហើយដល់នាយកត្តកត្តិកៈនេះ, ដោយអានុភាពនៃសម្បទាទាំង ៤ នេះ ទើបនាយកត្តកត្តិកៈបានទទួលមហាសម្បត្តិក្នុងបច្ចុប្បន្ន, ព្រោះហេតុដូច្នោះ នាយកត្តកត្តិកៈនោះ ទើបបានសម្បត្តិអំពីសម្នាក់គន្ធសេដ្ឋី ។

[នាយកត្តកត្តិកៈបានជាសេដ្ឋី]

ព្រះរាជាទ្រង់ព្រះសណ្តាប់នូវកម្ម ដែលនាយកត្តកត្តិកៈនោះបានធ្វើហើយ បញ្ជាឲ្យហៅនាយកត្តកត្តិកបុរសចូលមកគាល់ ហើយព្រះរាជទានទ្រព្យឲ្យ ១០០០ កហាបណៈ ដើម្បីទ្រង់ទទួលយកចំណែកបុណ្យ ទ្រង់មានព្រះហឫទ័យត្រេកអរ

បានព្រះរាជទានភោគៈជាច្រើន ហើយព្រះរាជទាននូវតំណែងសេដ្ឋីឲ្យនាយកត្តកត្តិកៈ ។ នាយកត្តកត្តិកៈ មានឈ្មោះថា

ខណ្ឌវគ្គវណ្ណនា រឿងសុខសាមណេរ

កត្តកត្តិកសេដ្ឋី ។ កត្តកត្តិកសេដ្ឋីនោះ ជាសម្លាញ់នឹងគន្ធសេដ្ឋី ស៊ីផឹកជាមួយគ្នា តាំងនៅរហូតអស់អាយុ ចុតិចាកអត្តភាពនោះហើយ បដិសន្ធិក្នុងទេវលោក សោយសម្បត្តិទិព្វអស់មួយចន្លោះព្រះពុទ្ធ ក្នុងពុទ្ធុប្បាទកាលនេះ បដិសន្ធិក្នុងត្រកូលឧបដ្ឋាករបស់ព្រះសារីបុត្រ ក្នុងក្រុងសាវត្ថី ។

[នាយកត្តកត្តិកៈទៅកើតក្នុងក្រុងសាវត្ថី]

គ្រានោះ មាតារបស់ទារកនោះ បានវត្តជាគ្រឿងរក្សាគភ៌ហើយ កន្លងទៅ ២-៣ ថ្ងៃប៉ុណ្ណោះ ក៏កើតចំណង់ពីរ (ចាញ់គភ៌) ថា ឱហ្ន៎ ! យើងគប្បីប្រគេនភោជនមានរស ១០០ មុខ (មានរសច្រើន) ដល់ព្រះសារីបុត្រ ព្រមទាំងភិក្ខុ ៥០០ ហើយស្លៀកសំពត់កាសាយៈ កាន់ផ្តិលមាស អង្គុយក្នុងទីបំផុតនៃអាសនៈរបស់ភិក្ខុទាំង ៥០០ អង្គនោះ ហើយបរិភោគភត្ត ដែលសល់អំពីភិក្ខុទាំងនោះ ហើយធ្វើតាមការគិត

នោះឯង ទើបបន្ទោបង់ចំណាង់បាន ។ សូម្បីក្នុងកាលមង្គល ដទៃៗ នាងក៏ថ្វាយដូច្នោះដែរ ប្រសូតបុត្រហើយ ក្នុងថ្ងៃដាក់ឈ្មោះឲ្យបុត្ររបស់ខ្លួន បាននិមន្តព្រះថេរៈថា បពិត្រលោក

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

ម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សូមលោកម្ចាស់ឲ្យសិក្ខាបទ ដល់កូនប្រុសរបស់ខ្ញុំចុះ ។ ព្រះថេរៈសួរថា ក្មេងនេះឈ្មោះអ្វី ? មាតារបស់ក្មេងនោះប្រាប់ថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ចាប់តាំងពីកូនប្រុសរបស់ខ្ញុំ បដិសន្ធិមកកាលណា ដែលឈ្មោះថាទុក្ខមិនធ្លាប់កើតមានដល់នរណា ដែលនៅក្នុងផ្ទះនេះឡើយ, ព្រោះហេតុនោះ ពាក្យថា សុខកុមារនេះ ជាឈ្មោះរបស់ទារកនោះ ។ ព្រះសារីបុត្របានកាន់យកឈ្មោះនោះឯង ឲ្យជាឈ្មោះរបស់ក្មេងនោះ ហើយឲ្យសិក្ខាបទដល់ក្មេងនោះ ។ ក្នុងកាលនោះ ការគិតបានកើតដល់មាតារបស់ក្មេងនោះថា យើងមិនទម្លាយអធ្យាស្រ័យរបស់កូនប្រុសយើងទេ ។ សូម្បីក្នុងមង្គលទាំងឡាយ មានមង្គលបោះត្រចៀកក្មេងនោះជាដើម នាងក៏បានថ្វាយទានយ៉ាងនោះដែរ ។

[សុខកុមារបព្វជ្ជា]

កុមារនោះ បានពោលទៅកាន់មាតារបស់ខ្លួន ក្នុងកាលដែលខ្លួននៅមានអាយុ ៧ ឆ្នាំថា បពិត្រម៉ែ ខ្ញុំចង់ចេញបួសក្នុងសម្នាក់ព្រះថេរៈ ។ នាងឆ្លើយថា ប្រណៃណាស់កូន ម៉ែនឹងមិន

ទម្លាយអធ្យាស្រ័យរបស់កូនទេ លុះពោលដូច្នេះហើយ ក៏ទៅនិមន្តព្រះថេរៈមកឆាន់ក្នុងផ្ទះរបស់ខ្លួន ហើយប្រាប់ព្រះថេរៈថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន កូនប្រុសរបស់ខ្ញុំព្រះករុណាចង់បួស, ដូច្នេះ ពេលរសៀលនេះ ខ្ញុំព្រះករុណានឹងនាំក្មេងនេះទៅកាន់វិហារ បញ្ជូនព្រះថេរៈទៅហើយ ឲ្យប្រជុំពួកញាតិហើយពោលថា ក្នុងពេលដែលកូនប្រុសរបស់ខ្ញុំនៅជាគ្រហស្ថ ពួកយើងនឹងធ្វើកិច្ចដែលគួរធ្វើក្នុងថ្ងៃនេះឯង រួចតាក់តែងកូនប្រុសដោយលម្អនៃសិរីដ៏ធំហើយ នាំទៅកាន់វិហារ ដោយលម្អនៃសិរីដ៏ធំ ហើយប្រគេនព្រះថេរៈ ។ ចំណែកព្រះថេរៈពោលនឹងសុខកុមារនោះថា នែអ្នក ដែលឈ្មោះថាការបួសនេះ ជារបស់ដែលបុគ្គលធ្វើបានដោយកម្រ, អ្នកនឹងអាចបួសបានឬ ? សុខកុមារ

ឆ្លើយថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះករុណានឹងធ្វើតាមឱវាទរបស់លោម្ចាស់ លុះកុមារនោះពោលដូច្នោះ ព្រះថេរៈក៏ឲ្យកម្មដ្ឋាន បំបួសកុមារនោះតែម្តងទៅ ។ ហើយក្នុងវិធីបំបួសសុខកុមារនោះ មាតា បិតារបស់សាមណេរនោះ បានធ្វើសក្ការៈបូជាថ្វាយដោយភោជនដែលមានរស ១០០ មុខ ចំពោះភិក្ខុ

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

សង្ឃ មានព្រះពុទ្ធជាប្រធាន ខាងក្នុងវិហារនោះឯង រហូត ៧ ថ្ងៃ ក្នុងវេលារសៀល ទើបទៅកាន់ផ្ទះរបស់ខ្លួន ។ ក្នុងថ្ងៃ ទី ៥ ព្រះសារីបុត្រ កាលភិក្ខុសង្ឃចូលទៅកាន់ស្រុក ដើម្បីបិណ្ឌ-បាត, បានធ្វើនូវកិច្ចដែលគួរក្នុងវិហារហើយ ទើបឲ្យសាមណេរកាន់បាត្រ និងចីវរចូលទៅកាន់ស្រុកដើម្បីបិណ្ឌបាត ។

[សុខសាមណេរទូន្មានខ្លួន]

សាមណេរឃើញប្រឡាយទឹកជាដើមក្នុងចន្លោះផ្លូវ បានសួរព្រះថេរៈដូចបណ្ឌិតសាមណេរដែរ សូម្បីព្រះថេរៈក៏ឆ្លើយតបនឹងសំណួររបស់សាមណេរ សាមណេរស្តាប់ចម្លើយនោះហើយ ពោលនឹងព្រះថេរៈថា បើលោកម្ចាស់ទទួលបាត្រ និង

ចីវររបស់លោកម្ចាស់សោត, ខ្ញុំព្រះករុណានឹងត្រឡប់ទៅកាន់វិហារវិញ ព្រះថេរៈមិនទម្លាយអធ្យាស្រ័យរបស់សាមណេរនោះ ដោយពោលថា ម្នាលសាមណេរ បើដូច្នោះ អ្នកចូរឲ្យបាត្រ និងចីវរមកខ្ញុំវិញ ឲ្យបាត្រ និងចីវរទៅព្រះថេរៈ ហើយថ្វាយបង្គំព្រះថេរៈ មុននឹងត្រឡប់វិញបានពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន បើលោកម្ចាស់នាំអាហារមកដើម្បីខ្ញុំព្រះករុណា

ធម្មបទដ្ឋកថា រឿងសុខសាមណេរ

សូមលោកម្ចាស់ នាំកោជនដែលមានរស ១០០ មុខមក ។

ព្រះថេរៈ. នឹងបានកោជននោះអំពីទីណា ?

សាមណេរ. បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន បើមិនបានដោយបុណ្យរបស់លោកម្ចាស់ទេ គង់នឹងបានដោយបុណ្យរបស់ខ្ញុំព្រះករុណាដែរ ។ គ្រានោះ ព្រះថេរៈឲ្យកូនសោទៅសាមណេរហើយ គេចចូលទៅកាន់ស្រុកដើម្បីបិណ្ឌបាត ។ សាមណេរនោះទៅកាន់វិហារ បើកបន្ទប់របស់ព្រះថេរៈចូលទៅខាងក្នុងបន្ទប់ហើយ បិទទ្វារ អង្គុយញុំាងញាណឲ្យស្ទុងចុះក្នុងកាយរបស់ខ្លួន ដោយតេជះនៃគុណរបស់សាមណេរនោះ អាសនៈរ

របស់សក្កទេវរាជសម្តែងអាការក្តៅ ។ សក្កទេវរាជពិចារណា
មើលថា តើមានហេតុអ្វីហ្ន៎ ពិចារណាទៅក៏ឃើញសាមណេរ
ហើយ ទ្រង់មានព្រះតម្រិះថា សុខសាមណេរប្រគេនចីវរដល់
ឧបជ្ឈាយ៍ហើយ ត្រឡប់មកកាន់វិហារវិញ ដោយគិតថា នឹង
ធ្វើសមណធម៌ គួរតែយើងទៅកាន់ទីនោះ ទើបបញ្ជាឲ្យហៅ
មហារាជទាំង ៤ មកហើយ ទ្រង់បញ្ជូនទៅដោយព្រះតម្រាស់
ថា ម្នាលអ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរទៅបង្អើលសត្វដែល

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

មានសំឡេងជាទោស ដែលនៅក្នុងព្រៃ ជិតវិហារឲ្យចេញទៅ ។
មហារាជទាំង ៤ ធ្វើដូច្នោះហើយ ក៏នាំគ្នារក្សាដោយជុំវិញ ។
សក្កទេវរាជទ្រង់បង្គាប់ចន្ទទេវបុត្រ និងសុរិយទេវបុត្រថា ពួក
អ្នកចូរទប់វិមានរបស់ខ្លួនៗ ។ សូម្បីចន្ទទេវបុត្រ និងសុរិយ-
ទេវបុត្រក៏ធ្វើដូច្នោះ ។ ចំណែកសក្កទេវរាជខ្លួនឯង ក៏ទ្រង់រក្សា
នៅក្នុងទីជាទីទាញមកនូវខ្សែយោល (ខ្សែទប់) ។ វិហារជា
ប្រទេសស្ងប់ស្ងាត់ប្រាសចាកសំឡេង ។ សាមណេរមានចិត្ត
មានអារម្មណ៍តែមួយ ចម្រើនវិបស្សនា បានចាក់ធ្លុះនូវមគ្គ
និងផល ៣ ។

ព្រះថេរៈកាលសាមណេរពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន លោកម្ចាស់គប្បីនាំកោជនមានរស ១០០ មុខមកដូច្នេះហើយ ក៏គិតថា យើងនឹងបានអំពីត្រកូលរបស់នរណាហ្ន៎ ពិចារណាមើលទៅ ក៏ឃើញត្រកូលឧបដ្ឋាក ដែលសំបូណ៌ដោយអធ្យាស្រ័យ ក៏ទៅកាន់ត្រកូលនោះ ជនទាំងនោះឃើញព្រះថេរៈនិមន្តមកកាន់ត្រកូលរបស់ខ្លួន ក៏មានចិត្តត្រេកអរថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ការដែលលោកម្ចាស់និមន្តមកកាន់

ធម្មបទដ្ឋកថា រឿងសុខសាមណេរ

ផ្ទះនេះ ជាការប្រពៃណាស់ ទទួលយកបាត្រហើយ និមន្តឲ្យគង់ ប្រគេនយាគូ និងបង្អែមឲ្យព្រះថេរៈឆាន់ ហើយអារាធនាព្រះថេរៈឲ្យសម្តែងធម្មកថា ទម្រាំដល់កាលនៃភត្ត ព្រះថេរៈក៏សម្តែងនូវសារាណីយកថា ដល់ជនទាំងនោះ កំណត់កាលវេលាហើយ ក៏បញ្ចប់ធម៌ទេសនា ។

[សុខសាមណេរបានសម្រេចព្រះអរហត្ត]

គ្រានោះ ជនទាំងឡាយ ប្រគេនកោជនដែលមានរស ១០០មុខដល់ព្រះថេរៈ ឃើញព្រះថេរៈទទួលកោជននោះហើយ

បំណងនឹងត្រឡប់ទៅ ក៏ពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សូមនិមន្តឆាន់ចុះ ពួកខ្ញុំព្រះករុណានឹងប្រគេនភោជនដទៃទៀត និមន្តព្រះថេរៈឲ្យឆាន់ហើយ ដាក់ភោជនដែលមានរស ១០០ មុខ ឲ្យពេញបាត្រហើយ ប្រគេនព្រះថេរៈម្តងទៀត ។ ព្រះថេរៈ ទទួលភោជននោះហើយ ក៏ប្រញាប់ទៅកាន់វិហារ ដោយគិតថា សាមណេររបស់យើងឃ្លានហើយ ។ ថ្ងៃនោះ ព្រះសាស្តា ទ្រង់ គង់នៅតែព្រះគន្ធកុដិអំពីព្រលឹម ទ្រង់រំពឹងថា ថ្ងៃនេះ សុខ សាមណេរឲ្យបាត្រ ចីវរទៅឧបជ្ឈាយ៍របស់ខ្លួនហើយ ត្រឡប់

ទៅវិញដោយតាំងចិត្តថា នឹងធ្វើសមណធម៌, កិច្ចរបស់សុខ សាមណេរបានសម្រេចហើយឬហ្ន៎ ព្រះអង្គទ្រង់ឃើញសាម-ណេរបានសម្រេចមគ្គផលត្រឹមតែ ៣ ប៉ុណ្ណោះ ទើបទ្រង់ពិចា-រណាតទៅទៀតថា តើសាមណេរនេះអាចបានសម្រេចអរហត្ត ក្នុងថ្ងៃនេះទេ, ចំណែកសារីបុត្រទទួលកត្តហើយ ក៏ប្រញាប់មក កាន់វិហារ ដោយគិតថា សាមណេររបស់យើងឃ្លានហើយ កាលបើសាមណេរនេះ មិនទាន់បានសម្រេចព្រះអរហត្ត, សារីបុត្រនឹងនាំកត្តមកមុន អន្តរាយក៏នឹងមានដល់សាមណេរនោះ

ដូច្នេះតថាគតគួរទៅកាន់ទីនោះ ដើម្បីនៅក្បែរ រក្សាខ្លោងទ្វារ ។ ចំណែកព្រះថេរៈក៏នាំភត្តមក ។ គ្រានោះ ព្រះសាស្ដាត្រាស់សួរបញ្ហា ៤ ខ. ដោយន័យដូចដែលបានពោលហើយ ក្នុងកាលមុន ។ ក្នុងទីបំផុតនៃការវិសជ្ជនាបញ្ហា សាមណេរក៏បានសម្រេចអរហត្ត ។

ព្រះសាស្ដា ទ្រង់ត្រាស់ហៅព្រះថេរៈមកហើយ ត្រាស់ថា ម្នាលសារីបុត្រ អ្នកចូរទៅចុះ ចូរឲ្យភត្តដល់សាមណេររបស់អ្នកចុះ ។ ព្រះថេរៈទៅដល់កុដិហើយ គោះទ្វារ ។ សាមណេរ

ទណ្ឌវគ្គវណ្ណនា រឿងសុខសាមណេរ

ចេញមកធ្វើវត្តចំពោះឧបជ្ឈាយ៍ កាលព្រះថេរៈប្រាប់ថា ចូរធ្វើភត្តកិច្ចចុះ, សាមណេរដែលមានអាយុ ៧ ខួប សម្រេចព្រះអរហត្តក្នុងខណៈនោះឯង បានដឹងថា ព្រះថេរៈមិនត្រូវការភត្ត ក៏ពិចារណារកមើលទីអង្គុយដែលទាប ធ្វើភត្តកិច្ចហើយ លាងបាត្រ ។ ក្នុងកាលនោះ មហារាជទាំង ៤ អង្គ ក៏លែងការរក្សា ។ សូរ្យិចន្ទទេវបុត្រ និងសុរិយទេវបុត្រក៏លែងទប់វិមាន ។ សក្កទេវរាជ ក៏ទ្រង់លែងរក្សាខ្សែទប់ ស្រាប់តែព្រះអាទិត្យជ្រេ ។

[បណ្ឌិតរមែងទូន្មានខ្លួន]

ភិក្ខុទាំងឡាយ នាំគ្នានិយាយថា ពេលល្ងាចរមែងប្រាកដ, សាមណេរទើបតែធ្វើភត្តកិច្ចហើយ អម្បាញមិញនេះឯង, ម្តេចហ្ន៎ ថ្ងៃនេះពេលព្រឹកយូរម្ល៉េះ, រសៀលឆាប់ ៗ ព្រះសាស្តាស្តេចមកត្រាស់សួរថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំង-ឡាយអង្គុយប្រជុំគ្នាដោយកថាអ្វី ? ភិក្ខុទាំងនោះទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ថ្ងៃនេះ ពេលព្រឹកយូរម្ល៉េះ វេលារសៀលតិចសាមណេរឆាន់ភត្តហើយ អម្បាញមិញនេះឯង, ហេតុដូចម្តេចទើបព្រះអាទិត្យជ្រេ, ទើបត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុង

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

កាលដែលធ្វើសមណធម៌របស់អ្នកមានបុណ្យទាំងឡាយ រមែងដូច្នោះឯង ក៏ក្នុងថ្ងៃនេះ មហារាជទាំង ៤ រក្សាដោយជុំវិញ, ចន្ទទេវបុត្រ និងសុរិយទេវបុត្រ បានឈរទប់វិមាន, ទេវរាជទ្រង់រក្សានូវខ្សែទប់ សូម្បីតថាគតក៏រក្សានៅត្រង់ខ្លោងទ្វារ, ថ្ងៃនេះ សុខសាមណេរឃើញអ្នកស្រែបង្ហូរទឹកចូលប្រឡាយ ជាងព្រួញពត់ព្រួញឲ្យត្រង់ ជាងចាំងៗ ទព្វសម្ភារៈទាំងឡាយ មាន

កន៏ជាដើម ហើយទូន្មានខ្លួន បានសម្រេចព្រះអរហត្ត រួច ហើយត្រាស់ព្រះគាថានេះថា ៖

១១ ឧទកំ ហិ នយន្តិ នេត្តិកា
ឧសុការា នមយន្តិ តេជនំ
ទារុំ នមយន្តិ តច្ឆកា
អត្តានំ ទមយន្តិ សុព្វតា ។

ធម្មតាអ្នកបង្ហូរ តែងបង្ហូរ អ្នកធ្វើព្រួញ តែងពត់ព្រួញ (ឲ្យត្រង់) អ្នកចាំងតែងចាំងឈើ អ្នកមានវត្តល្អ តែងទូន្មានខ្លួន ។

អធិប្បាយគាថា

សេចក្ដីថា ពោលងាយ គឺគប្បីឱវាទ គប្បីអនុសាសន៍ដោយស្រួល ។ ពាក្យដ៏សេសដូចន័យដែលពោលហើយ ក្នុងកាលមុន ។

ក្នុងកាលចប់ទេសនា ជនជាច្រើននាក់ សម្រេចអរិយផលទាំងឡាយ មានសោតាបត្តិផលជាដើម ។៙

(រឿងសុខសាមណេរ ចប់)

****

ទណ្ឌវគ្គវណ្ណនា

វគ្គទី ១០ ចប់

ខុទ្ទកនិកាយគាថាធម្មបទ

ជរាវគ្គ វគ្គទី ១១

១ កោ នុ ហាសោ កិមានន្ទោ និច្ចំ បជ្ជលិតេ សតិ
អន្ធការេន ឱនទ្ធា បទីបំ ន គវេសថ ។

កាលបើលោកសន្និវាសត្រូវភ្លើង មានរាគៈ ជាដើម ឆេះទ្រលោមជានិច្ច ម្តេចក៏សើច ម្តេចក៏

គ្រេកត្រអាល អ្នកទាំងឡាយត្រូវងងឹត គឺអវិជ្ជារួបរឹតហើយ (ម្ដេចឡើយ) ក៏មិនស្វែងរកប្រទីប គឺប្រាជ្ញា ។

២ បស្ស ចិត្តកតំ ពិម្ពំ អរុកាយំ សមុស្សិតំ
អាតុរំ ពហុសង្កប្បំ យស្ស នត្ថិ ធុវំ ឋិតិ ។

អត្តភាពណាមិនទៀងទាត់ឋិតថេរ អ្នកចូរមើលអត្តភាពនោះ ដែលកុសលាកុសលកម្ម ធ្វើវិចិត្រហើយ ជាកាយពាសពេញដោយដំបៅ ដែលឆ្អឹង ៣០០ កំណាត់ ផ្គុំគ្នាហើយ ជាអត្តភាពក្ដៅក្រហាយ ជានិច្ច ជាទីរំពឹងត្រិះរិះ របស់ជនច្រើនគ្នា ។

៣ បរិជិណ្ណមិទំ រូបំ រោគនិឌ្ឌំ បភង្គុណំ
ភិជ្ជតិ បូតិ សន្ទេហោ មរណន្តំ ហិ ជីវិតំ ។

រូបនេះគ្រាំគ្រាហើយ ជាសំណាក់នៃរោគ ជារបស់ពុកផុយ រាងកាយជារបស់ស្អុយ (នេះ) តែងបែកធ្លាយទៅវិញ ព្រោះថា ជីវិតមានសេចក្ដីស្លាប់ជាទីបំផុត ។

៤ យានិមានិ អបត្ថានិ អលាពូនេវ សារទេ
កាបោតកានិ អដ្ឋីនិ តានិ ទិស្វាន កា រតិ ។

ឆ្អឹងទាំងឡាយណា មានសម្បុរដូចសត្វព្រាប

ដែលគេចោលហើយ ដូចផ្លែឃ្លោកក្នុងសរទកាល សេចក្តីត្រេកអរអ្វីហ្ន៎ (របស់អ្នកទាំងឡាយ) ព្រោះតែឃើញឆ្អឹងទាំងឡាយនោះ ។

៥ អដ្ឋីនំ នគរំ កតំ មំសលោហិតលេបនំ
យត្ថ ជរា ច មច្ចុ ច មានោ មក្ខោ ច ឱហិតោ ។

សេចក្តីគ្រាំគ្រា សេចក្តីស្លាប់ សេចក្តីប្រកាន់ខ្លួន និងសេចក្តីលុបគុណ ប្រជុំចុះក្នុងសរីរៈណា (សរីរៈនោះ) ដែលកុសលាកុសលកម្មធ្វើហើយ ឲ្យជានគររបស់ឆ្អឹងទាំងឡាយ ជាគ្រឿងប្រឡាក់ដោយសាច់និងឈាម ។

៦ ជីរន្តិ វេ រាជរថា សុចិត្តា
អថោ សរីរម្បិ ជរំ ឧបេតិ
សតញ្ច ធម្មោ ន ជរំ ឧបេតិ
សន្តោ ហវេ សព្ភិ បវេទយន្តិ ។

រាជរថទាំងឡាយ ដ៏វិចិត្រល្អ រមែងគ្រាំគ្រា សូម្បីសរីរៈក៏ដល់នូវសេចក្តីគ្រាំគ្រាដូចគ្នា ទើបឯធម៌របស់សប្បុរសទាំងឡាយ មិនដល់នូវសេចក្តីគ្រាំគ្រា (ដូច្នោះ) ទេ សប្បុរសទាំងឡាយ តែងនិយាយ ឲ្យពួកសប្បុរសផងគ្នា ដឹងបាន ។

៨ អនេកជាតិសំសារំ សន្ធាវិស្សំ អនិព្វិសំ
គហការំ គវេសន្តោ ទុក្ខា ជាតិ បុនប្បុនំ
គហការក ទិដ្ឋោសិ បុន គេហំ ន កាហសិ
សព្វា តេ ផាសុកា ភគ្គា គហកូដំ វិសង្ខតំ
វិសង្ខារគតំ ចិត្តំ តណ្ហានំ ខយមជ្ឈគា ។

កាលតថាគតមិនទាន់បានជួបប្រទះ (ពោធិញាណ វល់តែ) ស្វះស្វែងរកជាងផ្ទះ គឺតណ្ហា អ្នកធ្វើផ្ទះ គឺ អត្តភាព ក៏អន្ទោលទៅកាន់សង្សារវដ្ត មានជាតិដ៏ច្រើន សេចក្តីកើតជាទុក្ខរឿយៗ, នែជាងផ្ទះ អ្នកឯងធ្វើផ្ទះ គឺ អត្តភាព តថាគតឃើញហើយ អ្នកនឹងធ្វើផ្ទះ (របស់ តថាគត) ទៀតមិនបានឡើយ ឆ្អឹងជំនីរ គឺកិលេស របស់អ្នកទាំងអស់ តថាគតកាច់បំបាក់អស់ហើយ ដំបូលផ្ទះ គឺអវិជ្ជា តថាគតកំចាត់ចោលហើយ ចិត្ត របស់តថាគត ដល់ព្រះនិព្វាន ដែលមានសង្ខារប្រាស ហើយ តថាគតបានដល់ធម៌ ជាគ្រឿងក្ស័យតណ្ហាទាំង ឡាយហើយ ។

៩ អចរិត្វា ព្រហ្មចរិយំ អលទ្ធា យោព្វនេ ធនំ
ជិណ្ណកោញ្ចាវ ឈាយន្តិ ខីណមច្ឆេវ បល្លលេ
អចរិត្វា ព្រហ្មចរិយំ អលទ្ធា យោព្វនេ ធនំ

សេន្តិ ចាបាតិខីណាវ បុរាណានិ អនុត្ថុនំ ។

ជនពាលទាំងឡាយ មិនប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ មិនបានទ្រព្យ ក្នុងកាលខ្លួននៅជាកំលោះក្រមុំ រមែងសញ្ជប់សញ្ជឹង ដូចសត្វក្រៀលចាស់សំកុកនៅក្នុងភក់ដែលអស់ត្រីហើយ ។ ជនពាលទាំងឡាយ មិនប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ មិនបានទ្រព្យ ក្នុងកាលខ្លួននៅជាកំលោះក្រមុំ រមែងដេកថ្ងូរ សោយស្តាយទ្រព្យចាស់ទាំងឡាយ ដូចព្រួញដែលផុតចាកខ្សែធ្នូ ដូច្នោះ ។

១១ ជរាវគ្គវណ្ណនា

១ រឿងស្ត្រីជាសម្លាញ់របស់នាងវិសាខា

សេចក្តីខាងដើម

ព្រះសាស្តា កាលគង់នៅក្នុងវត្តជេតពន ទ្រង់ប្រារព្ធពួកស្ត្រីជាសម្លាញ់របស់នាងវិសាខា ត្រាស់ព្រះធម្មទេសនានេះថា “**កោ នុ ហាសោ កិមានន្ទោ**” ជាដើម ។

[ស្វាមីប្រគល់ករិយារបស់ខ្លួនឲ្យនាងវិសាខា]

បានឮថា កុលបុត្រ ៥០០ នាក់ ដែលមានប្រក្រតីនៅក្នុងនគរសាវត្ថី បានប្រគល់ករិយារបស់ខ្លួនៗ ឲ្យមហាឧបាសិកាវិសាខា ដោយគិតឃើញថា ដោយឧបាយយ៉ាងនេះ ករិយារបស់ខ្លួននឹងជាអ្នករស់នៅដោយសេចក្តីមិនប្រមាទ ។ ព្រោះថា ស្ត្រីទាំងនោះ កាលទៅសួនក្តី ទៅវិហារក្តី តែងតែទៅជាមួយនាងវិសាខាជានិច្ច ។

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

[មហោស្រពទាក់ទងនឹងសុរា]

សម័យមួយ កាលគេប្រកាសមហោស្រពថា នឹងមានមហោស្រពទាក់ទងនឹងសុរា ៧ ថ្ងៃ ស្ត្រីទាំងនោះក៏ចាត់ចែងរៀបចំសុរាដើម្បីស្វាមីរបស់ខ្លួនៗ, ស្វាមីទាំងនោះ លេង

មហោស្រពទាក់ទងនឹងសុរាអស់ ៧ ថ្ងៃ ដល់ថ្ងៃទី ៨ បាន ចេញទៅធ្វើការងារ (រៀងៗ ខ្លួន) ។

[ស្ត្រីទាំងនោះគិតរកឧបាយផឹកស្រា]

ស្ត្រីទាំងនោះ គិតគ្នាថា ពួកយើងមិនបានផឹកសុរាក្នុង ទីចំពោះមុខស្វាមី, អើ សុរាក៏នៅមានសល់ដែរ, ពួកយើង នឹងផឹកសុរាដោយកុំឲ្យស្វាមីរបស់យើងដឹង លុះគិតដូច្នេះ ហើយ ក៏ទៅកាន់សម្នាក់នាងវិសាខា ពោលប្រាប់នាងវិសាខា ថា បពិត្រម៉ែម្ចាស់ ពួកខ្ញុំប្រាថ្នានឹងកំសាន្តសួន កាលនាង វិសាខាប្រាប់ថា ម្នាលនាងទាំងឡាយ ប្រពៃហើយ បើដូច្នោះ ចូរនាងទាំងឡាយ ធ្វើកិច្ចដែលគប្បីធ្វើឲ្យស្រេចហើយ សឹម ចេញទៅ, លុះធ្វើកិច្ចការដែលគប្បីធ្វើស្រេចហើយ ក៏បាន ទៅកាន់សួនជាមួយនាងវិសាខា ដោយនាំយកសុរាទៅជាមួយ

ជរាវគ្គវណ្ណនា រឿងស្ត្រីជាសម្លាញ់របស់នាងវិសាខា

មិនឲ្យនាងវិសាខាដឹង ផឹករហូតស្រវឹងហើយ ត្រាច់ទៅកាន់ សួន ។ នាងវិសាខា គិតថា ស្ត្រីទាំងនេះធ្វើនូវអំពើមិនសម គួរ, គ្រានេះ សូម្បីតែពួកតិត្ថិយ៍ ក៏នឹងតិះដៀលបានថា សាវិកា

ទាំងឡាយរបស់ព្រះសមណគោតមផឹកសុរា ទើបពោលនឹងស្រ្តីទាំងនោះថា នែនាងទាំងឡាយ ពួកនាងធ្វើនូវអំពើមិនសមគួរ ជាអំពើដ៏ថោកទាបផង, ធ្វើឲ្យអាប់ឱនដល់ខ្ញុំផង, សូម្បីស្វាមីរបស់នាងទាំងឡាយ ក៏នឹងខឹងពួកនាង, ឥឡូវនេះពួកនាងនឹងធ្វើដូចម្តេច ? ស្រ្តីទាំងនោះឆ្លើយតបថា បពិត្រម៉ែម្ចាស់ នាងខ្ញុំទាំងឡាយនឹងធ្វើពុតជាឈឺ នាងវិសាខាក៏ពោលថា បើដូច្នោះ ពួកនាងនឹងប្រាកដដោយកម្មរបស់ខ្លួនចុះ ។ ស្រ្តីទាំងនោះ ទៅដល់ផ្ទះហើយ ធ្វើពុតជាឈឺ ។ គ្រានោះ ស្វាមីរបស់ស្រ្តីទាំងនោះសួរថា ស្រ្តីឈ្មោះនេះ និងឈ្មោះនេះទៅណា ? បានឮថា ស្រ្តីទាំងនោះឈឺ ក៏កំណត់បានថាស្រ្តីទាំងនោះ ប្រាកដជាផឹកសុរាដែលសេសសល់ដោយពិតឥតសង្ស័យ ទើបបានវាយដំស្រ្តីទាំងនោះយ៉ាងដំណំ ។ ក្នុងថ្ងៃមហោស្រពដទៃទៀត ស្រ្តីទាំងនោះ ចង់ផឹកសុរាទៀត

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

ទើបចូលទៅរកមហាឧបាសិកាឈ្មោះវិសាខា ហើយពោលថា បពិត្រម៉ែម្ចាស់ មេត្តានាំពួកនាងខ្ញុំទៅកំសាន្តសួនម្តងទៀត

ចុះ ត្រូវនាងវិសាខាហាមឃាត់ថា លើកមុន នាងទាំងឡាយ ធ្វើឲ្យខ្ញុំអាប់ឱនមួងហើយ, ដូច្នោះ នាងទាំងឡាយទៅខ្លួនឯង ចុះ, ខ្ញុំមិននាំនាងទាំងឡាយទៅទេ, ក៏បាននិយាយលួងលោម ថា ពួកខ្ញុំនឹងមិនធ្វើដូច្នោះទៀតទេ ហើយចូលទៅរកឧបាសិកា ឈ្មោះវិសាខានោះ ពោលជាថ្មីថា បពិត្រម៉ែម្ចាស់ នាងខ្ញុំ ទាំងឡាយប្រាថ្នានឹងធ្វើពុទ្ធបូជា, សូមនាំនាងខ្ញុំទាំងឡាយទៅ វិហារចុះ ៗ នាងវិសាខាឮដូច្នោះ ក៏និយាយថា នែនាងទាំង ឡាយ ការដែលនាងទាំងឡាយធ្វើដូច្នោះ ជាការប្រពៃណាស់, ដូច្នោះ នាងទាំងឡាយ ចូរទៅរៀបចំខ្លួនចុះ ៗ ស្ត្រីទាំងនោះ ញ៉ាំងគ្នានិងគ្នាឲ្យកាន់យកវត្ថុទាំងឡាយ មានគ្រឿងក្រអូប និងកម្រងផ្កាជាដើម ដោយប្រអប់ទាំងឡាយ ដៃទាំងពីរយួរ ដបស្រា ដណ្ដប់សំពត់ផ្ទាំងធំចូលទៅរកនាងវិសាខា ហើយ ចូលទៅកាន់វិហារជាមួយនាងវិសាខា អង្គុយចំណែកម្ខាង ផឹកសុរានោះហើយទម្លាក់ដបចោល អង្គុយចំពោះព្រះភក្ត្រ

ព្រះសាស្តាក្នុងធម្មសភា ។ នាងវិសាខាក្រាបទូលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះអង្គទ្រង់សម្តែងធម៌ដល់ស្ត្រីទាំងនេះ ។ ចំណែកស្ត្រីទាំងនោះ មានខ្លួនញាប់ញ័រដោយកម្លាំងសុរា ញ៉ាំងចិត្តឲ្យកើតឡើងថា ពួកយើងនឹងរាំ នឹងច្រៀង ។

[ទេវបុត្តមារបណ្តាលឲ្យសម្តែងកាយវិការ តែមិនសម្រេច]

គ្រានោះ ទេវតាមួយអង្គ ដែលជាបក្សពួករបស់មារគិតថា ឥឡូវនេះ យើងនឹងជ្រែកចូលសរីរៈរបស់ស្ត្រីទាំងនេះ ហើយសម្តែងអាការដ៏ប្លែកៗ ចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះសមណគោតម លុះគិតដូច្នេះហើយ ក៏ជ្រែកចូលក្នុងសរីរៈរបស់ស្ត្រីទាំងនោះ បណ្តាលឲ្យស្ត្រីទាំងនោះ ប្រុងទះដៃសើចខ្លះ ប្រុងនឹងរាំចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះសាស្តាខ្លះ ។ ព្រះសាស្តា ទ្រង់រំពឹងថា រឿងនេះដូចម្តេចហ្ន៎ ? ទ្រង់ជ្រាបហេតុនោះហើយ ទ្រង់ព្រះតំរិះថា ឥឡូវនេះ តថាគតនឹងមិនឲ្យទេវតា ដែលជាបក្ខពួករបស់មារបានឱកាសឡើយ ព្រោះតថាគតបំពេញបារមី

អស់កាលប្រមាណប៉ុណ្ណេះ មិនមែនដើម្បីបើកឱកាសឲ្យទេវតាដែលជាបក្ខពួករបស់មារទេ បំពេញមកដើម្បីនឹងឲ្យស្ត្រីទាំងនោះសង្វេគ ទើបទ្រង់បញ្ចេញរស្មីអំពីព្រះឧណ្ណាលោម ខណៈឯង ភាពងងឹតមហន្ធការ បានប្រាកដឡើង ។ ស្ត្រីទាំងនោះភ័យខ្លាច ត្រូវមរណភ័យគំរាម សុរាក្នុងផ្ទៃរបស់ពួកនាងក៏ទ្រោមអស់ ។ ព្រះសាស្តា ទ្រង់បាត់អំពីបល្ល័ង្កទៅប្រថាប់ឈរនៅលើក្ពំសិនេរុ ទ្រង់បញ្ចេញព្រះរស្មីអំពីព្រះឧណ្ណាលោម ។ ខណៈនោះ ពន្លឺបានប្រាកដឡើងដូចព្រះចន្ទរះឡើងរាប់ពាន់ដួងដូច្នោះ ។ គ្រានោះ ព្រះសាស្តាត្រាស់ហៅស្ត្រីទាំងនោះមកហើយ ត្រាស់ថា ពួកនាងមកកាន់សម្នាក់របស់តថាគតដោយសេចក្តីប្រមាទយ៉ាងនេះ មិនសមគួរទេ, ទេវតាដែលជាបក្ខរបស់ពួកមារបានឱកាស ក៏ដោយសារតែសេចក្តីប្រមាទរបស់ពួកនាងហ្នឹងឯង ញ៉ាំងពួកនាងឲ្យធ្វើនូវអាការទាំងឡាយ មានសើចជាដើម ក្នុងទីដែលមិនគួរធ្វើនូវ

អាការទាំងឡាយ មានការសើចជាដើម, ការដែលនាងទាំងឡាយធ្វើនូវការខ្នះខ្នែង ដើម្បីញុំាងភ្លើងទាំងឡាយ មានភ្លើង

ជរាវគ្គវណ្ណនា រឿងស្ត្រីជាសម្លាញ់របស់នាងវិសាខា

គឺរាគៈជាដើមឲ្យរលត់ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ទើបសមគួរ, ហើយត្រាស់ព្រះគាថានេះថា ៖

១ កោ នុ ហាសោ កិមានន្ទោ និច្ចំ បជ្ជលិតេ សតិ

អន្ធការេន ឱនទ្ធា បទីបំ ន គវេសថ ។

កាលបើលោកសន្និវាសត្រូវភ្លើង មានរាគៈជាដើម ឆេះទ្រលោមជានិច្ច ម្តេចក៏សើច ម្តេចក៏ត្រេកត្រអាល អ្នកទាំងឡាយត្រូវងងឹត គឺអវិជ្ជារួបរឹតហើយ (ម្តេចឡើយ) ក៏មិនស្វែងរកប្រទីប គឺប្រាជ្ញា ។

<u>អធិប្បាយគាថា</u>

សេចក្តីត្រេកអរ ឈ្មោះថា **អានន្ទោ** ក្នុងព្រះគាថានោះ, ព្រះមានព្រះភាគជាម្ចាស់ ត្រាស់អធិប្បាយទុកថា កាលបើលោកសន្និវាសនេះ ត្រូវភ្លើង ១១ យ៉ាង មានរាគៈជាដើម

ចេះសន្ទោសន្ទៅអស់កាលជានិច្ច, ម្តេចក៏ពួកនាងខំប្រឹងសើចសប្បាយទៅវិញ អាការសើចជាដើមនោះ ជាអំពើដែលបុគ្គលមិនគប្បីធ្វើសោះទេ ពួកនាងត្រូវងងឹត គឺអវិជ្ជា មាន

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

វត្ថុ ៨ រួបរឹតហើយ ម្តេចឡើយក៏មិនស្វែងរក មិនសាងប្រទីប គឺញាណ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការកម្ចាត់បង់នូវភាពងងឹតនោះចេញ ។

[អ្នកទទួលពាក្យជាស់តឿនរមែងបានផល]

ក្នុងកាលចប់ព្រះធម្មទេសនា ស្ត្រីទាំង ៥០០ នាក់នោះ តាំងនៅក្នុងសោតាបត្តិផល ។ ព្រះសាស្តា ទ្រង់ជ្រាបភាវៈនៃស្ត្រីទាំងនោះ ជាអ្នកតាំងមាំក្នុងអចលសទ្ធាហើយ ស្តេចចុះចាកកំពូលភ្នំសិនេរុ ទ្រង់គង់លើពុទ្ធាសនៈ ។

[នាងវិសាខាបង្ហាញទោសសុរាដោយបុគ្គលាធិដ្ឋាន]

គ្រានោះ នាងវិសាខា បានក្រាបទូលព្រះពុទ្ធអង្គថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សុរានេះជារបស់ដ៏លាមក, ត្បិតថាស្ត្រីទាំងនេះ មានសភាពបែបនេះ អង្គុយចំពោះព្រះភក្ត្រនៃ

ព្រះពុទ្ធដូចព្រះអង្គ មិនអាចរក្សាសូម្បីត្រឹមតែឥរិយាបថឲ្យរៀបរយបាន ក្រោកឡើងទះដៃ ធ្វើការសើចសប្បាយ ច្រៀងនិងរាំជាដើម ។

ជាតកវណ្ណនា រឿងស្ត្រីជាសម្លាញ់របស់នាងវិសាខា

ព្រះសាស្តាត្រាស់ថា យ៉ាងហ្នឹងឯងវិសាខា សុរានេះជារបស់លាមកដោយពិត, ព្រោះប្រជាជនអាស្រ័យសុរានេះដល់សេចក្តីវិនាសយ៉ាងច្រើន, កាលនាងវិសាខាក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះសុរានេះកើតឡើងតាំងពីកាលណាមក ? ដើម្បីនឹងត្រាស់ឧប្បត្តិហេតុ នៃសុរានោះដល់នាងវិសាខាឲ្យពិស្តារ ទើបទ្រង់នាំយកកុម្ភជាតកដែលជាអតីតនិទានមកត្រាស់សម្តែង ៕៚

(រឿងស្ត្រីជាសម្លាញ់របស់នាងវិសាខា ចប់)

****

២ រឿងនាងសិរិមា

សេចក្តីខាងដើម

ព្រះសាស្តា កាលគង់នៅក្នុងវត្តវេឡុវ័ន ទ្រង់ប្រារព្ធនាងសិរិមា ត្រាស់ព្រះធម្មទេសនានេះថា "**បស្ស ចិត្តកតំ ពិម្ពំ**" ជាដើម ។

[នាងសិរិមាសម្រេចសោតាបត្តិផល]

បានឮមកថា នាងសិរិមានោះ មានរូបល្អឆើត ជាស្រីពេស្យា នៅក្រុងរាជគ្រឹះ ខាងក្នុងវស្សាមួយ បានប្រទូស្តចំពោះនាងឧត្តរា ដែលជាធីតារបស់បុណ្ណកសេដ្ឋី ជាភរិយារបស់សុមនសេដ្ឋីបុត្រ ប្រាថ្នានឹងឲ្យនាងឧត្តរានោះជ្រះថ្លា ទើបសូមខមាទោសព្រះសាស្តា នៅពេលដែលព្រះអង្គទ្រង់

ធ្វើភត្តកិច្ចជាមួយភិក្ខុសង្ឃស្រេចហើយ, ក្នុងថ្ងៃនោះ នាង បានស្ដាប់ភត្តានុមោទនារបស់ព្រះទសពលថា ៖

បុគ្គលគប្បីផ្ចាញ់មនុស្សក្រោធ ដោយសេចក្ដី
មិនក្រោធ គប្បីផ្ចាញ់មនុស្សអសប្បុរស ដោយ
សប្បុរស គប្បីផ្ចាញ់មនុស្សកំណាញ់ ដោយការ

ឲ្យ គប្បីផ្ចាញ់មនុស្សនិយាយពាក្យមិនពិត ដោយ
ពាក្យពិត ។

ក៏បានសម្រេចសោតាបត្តិផលក្នុងវេលាចប់ព្រះគាថា ។ នេះជាសេចក្ដីសង្ខេបក្នុងរឿងនេះ, ចំណែកសេចក្ដីពិស្ដារនឹង មានជាក់ច្បាស់ក្នុងវណ្ណនា នៃគាថាអនុមោទនា ក្នុងកោធវគ្គ ឯណោះ ។ នាងសិរិមានោះ លុះបានសម្រេចសោតាបត្តិ-ផលដូច្នេះហើយ ក៏និមន្តព្រះទសពល ដើម្បីថ្វាយមហាទាន ក្នុងថ្ងៃស្អែក ហើយបានតាំងនូវអដ្ឋកភត្ត (ភត្តសម្រាប់ភិក្ខុ ៨ រូប) ដើម្បីព្រះសង្ឃជាប្រចាំ ។ តាំងពីថ្ងៃនោះមក ភិក្ខុ ៨ រូបនិមន្តទៅកាន់ផ្ទះនាងជានិច្ច ។ នាងពោលថា និមន្ត

លោកម្ចាស់ទាំងឡាយ ទទួលទឹកដោះថ្លា, ទទួលទឹកដោះស្រស់ជាដើម ហើយតែងដាក់ភត្តពេញៗ បាត្ររបស់ភិក្ខុទាំងនោះ ។ អាហារបិណ្ឌបាតដែលភិក្ខុមួយ រូបបានហើយល្មមដល់ភិក្ខុ ៣ រូបខ្លះ ៤ រូបខ្លះ ។ នាងប្រគេនបិណ្ឌបាតដោយចំណាយទ្រព្យអស់ ១៦ កហាបណៈរាល់ៗ ថ្ងៃ ។ ថ្ងៃមួយ ភិក្ខុមួយអង្គឆាន់អដ្ឋកភត្តរបស់នាងហើយ ទៅកាន់វិហារ

មួយ ក្នុងទីប្រមាណ ៣ យោជន៍ គ្រានោះ ពួកភិក្ខុសួរលោកដែលអង្គុយនៅក្នុងទីបម្រើព្រះថេរៈ ក្នុងវេលារសៀលថា ម្នាលអាវុសោ អ្នកទៅទទួលភិក្ខាអំពីទីណាមក ? លោកឆ្លើយថា ខ្ញុំទៅឆាន់អដ្ឋកភត្តរបស់នាងសិរិមា ។ ពួកភិក្ខុសួរទៀតថា ម្នាលអាវុសោ នាងធ្វើរបស់ដែលពេញចិត្តប្រគេនឬ ?

[ភិក្ខុពណ៌នាសេចក្តីល្អរបស់នាងសិរិមា]

ភិក្ខុនោះ ក៏ពោលគុណរបស់នាងថា ខ្ញុំមិនអាចនឹងពណ៌នាភត្តរបស់នាងបានទេ, នាងធ្វើនូវភត្តសែនប្រណីត, ភត្តដែលភិក្ខុមួយរូបបាន អាចឆាន់គ្រប់ល្មមដល់ភិក្ខុ ៣ រូប

ខ្លះ ៤ រូបខ្លះ,មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ ការបានឃើញនាងនោះឯង ប្រសើរក្រៃលែងជាងទេយ្យធម៌របស់នាងទៅទៀត, ព្រោះនាង ស្រស់ស្អាតណាស់ ។ គ្រានោះ ភិក្ខុមួយរូប បានស្តាប់ការ ពណ៌នាគុណរបស់នាងសិរិមា ក៏កើតសេចក្តីស្រឡាញ់ឡើង ដោយមិនទាន់ទាំងបានឃើញខ្លួននាងផង (លោក) គិតថា គួរតែយើងទៅមើលនាង លុះគិតដូច្នោះហើយ ក៏ទៅប្រាប់ ទម្រើសវស្សារបស់ខ្លួន រូបសួរភិក្ខុដែលជាមេបញ្ជី បានឮថា

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

អាវុសោ ព្រឹកនេះ លោកជាព្រះសង្ឃត្ថេរ នឹងបានអដ្ឋកភត្ត ក្នុងផ្ទះនាងសិរិមា ក៏ប្រដាប់បាត្រចីវរ ចេញទៅក្នុងខណៈ នោះឯង, អរុណរះឡើងស្រាងៗ ចូលទៅកាន់រោងភត្ត ឈរ រង់ចាំ ជាព្រះសង្ឃត្ថេរ បានអដ្ឋកភត្តក្នុងផ្ទះរបស់នាង ។

[នាងសិរិមាឈឺ]

ក៏ក្នុងវេលាដែលភិក្ខុនោះឆាន់ហើយ ចៀសចេញទៅ កាលពីម្សិលមិញនោះឯង រោគបានកើតឡើងក្នុងសរីរៈរបស់ នាង ព្រោះហេតុនោះ ទើបនាងដោះគ្រឿងអាភរណៈចេញ

ហើយដេក ។ គ្រានោះ ពួកទាសីរបស់នាងឃើញភិក្ខុទាំង-
ឡាយ អ្នកបានអជ្ជកភត្តនិមន្តមក ក៏ប្រាប់នាង, នាងមិនអាច
ទៅទទួលបាត្រ និមន្តឲ្យគង់ ឬអង្គាសដោយដៃរបស់ខ្លួនបាន
ទើបបញ្ជាពួកទាសីថា នែនាងទាំងឡាយ ពួកនាងចូរទៅទទួល
បាត្រ និមន្តលោកម្ចាស់ឲ្យគង់ហើយ ប្រគេនយាគូ បង្អែម
ឲ្យលោកម្ចាស់ទាំងឡាយឆាន់ចុះ ក្នុងវេលាភត្ត ចូរដាក់ភត្ត
ឲ្យពេញបាត្រ ហើយប្រគេនចុះ ។ ពួកទាសីទទួលថា ចាំ
ម្ចាស់ស្រី ហើយនិមន្តភិក្ខុទាំងឡាយឲ្យចូលមក ប្រគេនយាគូ

និងបង្អែមឲ្យភិក្ខុទាំងនោះឆាន់ ក្នុងវេលាភត្ត ដាក់ភត្តពេញ
បាត្រហើយ ទៅប្រាប់នាង ។ នាងពោលថា ចូរជួយគ្រាហ៍
ខ្ញុំបន្តិច, ខ្ញុំនឹងទៅថ្វាយបង្គំលោកម្ចាស់ទាំងឡាយ ពួកនាង
ទាសីគ្រាហ៍នាងទៅជិតភិក្ខុទាំងនោះហើយ នាងថ្វាយបង្គំភិក្ខុ
ទាំងនោះ ទាំងសរីរៈញញាក់ញញ័រ ។ ភិក្ខុនោះ សំឡឹងមើល
នាងហើយ គិតថា ភាពស្រស់ស្អាតនៃរូបរបស់នាងដែលឈឺ
ម៉្លឹងទៅហើយ ចំណង់បើក្នុងកាលដែលនាងមិនមានរោគ

ដែលប្រដាប់ដោយគ្រឿងអាភរណៈទាំងពួង នឹងប្រាកដដូចម្តេចទៅហ្ន៎ ។ គ្រានោះ កិលេសដែលលោកសន្សំទុកអស់កោដិឆ្នាំ បានផុសផុលឡើង ។ ភិក្ខុនោះ មិនមានចិត្តបែរទៅរកអារម្មណ៍ដទៃ (មានចិត្តមករកតែនាងប៉ុណ្ណោះ) កាលមិនអាចនឹងឆាន់អាហារបាន ទើបកាន់បាត្រត្រឡប់ទៅវិហារ បិទបាត្រទុកកន្លែងមួយហើយ ក្រាលចីវរសិង ។ គ្រានោះ សូម្បីភិក្ខុជាសម្លាញ់របស់លោកមួយរូប អង្វរយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏មិនព្រមឆាន់ចង្ហាន់ដែរ ។ លោកសុខចិត្តដេកអត់អាហារ ។

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

[នាងសិរិមាដល់កម្មចាស់ (ស្លាប់)]

ក្នុងវេលារសៀលថ្ងៃនោះឯង នាងក៏បានធ្វើកាលកិរិយាទៅ ។ ព្រះរាជា ទ្រង់បញ្ជូនព្រះរាជសាសន៍ទៅថ្វាយព្រះ-សាស្តាថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នាងសិរិមាប្អូនស្រីរបស់ពេទ្យជីវកធ្វើមរណកាលហើយ ។ ព្រះសាស្តា ទ្រង់ព្រះ-សណ្តាប់នូវរឿងនោះហើយ ក៏ទ្រង់បញ្ជូនដំណឹងទៅថ្វាយព្រះ

រាជាថា បពិត្រមហារាជ កិច្ច គឺការដុតសពនាងសិរិមាមិន មាន, សូមទ្រង់បញ្ជាឲ្យយកសាកសពនាងសិរិមានោះទៅ តម្កល់ទុកក្នុងព្រៃស្មសាន ដែលជាទីចោលនូវសាកសព ស្រស់ហើយ ឲ្យរក្សាទុកដោយអាការដែលក្អែក និងសុនខ ខាំស៊ីមិនបានចុះ ។ ព្រះរាជា ក៏ទ្រង់បានធ្វើតាមព្រះតម្រាស់ របស់ព្រះសាស្តា ។ បីថ្ងៃកន្លងទៅ, ក្នុងថ្ងៃទី ៤ សរីរៈសាក សពរបស់នាងសិរិមាហើមប៉ោង ។ ពួកដង្កូវវារចេញចាក មាត់ជំពៅទាំង ៩ ។ សរីរៈទាំងអស់បែកដូចបាយស្រូវសាលី ដូច្នោះ ។ ព្រះរាជា ឲ្យរាជបុរសទូងស្គរប្រកាសក្នុងព្រះនគរ ថា វៀរតែពួកក្មេងៗ ដែលចាំផ្ទះចេញ អ្នកណាមិនមកមើល

ជរាវគ្គវណ្ណនា រឿងស្ត្រីជាសម្លាញ់របស់នាងវិសាខា

សាកសពនាងសិរិមា ត្រូវពិន័យ ៨ កហាបណៈ, ហើយបាន បញ្ជូនព្រះរាជសាសន៍ទៅកាន់សម្នាក់ព្រះសាស្តាថា បពិត្រព្រះ អង្គដ៏ចម្រើន សូមភិក្ខុសង្ឃ មានព្រះពុទ្ធជាប្រធាន និមន្ត មកមើលសាកសពនាងសិរិមា ។ ភិក្ខុកំលោះ មួយរូបនោះ មិនស្តាប់ពាក្យរបស់នរណាៗ ឡើយ សុខចិត្តដេកអត់អា-

ហាររហូត ៤ ថ្ងៃ ។ បាយក្នុងបាត្រផ្អូម, ស្អឹមតាំងឡើងក្នុង បាត្រ ។ លំដាប់នោះ ភិក្ខុជាសំឡាញ់នោះចូលទៅរកលោក ហើយប្រាប់ថា អ្នកមានអាយុ ព្រះសាស្តា ស្តេចទៅទតនាង សិរិមា ។ ភិក្ខុនោះ សូម្បីត្រូវសេចក្តីឃ្លានដុតរោលយ៉ាងនោះ ក៏ដោយ ក៏ក្រោកឡើងយ៉ាងរហ័ស ដោយគ្រាន់តែឮពាក្យថា សិរិមានោះឯង សួរថា ម្នាលអាវុសោ លោកនិយាយដូច ម្តេច ? កាលភិក្ខុដែលជាសម្លាញ់ប្រាប់ថា ព្រះសាស្តាស្តេច យាងទៅទតនាងសិរិមា, លោកទៅដែរឬទេ ក៏ទទួលយ៉ាង រហ័សថា អើ ខ្ញុំករុណានឹងទៅដែរ ចាក់បាយចោល លាង បាត្រ ប្រកក្នុងស្បោកហើយ និមន្តទៅកាន់ទីនោះជាមួយនឹង ភិក្ខុសង្ឃ ។ ព្រះសាស្តា មានពួកភិក្ខុចោមរោម បានទ្រង់

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

ឈរនៅចំណែកម្ខាង ។ ភិក្ខុនីសង្ឃក្តី រាជបរិស័ទក្តី ឧបាសក បរិស័ទក្តី ឧបាសិកាបរិស័ទក្តី ឈរនៅចំណែកម្ខាង ។

[សពនាងសិរិមាអស់សម្ភស្សរកតម្លៃមិនបាន]

ព្រះសាស្តា ត្រាស់សួរព្រះរាជាថា បពិត្រមហារាជ ស្រីណាហ្នឹង ?

ព្រះរាជា. បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប្អូនស្រីរបស់ពេទ្យជីវក ឈ្មោះសិរិមា ។

ព្រះសាស្តា. នេះឬ នាងសិរិមា ?

ព្រះរាជា. ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។

ព្រះសាស្តា. បើដូច្នោះ សូមមហារាជបញ្ជាឲ្យរាជបុរសទូងស្គរប្រកាសក្នុងព្រះនគរថា នរណាចង់បាននាងសិរិមា ឲ្យទ្រព្យមួយពាន់កហាបណៈហើយ ចូរយកនាងសិរិមាទៅចុះ ។ ព្រះរាជា បានទ្រង់ធ្វើដោយប្រការដូច្នោះ, អ្នកដែលនិយាយថា ខ្ញុំព្រះអង្គ ឬយើង សូម្បីតែម្នាក់ក៏មិនមាន ។ ព្រះរាជាក្រាបទូលព្រះសាស្តាថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន គ្មាននរណាទទួលយកទេ ។ ព្រះសាស្តាត្រាស់ថា

បពិត្រមហារាជ បើដូច្នោះ ចូរត្រាស់ឲ្យបន្ថយតម្លៃ ។ ព្រះរាជាបញ្ជាឲ្យទូងស្គរប្រកាសថា នរណាចង់បាននាងសិរិមា

ចូរឲ្យទ្រព្យ ៥០០ ហើយ ចូរយកទៅចុះ មិនឃើញមាននរណាៗ នឹងទទួលយក ទើបបញ្ជាឲ្យទូងស្គរប្រកាសថា នរណាចង់បាននាងសិរិមា ចូរឲ្យទ្រព្យ ២៥០-២០០-១០០-៥០-២៥ កហាបណៈ, ១០-៥-១- កន្វះកហាបណៈ, ១ បាទ ១ មាសកៈ, ១ កាកណិក ហើយយកនាងសិរិមាទៅចុះ ក៏មិនឃើញមាននរណាយកទៅ ទើបបញ្ជាឲ្យទូងស្គរប្រកាសថា ចូរយកទទេៗ ទៅក៏បាន ។ អ្នកដែលចេញស្តីថា ខ្ញុំ ឬយើង សូម្បីតែម្នាក់ក៏មិនមាន ។ ព្រះរាជាក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្នកដែលទទួលយកសូម្បីទទេៗ ក៏មិនមានដែរ ។ ទើបព្រះសាស្តាត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរមើលមាតុគ្រាម ដែលជាទីស្រឡាញ់របស់មហាជន, កាលមុនជនទាំងឡាយក្នុងនគរនេះឯង ឲ្យទ្រព្យមួយពាន់ហើយ ទើបបានអភិរម្យជាមួយនាងមួយថ្ងៃ, ប៉ុន្តែ ឥឡូវនេះសូម្បីតែឲ្យទទេ ក៏គ្មាននរណាយកដែរ, រូបបែបនេះ ដល់ការ

អស់ទៅ និងសូន្យទៅហើយ, ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំង-ឡាយ ចូរមើលអត្តភាពដ៏ទុរន់ទុរានេះចុះ ហើយត្រាស់ព្រះ-គាថានេះថា

២ បស្ស ចិត្តកតំ ពិម្ពំ អរុកាយំ សមុស្សិតំ
អាតុរំ ពហុសង្កប្បំ យស្ស នត្ថិ ធុវំ ឋិតិ ។

អត្តភាពណាមិនទៀងទាត់ឋិតថេរ អ្នកចូរមើល អត្តភាពនោះ ដែលកុសលាកុសលកម្ម ធ្វើវិចិត្រ ហើយ ជាកាយពាសពេញដោយដំបៅ ដែលឆ្អឹង ៣០០ កំណាត់ ផ្គុំគ្នាហើយ ជាអត្តភាពក្តៅក្រហាយ ជានិច្ច ជាទីរំពឹងត្រិះរិះ របស់ជនច្រើនគ្នា ។

អធិប្បាយគាថា

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **ចិត្តកតំ** សេចក្តីថា មានការ វិចិត្រ ដែលកម្មធ្វើហើយ គឺដែលកម្មធ្វើឲ្យវិចិត្រ ដោយវត្ថុ ផ្សេងៗ មានអាភរណៈ មានសំពត់ និងគ្រឿងប្រដាប់ និង កម្រងផ្កាជាដើម ។ បទថា **ពិម្ពំ** បានដល់ អត្តភាពដែលតាំង នៅព្រមដោយអវយវៈធំតូចទាំងឡាយ មានអវយវៈវែងជា

ដើម ក្នុងទីដ៏សមគួរដល់ការៈជាអវយវៈវែងជាដើម ។ បទថា **អរុកាយំ** គឺមានកាយជាដំបៅ ដោយអំណាចមាត់ដំបៅទាំង៩ ។ បទថា **សមុស្សិតំ** គឺឆ្អឹង ៣០០ កំណាត់ កុសលាកុសលកម្ម ផ្សំផ្គុំឡើងហើយ ។ បទថា **អាតុរំ** សេចក្ដីថា ឈឺជានិច្ច ព្រោះជាការៈដែលត្រូវរក្សា ដោយឥរិយាបថជាដើមគ្រប់ពេល ។ បទថា **ពហុសង្កប្បំ** បានដល់ ដែលមហាជនត្រូវការដោយច្រើន ។

បាទព្រះគាថាថា **យស្ស នត្ថិ ធុវំ ឋិតិ** សេចក្ដីថា អ្នកទាំងឡាយ ចូរមើលអត្តភាពនេះ មានការបែកធ្លាយទៅ និងខ្ចាត់ខ្ចាយរាត់រាយទៅជាធម្មតា ដោយចំណែកមួយមែនពិត ។

ក្នុងវេលាចប់ទេសនា ធម្មាភិសម័យ (ការត្រាស់ដឹងធម៌) បានមានដល់សត្វ ៨៤.០០០ នាក់ ។ សុម្បីភិក្ខុនោះក៏បានតាំងនៅក្នុងសោតាបត្តិផលដែរ ៕

(រឿងនាងសិរិមា ចប់)

****

៣ រឿងព្រះនាងឧត្តរាថេរី

សេចក្តីខាងដើម

ព្រះសាស្តា កាលគង់នៅក្នុងវត្តជេតពន ទ្រង់ប្រារព្ធព្រះនាងឧត្តរាថេរី ត្រាស់ព្រះធម្មទេសនានេះថា “**បរិជិណ្ណ-មិទំ រូបំ**” ជាដើម ។

[ព្រះថេរីអត់អាហារព្រោះទឹកចិត្តករុណា]

បានឮថា មានព្រះថេរីអាយុ ១២០ ឆ្នាំអំពីកំណើតមួយរូប ត្រាច់បិណ្ឌបាត បានបិណ្ឌបាតហើយ ឃើញភិក្ខុមួយរូបក្នុងចន្លោះផ្លូវ សួរនាំដោយបិណ្ឌបាត កាលភិក្ខុនោះមិនហាមឃាត់ទទួលយក ក៏ប្រគេនទាំងអស់ ចំណែកខ្លួនសុខចិត្តអត់, សូម្បីក្នុងថ្ងៃទី ២-៣ ក៏បានប្រគេនភត្តដល់ភិក្ខុនោះ ក្នុងទីនោះទៀត បានអត់អាហារហើយយ៉ាងនោះ ។

[បានស្តាប់ទេសនាសម្រេចសោតាបត្តិផល]

លុះដល់ថ្ងៃទី ៤ នាងត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត បានជួបព្រះសាស្តាក្នុងទីដ៏ចង្អៀតមួយ កាលឈានថយក្រោយបានជាន់ជាយចីវររបស់ខ្លួនដែលសំយុងចុះ មិនអាចទប់ខ្លួនបាន ក៏

ដួលទៅនឹងដី ។ គ្រានោះ ព្រះសាស្ដា ស្ដេចយាងទៅជិតហើយ ត្រាស់ថា ម្នាលប្អូនស្រី អត្តភាពរបស់នាងទ្រុឌ-ទ្រោមហើយ មិនយូរទៀតទេ ក៏នឹងបែកធ្លាយទៅ ហើយត្រាស់ព្រះគាថានេះថា ៖

៣ បរិជិណ្ណមិទំ រូបំ   រោគនិឌ្ឌំ បភង្គុណំ
ភិជ្ជតិ បូតិ សន្ទេហោ   មរណន្តំ ហិ ជីវិតំ ។

រូបនេះគ្រាំគ្រាហើយ ជាសម្នាក់នៃរោគ ជារបស់ពុកផុយ រាងកាយជារបស់ស្អុយ (នេះ) តែងបែកធ្លាយទៅវិញ ព្រោះថា ជីវិតមានសេចក្ដីស្លាប់ជាទីបំផុត ។

អធិប្បាយគាថា

ព្រះគាថានោះមានសេចក្ដីថា ម្នាលប្អូនស្រី រូបនេះពោលគឺសរីរៈរបស់នាង ឈ្មោះថា គ្រាំគ្រាហើយ ព្រោះជាមនុស្សចាស់, ក៏រូបនោះឯង ជាសំបុករបស់រោគ ព្រោះអត្ថថា ជាទីនៅអាស្រ័យរបស់រោគគ្រប់ប្រភេទ, ប្រៀបដូចសត្វចចកសូម្បីនៅក្មេង គេក៏ហៅថា សត្វចចកចាស់, វល្លិផោម

ជរាវគ្គវណ្ណនា រឿងព្រះនាងឧត្តរាថេរី

សូម្បីនៅខ្ចី ក៏គេហៅថា វល្លិស្អុយ, យ៉ាងណា រូបនេះ ក៏ដូច្នោះដែរ កើតក្នុងថ្ងៃនោះ សូម្បីជារូបមានពណ៌ដូចមាស ក៏ឈ្មោះថា កាយស្អុយ ជាកាយពុករលួយ ព្រោះអត្ថថា ហូរចេញជានិច្ច ។ កាយរបស់នាងនេះ ជារបស់ស្អុយ គប្បីជ្រាបថា នឹងបែក គឺថា នឹងបែកធ្លាយអស់កាលមិនយូរ, ព្រោះហេតុអ្វី ? ព្រោះជីវិត មានសេចក្តីស្លាប់ជាទីបំផុត ។ ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់អធិប្បាយទុកថា ព្រោះជីវិតរបស់សព្វសត្វ មានសេចក្តីស្លាប់ជាទីបំផុតទាំងអស់ ។

ក្នុងវេលាចប់ទេសនា ព្រះថេរីបានសម្រេចសោតាបត្តិផល ។ ទេសនាបានមានប្រយោជន៍ ដល់មហាជនដូច្នេះឯង ៕៚

(រឿងព្រះនាងឧត្តរាថេរី ចប់)

****

៨ រឿងព្រះអធិមានិកភិក្ខុ

សេចក្ដីខាងដើម

*ព្រះសាស្ដា កាលគង់នៅក្នុងវត្តជេតពន ទ្រង់ប្រារព្ធពួកភិក្ខុអ្នកមានការសម្គាល់ថា ខ្លួនបានសំរេចព្រះអរហត្តជាច្រើនរូប ត្រាស់ព្រះធម្មទេសនានេះថា “**ឃានិមានិ**” ជាដើម ។*

[ពួកភិក្ខុសម្គាល់ខ្លួនខុស]

បានឮថា ភិក្ខុ ៥០០ រូប រៀនកម្មដ្ឋានក្នុងសម្នាក់ព្រះសាស្ដាហើយ ចូលទៅកាន់ព្រៃ ប្រឹងប្រែងព្យាយាមរហូតញ៉ាំងឈានឲ្យកើតឡើង ក៏សម្គាល់ថា កិច្ចនៃបព្វជិតរបស់ពួកយើងសំរេចហើយ ព្រោះកិលេសទាំងឡាយ មិនផុសផុលឡើង ទើបត្រឡប់មកដោយបំណងថា នឹងក្រាបទូលគុណ ដែលខ្លួនបានហើយចំពោះព្រះសាស្ដា ។

[ព្រះសាស្ដាទ្រង់ដោះការសម្គាល់ខុសនោះ]

ក្នុងកាលដែលភិក្ខុទាំងនោះ មកដល់ខ្លោងទ្វារខាងក្រៅព្រះសាស្ដាត្រាស់នឹងព្រះអានន្ទត្ថេរថា ម្នាលអានន្ទ កុំអាលឲ្យភិក្ខុទាំងនោះចូលមកគាល់តថាគត, អ្នកចូរប្រាប់ភិក្ខុទាំង

នោះ ឲ្យទៅកាន់ព្រៃជាទីបោលសាកសពជាមុនសិន ត្រឡប់មកអំពីទីនោះហើយ សឹមចូលមកជួបតថាគត ។ ព្រះថេរៈទៅប្រាប់សេចក្ដីនោះដល់ភិក្ខុទាំងនោះ, ក៏ភិក្ខុទាំងនោះ មិនបានពោលបញ្ឆាក់ថា ពួកយើងនឹងបានប្រយោជន៍អ្វី ដោយព្រៃជាទីបោលសាកសព ? ប៉ុន្តែ បានគិតថា នេះពិតជាអំពើរបស់ព្រះពុទ្ធអ្នកមានប្រក្រតីឃើញនូវកាលដ៏វែង ទ្រង់ឃើញហើយ លុះគិតដូច្នោះហើយ ក៏និមន្តទៅកាន់ព្រៃដែលជាទីបោលសាកសពស្រស់ កាលឃើញសាកសពដែលនៅក្នុងទីនោះ ក៏ទាស់ចិត្តនឹងសាកសព ដែលគេយកទៅបោលបានមួយថ្ងៃពីរថ្ងៃ ហើយកើតតម្រេកនឹងសរីរៈសាកសព ដែលគេទើបតែយកទៅបោល ។ ខណៈនោះ ក៏ដឹងខ្លួនថា យើងនៅមានកិលេស ។ ព្រះសាស្ដា ទ្រង់គង់នៅក្នុងព្រះគន្ធកុដិនោះឯង ទ្រង់បញ្ចេញព្រះរស្មីទៅកាន់ទីនោះ ដូចជាត្រាស់នៅចំពោះមុខរបស់ភិក្ខុទាំងនោះ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការដែលអ្នក

ទាំងឡាយ ឃើញរាងឆ្អឹងបែបនោះ ញុំាំងសេចក្ដីត្រេកអរដោយអំណាចរាគៈឲ្យកើតឡើង គួរឬទេ ហើយត្រាស់ព្រះ-

ជាបគាថាទ្ធណ្ណនា រឿងព្រះអធិមានិកតិក្ខុ

គាថានេះថា ៖

៤ យានិមានិ អបត្ថានិ អលាពូនេវ សារទេ
កាបោតកានិ អដ្ឋីនិ តានិ ទិស្វាន កា រតិ ។

ឆ្អឹងទាំងឡាយណា មានសម្បុរដូចសត្វព្រាប ដែលគេចោលហើយ ដូចផ្លែឃ្លោកក្នុងសរទកាល សេចក្ដីត្រេកអរអ្វីហ្ន៎ (របស់អ្នកទាំងឡាយ) ព្រោះតែឃើញឆ្អឹងទាំងឡាយនោះ ។

អធិប្បាយគាថា

បណ្ដាបទទាំងនោះ បទថា **អបត្ថានិ** បានដល់ ដែលគេចោលហើយ ។ បទថា **សារទេ** សេចក្ដីថា ដូចផ្លែឃ្លោក ដែលត្រូវខ្យល់ និងកម្ដៅថ្ងៃប្រហារ រាត់រាយក្នុងទីនោះៗ ក្នុងសរទកាល ។ បទថា **កាបោតកានិ** ប្រែថា មានពណ៌ដូចជាពណ៌សត្វព្រាប ។ ពីរបទថា **តានិ ទិស្វាន** សេចក្ដីថា សេចក្ដីត្រេកអរ

របស់សត្វទាំងឡាយ ព្រោះឃើញធ្មឹងទាំងនោះ គឺឃើញបែប នោះ ការធ្វើសេចក្តីត្រេកអរក្នុងកាម សូម្បីមានប្រមាណតិច មិនគួរសោះទេ មិនមែនឬ ?

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

ក្នុងវេលាចប់ទេសនា ភិក្ខុទាំងនោះ បានសម្រេចអរ- ហត្តផល ទាំងកំពុងឈរស្តាប់នោះឯង សរសើរព្រះមានព្រះ ភាគ ជាម្ចាស់ ហើយនិមន្តមកថ្វាយបង្គំ ។៚

(រឿងអធិមានិកភិក្ខុ ចប់)

****

៥ រឿងព្រះនាងរូបនន្ទាថេរី

សេចក្តីខាងដើម

*ព្រះសាស្តា កាលគង់នៅក្នុងវត្តជេតពន ទ្រង់ប្រារព្ធព្រះនាងរូបនន្ទាថេរី ដែលជាស្ត្រីស្អាតក្នុងជនបទ ត្រាស់ព្រះធម្មទេសនានេះថា “**អដ្ឋីនំ នគរំ កតំ**” ជាដើម ។*

[ព្រះនាងរូបនន្ទាទ្រង់ព្រះផ្នួស]

បានឮថា ថ្ងៃមួយ ព្រះនាងរូបនន្ទានោះ ទ្រង់ព្រះតម្រិះថា ម្ចាស់បងរបស់យើង លះបង់សិរីក្នុងរាជសម្បត្តិ ចេញសាងព្រះផ្នួស បានត្រាស់ជាព្រះពុទ្ធ ជាបុគ្គលដ៏ឆ្នើមក្នុងលោក, សូម្បីឱរសរបស់ព្រះអង្គ ឈ្មោះរាហុលកុមារ ក៏ព្រះផ្នួសហើយដែរ, ម្ចាស់ប្អូនរបស់យើង (គឺព្រះនន្ទ) ក៏ព្រះផ្នួសដែរ សូម្បីព្រះមាតារបស់យើង ក៏ទ្រង់ព្រះផ្នួសដែរ, បើពពួកញាតិមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ចេញបួសអស់ហើយ, តើ

ផុះមានប្រយោជន៍អ្វីសម្រាប់យើង, យើងនឹងបួសដែរ ។ ព្រះនាងស្តេចចូលទៅកាន់សម្នាក់ភិក្ខុនីទាំងឡាយ ហើយទ្រង់ព្រះផ្នួស ព្រះនាងទ្រង់ព្រះផ្នួស ព្រោះស្នេហាក្នុងព្រះញាតិ

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

ប៉ុណ្ណោះ មិនមែនទ្រង់ព្រះផ្នួសដោយសារសទ្ធាទេ, ប៉ុន្តែព្រោះព្រះនាងជាអ្នកមានព្រះឆោមស្រស់ស្អាត ទើបប្រាកដព្រះ-នាមថា រូបនន្ទា ។

[ព្រះនាងរូបនន្ទាមិនចូលគាល់ព្រះសាស្តា ព្រោះខ្លាចពាក្យតិះដៀល]

ភិក្ខុនីឈ្មោះរូបនន្ទាបានទ្រង់ព្រះសណ្តាប់ថា ព្រះសា-ស្តាតែងត្រាស់ថា រូបមិនទៀង ជាទុក្ខ ជាអនត្តា, វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណ មិនទៀង ជាទុក្ខ ជាអនត្តា ដូច្នេះ ទើបមិនហ៊ានចូលទៅកាន់ទីចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះសាស្តា ដោយខ្លាចក្រែងថា ព្រះសាស្តា ត្រាស់សម្តែងទោសរូបរបស់នាង ដែលគួរមើល គួរជ្រះថ្លាយ៉ាងនេះ ។

[អ្នកនគរនិយមស្តាប់ធម៌]

អ្នកនគរសាវត្ថី តែងថ្វាយទាន សមាទានឧបោសថ ពេលព្រឹក ពេលរសៀល ពានាសំពត់ស មានដៃកាន់គ្រឿងក្រអូបនិងកម្រងផ្កាជាដើម ប្រជុំគ្នាស្តាប់ធម៌ក្នុងវត្តជេតពន ។

ជរាវគ្គវណ្ណនា រឿងព្រះនាងរូបនន្ទាថេរី

សូម្បីភិក្ខុនីសង្ឃ ដែលពេញចិត្តក្នុងព្រះធម្មទេសនារបស់ព្រះសាស្តា ក៏ទៅវិហារស្តាប់ធម៌ដែរ ។ អ្នកនគរសាវត្ថីទាំងនោះ ពេលស្តាប់ធម៌ហើយ មុននឹងចូលទៅកាន់ព្រះនគរ តែងតែពោលអំពីគុណរបស់ព្រះសាស្តាហើយ ទើបចូលទៅកាន់នគរ ។

[ការជ្រះថ្លារបស់បុគ្គល ៤ ពួក]

ពិតណាស់ ពួកសត្វក្នុងលោកសន្និវាស ដែលមានប្រមាណ ៤ ពួក ពេលឃើញព្រះតថាគត មិនជ្រះថ្លា មានចំនួនតិច ។

[១ រូបប្បមាណិកា]

ព្រោះថា សត្វពួកខ្លះ ជារូបប្បមាណិកា (និយមក្នុងរូប) ឃើញព្រះសរីរៈរបស់ព្រះតថាគត ដែលប្រដាប់ដោយព្រះលក្ខណៈ និងអនុព្យញ្ជនៈ មានព្រះឆវីវណ្ណដូចមាស ទើបជ្រះថ្លា ។

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

[២ ឃោសប្បមាណិកា]

សត្វពួកខ្លះ ជាឃោសប្បមាណិកា (កាន់យកសំឡេងជាប្រមាណ) ស្តាប់សូរសៀង ដែលប្រកាសអំពីព្រះគុណរបស់ព្រះសាស្តា ដែលអាស្រ័យការប្រព្រឹត្តទៅហើយ រាប់រយជាតិ និងព្រះសូរសៀងប្រកាសព្រះធម្មទេសនា ដែលប្រកបដោយអង្គ ៨ ទើបជ្រះថ្លា ។

[៣ លូខប្បមាណិកា]

សត្វពួកខ្លះ ជាលូខប្បមាណិកា (កាន់យកការបដិបត្តិដ៏សៅហ្មងជាប្រមាណ) អាស្រ័យនូវការៈនៃបច្ច័យ មានចីវរ-

បច្ច័យជាដើមរបស់ព្រះសាស្តានោះ ជារបស់សៅហ្មង ទើបជ្រះថ្លា ។

[៤ ធម្មប្បមាណិកា]

ឯសត្វពួកខ្លះ ជាធម្មប្បមាណិកា (កាន់យកធម៌ជាប្រមាណ) ក៏រមែងជ្រះថ្លាថា សីលរបស់ព្រះទសពលបែបនេះ, សមាធិបែបនេះ, បញ្ញាបែបនេះ, ព្រះមានព្រះភាគជាម្ចាស់គ្មានបុគ្គលស្មើ មិនមានបុគ្គលផ្ទឹម រកបុគ្គលប្រដូចគ្មាន មិនមាន

អ្នកប្រៀបផ្ទឹម ដោយគុណទាំងឡាយ មានសីលជាដើម ។ ជនទាំងនោះពណ៌នាគុណរបស់ព្រះសាស្តា មិនល្មមមាត់ឡើយ ។

[ព្រះនាងរូបនន្ទាថេរីចូលគាល់ព្រះតថាគតស្តាប់ធម៌]

ព្រះនាងរូបនន្ទា ទ្រង់ព្រះសណ្តាប់នូវពាក្យពណ៌នាគុណរបស់ព្រះតថាគតអំពីសម្នាក់របស់ពួកភិក្ខុនី និងពួកឧបាសិកា ទើបព្រះនាងទ្រង់ព្រះតម្រិះថា ជនទាំងឡាយ តែងពោលសរសើរម្ចាស់បងរបស់យើងយ៉ាងពន់ពេក បងប្រុសកាលពោលទោសរូបរបស់យើង សូម្បីអស់ថ្ងៃមួយ នឹងត្រាស់នូវទោស

មានប្រមាណប៉ុនណា ណ្ហើយចុះ យើងនឹងទៅជាមួយពួកនាង ភិក្ខុនី មិនបង្ហាញខ្លួនឡើយ ចូលគាល់ព្រះតថាគត ស្តាប់ធម៌ ហើយសឹមមក ។ ទើបព្រះនាងត្រាស់ប្រាប់ពួកភិក្ខុនីថា ថ្ងៃនេះ ខ្ញុំនឹងទៅកាន់ទីស្តាប់ព្រះធម៌ ។ ពួកភិក្ខុនីមានចិត្តត្រេកអរ ដោយគិតថា ការដែលព្រះនាងរូបនន្ទា ទ្រង់មានព្រះបំណងនឹងស្តេចចូលទៅកាន់ទីបម្រើព្រះសាស្តា អស់កាលជាយូរមកហើយ, ថ្ងៃនេះ ព្រះសាស្តាទ្រង់អាស្រ័យព្រះនាងរូបនន្ទានេះហើយ មុខជាទ្រង់សម្តែងព្រះធម៌ទេសនាដ៏វិចិត្រ ហើយនាំគ្នា

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

នាំព្រះនាងចេញទៅ ។ តាំងអំពីវេលាដែលចេញទៅ ព្រះនាងទ្រង់ត្រិះរិះថា យើងនឹងមិនបង្ហាញខ្លួនឡើយ ។

[ព្រះសាស្តាទ្រង់សម្តែងធម៌ដល់ព្រះនាង]

ព្រះសាស្តា ទ្រង់ព្រះចិន្តាថា ថ្ងៃនេះ រូបនន្ទានឹងមកកាន់ទីជាទីបម្រើរបស់តថាគត ធម្មទេសនាបែបណាហ្ន៎ ទើបជាទីសប្បាយដល់នាង ? ទ្រង់ធ្វើការសម្រេចព្រះទ័យថា រូបនន្ទានុ៎ះ ធ្ងន់ក្នុងរូប មានការជាប់ជំពាក់ក្នុងអត្តភាពយ៉ាងខ្លាំងក្លា

ការបន្ទោបង់សេចក្តីស្រវឹងក្នុងរូប ដោយរូបនុ៎ះឯង ទើបជាទីសប្បាយដល់នាង ដូចជាការដោះបន្ទា ដោយបន្ទាដូច្នោះ ក្នុងវេលាដែលព្រះនាងរូបនន្ទាចូលទៅកាន់វិហារ ព្រះសាស្តាទ្រង់និម្មិតរូបស្រីម្នាក់មានរូបដ៏ឆើត អាយុ ១៦ ឆ្នាំ ស្លៀកសំពត់ក្រហម ប្រដាប់ដោយគ្រឿងអាភរណៈទាំងពួង ឈរបក់ផ្លិតថ្វាយព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធដោយកម្លាំងឫទ្ធិ មានតែព្រះសាស្តា និងព្រះនាងរូបនន្ទាប៉ុណ្ណោះ ទ្រង់ឃើញរូបស្ត្រីនោះ ។ ព្រះនាងស្តេចចូលទៅកាន់វិហារ ជាមួយភិក្ខុនីទាំងឡាយ ទ្រង់ឈរពីក្រោយខ្នងភិក្ខុនី ថ្វាយបង្គំព្រះសាស្តា ដោយបញ្ចគ្គប្រតិស្ឋាន

ជរាវគ្គវណ្ណនា រឿងព្រះនាងរូបនន្ទាថេរី

ហើយអង្គុយក្នុងចន្លោះពួកភិក្ខុនី ព្រះនាងគន់មើលព្រះតថាគតតាំងអំពីព្រះបាទ ឃើញសរីរៈរបស់ព្រះសាស្តាដ៏វិចិត្រហើយដោយព្រះលក្ខណៈ រុងរឿងដោយអនុព្យញ្ជនៈ ដ៏ច្នៃលធ្វាត់ដោយព្រះរស្មីប្រមាណមួយព្យាម ព្រះនាងគន់មើលព្រះភក្ត្រដ៏មានសិរី ដូចជាព្រះច័ន្ទពេញវង់ បានឃើញរូបស្ត្រីដែលឈរនៅក្នុងទីជិតព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ព្រះនាងទ្រង់ក្រឡេកមើលរូប

ស្ត្រីនោះហើយ ទ្រង់មើលងាយនូវអត្តភាពរបស់ខ្លួនថា ដូចជាមេអ្នកក្នុងហ្វូងនៃមេរាជហង្សមាស ។ ចាប់អំពីពេលដែលព្រះនាងទ្រង់ឃើញរូប ដែលនិម្មិតដោយឫទ្ធិភ្លាម ព្រះនេត្រទាំងពីររបស់ព្រះនាងវិល ។ ព្រះនាងមានចិត្ត ដែលសិរីនៃរូបធោមនៃសរីរប្បទេសទាំងអស់ ទាក់ទាញទៅហើយថា ឱ! សក់ទាំងឡាយរបស់ស្ត្រីនេះក៏ល្អ, ថ្ងាសក៏ល្អ, មានសេចក្ដីស្នេហាក្នុងរូបនោះយ៉ាងក្រៃលែង ។ ព្រះសាស្ដា ទ្រង់ជ្រាបសេចក្ដីត្រេកអរយ៉ាងខ្លាំង ក្នុងរូបនោះរបស់ព្រះនាងហើយ ក៏ទ្រង់សម្ដែងព្រះធម៌បណ្ដើរ ទ្រង់សម្ដែងធ្វើរូបនោះ ឲ្យកន្លងការៈរបស់អ្នកមានអាយុ ១៦ ឆ្នាំ ឲ្យមានអាយុ ២០ ឆ្នាំបណ្ដើរ ។

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

ព្រះនាងរូបនន្ទា បានទតមើលរូបនោះទៅ មានចិត្តនឿយណាយបន្តិចថា ឱហ្ន៎ ! រូបនេះមិនដូចរូបមុនហ្ន៎ ។ ព្រះសាស្ដា ទ្រង់សម្ដែងការប្រែប្រួលភេទរបស់ស្ត្រីនោះ ដោយលំដាប់ គឺភេទស្ត្រីប្រសូតបុត្រម្ដង ភេទស្ត្រីវ័យកណ្ដាល ភេទស្ត្រីចាស់គ្រាំគ្រាហើយព្រោះជរា ។ ព្រះនាងក៏ទ្រង់នឿយណាយនឹងរូបនោះ

ក្នុងវេលាដែលរូបនោះ ទ្រុឌទ្រោមព្រោះជរា ដោយលំដាប់ដូច គ្នាថា ឱ ! រូបនេះបាត់ទៅហើយៗ លុះឃើញរូបនោះមានធ្មេញ បាក់ សក់ស្កូវ ខ្នងកោង មានឈើច្រត់ទប់ខាងមុខ ញញ្ញាក់ ញញ័រ ក៏ទ្រង់នឿយណាយយ៉ាងក្រៃលែង ។ គ្រានោះ ព្រះ-សាស្តា ទ្រង់សម្តែងធ្វើរូបស្ត្រីនោះ ឲ្យជារូបត្រូវព្យាធិគ្រប សង្កត់ បោះឈើច្រត់ និងផ្ងិតស្ទឹកត្នោតចោល ស្រែកសម្រែក យ៉ាងខ្លាំង ដួលចុះលើផែនដី ជ្រមុជជ្រមុលក្នុងមូត្រ និងករីស របស់ខ្លួន ប្រកាច់ប្រកិនទៅមកៗ ក្នុងគ្រានោះឯង ។ ព្រះនាង រូបនន្ទាទ្រង់ឃើញរូបស្ត្រីនោះហើយ ទ្រង់នឿយណាយយ៉ាង ក្រៃលែង ។ ព្រះសាស្តា ទ្រង់សម្តែងនូវរូបស្ត្រីនោះ ឲ្យដល់ នូវការៈជាស្រីហើមប៉ោងឡើង ខណៈនោះឯង ខ្ទញ់នៃខ្ទុះ

ជរាវគ្គវណ្ណនា រឿងព្រះនាងរូបនន្ទាថេរី

ទាំងឡាយផង ដង្កូវទាំងឡាយផង ហូរចេញចាកមាត់ដំបៅ ទាំង ៩ ។ សត្វទាំងឡាយ មានក្អែកជាដើម ប្រជុំគ្នាដណ្តើង ស៊ី, ព្រះនាងរូបនន្ទាមើលសាកសពនោះហើយ ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយការៈជារបស់មិនទៀងថា ស្ត្រីនេះដល់នូវជរា ដល់នូវ

ព្យាធិ ដល់នូវមរណៈក្នុងទីនេះឯង, ការចាស់ ការឈឺ ការស្លាប់ នឹងមកដល់អត្តភាពនេះ (យើង) យ៉ាងហ្នឹងដែរ, ក៏អត្តភាពដែលភិក្ខុនីឈ្មោះរូបនន្ទានោះឃើញ ដោយភាវៈជាទុក្ខនោះ ក៏ឈ្មោះថា ឃើញហើយដោយភាវៈជារបស់មិនទៀងដែរ ព្រោះព្រះនាងបានឃើញ ដោយភាវៈជារបស់មិនទៀងប៉ុណ្ណោះ ។ គ្រានោះ ភពទាំងបីប្រាកដដល់ព្រះនាង ដូចត្រូវភ្លើងឆេះសន្ធោសន្ធៅ និងដូចសាកសពដែលចងព្ធដ៏ក. ចិត្តក៏មានមុខឆ្ពោះទៅរកព្រះកម្មដ្ឋាន ព្រះសាស្តាទ្រង់ជ្រាបថា ព្រះនាងបានឃើញអត្តភាព នេះដោយភាវៈជារបស់មិនទៀងហើយ ទើបទ្រង់ពិចារណាមើលថា ព្រះនាងនឹងអាចធ្វើនូវទីពឹងដល់ខ្លួនឯងបាន ឬក៏មិនអាចហ្ន៎ ? ទ្រង់ឃើញថា នឹងអាច, ការដែលព្រះនាងបានបច្ច័យ ខាងក្រៅជាមុនសិន ទើបសមគួរ,

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

ហើយកាលនឹងទ្រង់សម្តែងព្រះធម៌ ដោយអំណាចធម៌ដែលជាទីសប្បាយដល់ព្រះនាង បានត្រាស់ព្រះគាថាទាំងនេះថា ៖

ម្នាលនាងរូបនន្ទា នាងចូរមើលនូវគម្រោងកាយ

ដែលតាក់តែងឡើង ដោយកម្មដ៏ទុរទន់ទុរា មានរបស់មិនស្អាត របស់ស្អុយ កំពុងហូរចូល កំពុងហូរចេញ ដែលជនពាលទាំងឡាយប្រាថ្នាពន់ពេក សរីរៈរបស់នាង យ៉ាងណា, សរីរៈរបស់ស្រ្តីនុ៎ះ ក៏ដូច្នោះដែរ, សរីរៈរបស់ស្ត្រីនោះ យ៉ាងណា សរីរៈរបស់នាង ក៏ដូច្នោះដែរ នាងចូរឃើញធាតុទាំងឡាយដោយភាពជារបស់សូន្យ, កុំត្រឡប់មកកាន់លោកនេះទៀតឡើយ, នាងបន្អន់សេចក្តីពេញចិត្ត ក្នុងភពចេញហើយ នឹងជាបុគ្គលស្ងប់រម្ងាប់ ត្រាច់ទៅ ។

[ព្រះនាងរូបនន្ទាបានសម្រេចសោតាបត្តិផល]

បានឮថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ប្រារព្ធនាងរូបនន្ទាភិក្ខុនី បានត្រាស់ព្រះគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។ ព្រះនាងរូបនន្ទាបញ្ជូនញាណទៅតាមលំអាននៃព្រះធម៌ទេសនា ក៏បាន

ជរាវគ្គវណ្ណនា រឿងព្រះនាងរូបនន្ទាថេរី

សម្រេចសោតាបត្តិផល ។

[ព្រះសាស្តាទ្រង់សម្តែងវិបស្សនា]

គ្រានោះ ព្រះសាស្តា កាលនឹងទ្រង់ត្រាស់សុញ្ញត-កម្មដ្ឋាន ដើម្បីអប់រំវិបស្សនា ដើម្បីមគ្គផលទាំងបីខាងលើ ដល់ព្រះនាង ទើបត្រាស់ថា ម្នាលនាងរូបនន្ទា នាងកុំធ្វើសេចក្តីសម្គាល់ថា សារៈ ក្នុងសរីរៈនេះមានឲ្យសោះ ព្រោះសារៈក្នុងសរីរៈនេះ សូម្បីតែបន្តិចបន្តួចក៏មិនមានដែរ, សរីរៈនេះ មានឆ្អឹង ៣០០ កំណាត់ ដែលផ្គុំឡើងដោយកុសលាកុសលកម្ម ធ្វើឲ្យជានគរនៃឆ្អឹងទាំងឡាយ ហើយត្រាស់ព្រះគាថានេះថា ៖

៥ អដ្ឋីនំ នគរំ កតំ មំសលោហិតលេបនំ

យត្ថ ជរា ច មច្ចុ ច មានោ មក្ខោ ច ឱហិតោ ។

សេចក្តីគ្រាំគ្រា សេចក្តីស្លាប់ សេចក្តីប្រកាន់ខ្លួន និងសេចក្តីលុបគុណ ប្រជុំចុះក្នុងសរីរៈណា (សរីរៈនោះ) ដែលកុសលាកុសលកម្មធ្វើហើយ ឲ្យជានគររបស់ឆ្អឹងទាំងឡាយ ជាគ្រឿងប្រឡាក់ដោយសាច់និងឈាម ។

អធិប្បាយគាថា

ព្រះគាថានោះមានសេចក្តីថា ដូចយ៉ាងថា ជនទាំងឡាយឲ្យគេយកឈើទាំងឡាយ លើកឡើងហើយចងដោយវល្លិ

លាបដោយដីស្អិត ធ្វើឲ្យជាផ្ទះខាងក្រៅ ពោលគឺនគរ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការទុកដាក់បុព្វណ្ណជាតិ និងអបរណ្ណជាតិជាដើម យ៉ាងណាមិញ, សរីរៈនេះ ដែលប្រព្រឹត្តទៅខាងក្នុង ក៏ដូច្នោះដែរ កម្មតម្កើងនូវឆ្អឹង ៣០០ កំណាត់ ធ្វើឲ្យជានគរហើយ រឹតរួតដោយសរសៃ បូកលាបដោយសាច់ និងឈាមបិទបាំងដោយស្បែក ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការដាក់ចុះនូវជរាដែលមានការទ្រុឌទ្រោមជាលក្ខណៈ នូវមច្ចុ ដែលមានការស្លាប់ជាលក្ខណៈ នូវមានះ ដែលមានការស្រវឹង ព្រោះអាស្រ័យការដល់ព្រម ដោយការលើកតម្កើងជាដើមជាលក្ខណៈ និងនូវមក្ខៈ (ការលុបលាងនូវគុណរបស់អ្នកដទៃ) ដែលមានការធ្វើកម្ម ដែលគេធ្វើល្អហើយ ឲ្យវិនាសជាលក្ខណៈ ។ ទាំងអាពាធដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកាយ និងចិត្តទាំងឡាយ ធ្លាក់ចុះក្នុងសរីរៈនេះ, ក្រៅអំពីនេះ ក៏មិនមានអ្វីៗ ដែលចូលដល់ភាពជារបស់ដែលបុគ្គលគប្បីកាន់យកបាន ។

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

ក្នុងវេលាចប់ព្រះធម៌ទេសនា ព្រះនាងរូបនន្ទាថេរី បានសម្រេចអរហត្តផល ។ ព្រះធម្មទេសនា បានជាកថាមានប្រយោជន៍ដល់មហាជនដូច្នេះឯង ។l

(រឿងព្រះនាងរូបនន្ទា ចប់)

****

៦ រឿងព្រះនាងមល្លិកាទេវី

សេចក្ដីខាងដើម

ព្រះសាស្ដា កាលគង់នៅក្នុងវត្តជេតពន ទ្រង់ប្រារព្ធព្រះនាងមល្លិកាទេវី ត្រាស់ព្រះធម្មទេសនានេះថា “**ជីរន្តិ វេ រាជរថា សុចិត្តា**” ជាដើម ។

[ព្រះនាងមល្លិកាទេវីធ្វើសន្ថវៈជាមួយនឹងសុនខ]

បានឮថា ថ្ងៃមួយ ព្រះនាងមល្លិកាទេវីនោះ ទ្រង់ចូលទៅកាន់បន្ទប់ទឹក ទ្រង់ជំរះព្រះឱស្ឋហើយ ទ្រង់ឱនសរីរៈចុះដើម្បីជម្រះជង្ឃា (ស្មង), នៅពេលនោះ មានសុនខសំណប់មួយ ចូលទៅកាន់បន្ទប់ទឹកនោះជាមួយនឹងព្រះនាងដែរ, វាឃើញព្រះនាងឱនចុះដូច្នោះ ក៏ប្រារព្ធនឹងធ្វើអសទ្ធម្មសន្ថវៈ ។ ព្រះនាងមល្លិកាត្រេកអរនឹងសម្ផស្សរបស់វា ទើបទ្រង់ឈរនៅស្ងៀម ។ ព្រះរាជាទ្រង់ទតតាមសីហបញ្ជរ (បង្អួច) នៃប្រាសាទជាន់លើ ក៏ទ្រង់ឃើញកិរិយានោះ លុះព្រះនាងមល្លិកាស្ដេចយាងចេញមកអំពីបន្ទប់ទឹកនោះ ក៏ត្រាស់ថា ម្នាលស្រីចង្រៃ ស្រីថោកទាប នាងចូរវិនាសទៅ ព្រោះហេតុអ្វី ទើប

នាងធ្វើនូវអំពើបែបនេះ ។

[ព្រះរាជាចាញ់ល្បិចព្រះនាងមល្លិកា]

ព្រះនាង. ខ្ញុំម្ចាស់ធ្វើកម្មអ្វី ព្រះអង្គ ?

ព្រះរាជា. ធ្វើសន្ថវៈជាមួយនឹងសុនខ ។

ព្រះនាង. រឿងនេះមិនពិតទេ ព្រះអង្គ ។

ព្រះរាជា. យើងឃើញដោយខ្លួនឯង នាងនៅប្រកែកទៀតឬ យើងនឹងជឿនាងដូចម្តេចបាន, ម្នាលស្រីចង្រៃ ស្រីថោកទាប ចូរវិនាសទៅ ។

ព្រះនាង. សូមក្រាបក្រោមល្អងធូលីព្រះបាទ អ្នកណាមួយចូលទៅកាន់បន្ទប់ទឹកនោះ តែម្នាក់ប៉ុណ្ណោះ ក៏ប្រាកដជាពីរនាក់ ដល់អ្នកដែលក្រឡេកមើលតាមសីហបញ្ជរនេះ ។

ព្រះរាជា. ម្នាលស្រីកំបាប នាងនិយាយមិនពិត ។

ព្រះនាង.បពិត្រមហារាជ បើព្រះអង្គមិនទ្រង់ជឿពាក្យខ្ញុំម្ចាស់, សូមព្រះអង្គស្តេចចូលទៅកាន់បន្ទប់ទឹកនោះចុះ, ខ្ញុំម្ចាស់នឹងក្រឡេកមើលតាមសីហបញ្ជរនេះ ។

ព្រះរាជា ទ្រង់មានព្រះធាតុដ៏ទន់ (ជាអ្នកឆោត)ទើប

ទ្រង់ជឿពាក្យរបស់ព្រះនាងមល្លិកា ហើយស្ដេចចូលទៅកាន់បន្ទប់ទឹកនោះ ។ ចំណែកព្រះនាងមល្លិកាទេវី ទ្រង់ឈរទតត្រង់សីហបញ្ជរ ទូលថា បពិត្រមហារាជអន្ធពាល ហេតុអ្វីព្រះអង្គទ្រង់ធ្វើសន្ថវៈជាមួយនឹងមេពពែ ព្រះរាជាក៏ត្រាស់ថា ម្នាលនាងដ៏ចម្រើន យើងមិនបានធ្វើអំពើបែបនោះទេ ក៏ទូលថា ខ្ញុំម្ចាស់ឃើញដោយខ្លួនឯង, ខ្ញុំម្ចាស់នឹងជឿព្រះអង្គដូចម្ដេចបាន ។ ព្រះរាជាទ្រង់ព្រះសណ្ដាប់នូវពាក្យនោះហើយ ក៏ទ្រង់ជឿថា អ្នកដែលចូលទៅកាន់បន្ទប់ទឹកនេះ តែម្នាក់ប៉ុណ្ណោះ ក៏ប្រាកដជាមនុស្សពីរនាក់ពិតមែន ។ ព្រះនាងមល្លិកាទ្រង់ត្រិះរិះថា ព្រះរាជានេះត្រូវយើងបញ្ឆោតបាន ក៏ព្រោះព្រះអង្គជាអ្នកឆោតល្ងង់, យើងបានធ្វើកម្មអាក្រក់ហើយ, ថែមទាំងបានពោលមួលបង្កាច់ព្រះរាជា ដោយពាក្យមិនពិតទៀតផង, មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ ព្រះសាស្ដា ព្រះអង្គក៏ទ្រង់ជ្រាបនូវអំពើរបស់យើង, ព្រះអគ្គសាវកទាំងពីរក្ដី ព្រះអសីតិមហាសាវកក្ដី នឹងជ្រាបនូវអំពើរបស់យើងដែរ, ឱហ្ន៎ ! កម្មដ៏ធ្ងន់យើងបានធ្វើហើយ ។ បានឮថា ព្រះនាងមល្លិកានេះ បានជាសំឡាញ់ក្នុងអសទិស-

ទានរបស់ព្រះរាជា ។

[ព្រះនាងមល្លិកាកើតក្នុងអវិចីមហានរក]

ក៏ក្នុងអសទិសទាននោះ ព្រះរាជាបរិច្ចាគទ្រព្យមួយថ្ងៃអស់ ១៤ កោដិ វត្ថុ ៤ យ៉ាង គឺស្វេតច្ឆត្រ បល្ល័ង្កសម្រាប់គង់ ជើងបាត្រ តាំងសម្រាប់ទ្រព្រះបាទរបស់ព្រះតថាគត ជារបស់កាត់ថ្លៃមិនបាន ។ ក្នុងវេលាអស់ព្រះជន្ម ព្រះនាងមល្លិកានោះ មិនបានទ្រង់នឹកដល់មហាបរិច្ចាគបែបនោះទេ ទ្រង់នឹកដល់តែកម្មដ៏លាមកនោះប៉ុណ្ណោះ អស់ព្រះជន្មទៅ ក៏កើតក្នុងនរកឈ្មោះអវិចី ។ ក៏ព្រះនាងមល្លិកានោះ ជាទីប្រោសប្រាណរបស់ព្រះរាជាយ៉ាងក្រៃលែង ។

[ព្រះរាជាទូលសួរស្ថានទីកើតរបស់ព្រះនាង]

ព្រះរាជាត្រូវសេចក្តីសោក ដ៏មានកម្លាំងគ្របសង្កត់ ទ្រង់បញ្ជាឲ្យធ្វើឈាបនកិច្ចសរីរៈរបស់ព្រះនាងមល្លិកាហើយ ទ្រង់គិតថា យើងនឹងទូលសួរនូវទីកើតរបស់ព្រះនាងមល្លិកា ទើប

ស្ដេចយាងទៅកាន់សម្នាក់របស់ព្រះសាស្ដា ។ ព្រះសាស្ដា ទ្រង់ធ្វើឲ្យព្រះរាជាវក្សកដល់ហេតុ ដែលស្ដេចយាងមកមិនបាន ។

ជាវត្ថុវណ្ណនា រឿងព្រះនាងមល្លិកាទេវី

ព្រះរាជាទ្រង់ព្រះសណ្ដាប់នូវសារាណីយធម្មកថា ក្នុងសម្នាក់ព្រះសាស្ដាហើយ ក៏ទ្រង់ភ្លេចទៅ, កាលព្រះអង្គស្ដេចចូលទៅកាន់រាជនិវេសន៍ ក៏ទ្រង់រឭកបាន ទើបត្រាស់ថា ម្នាលនាយ យើងតាំងចិត្តថា នឹងទូលសួរទីកើតរបស់ព្រះនាងមល្លិកាទេវី ប៉ុន្តែ ទៅដល់សម្នាក់របស់ព្រះសាស្ដា ក៏ភ្លេចទៅ, ព្រឹកនេះយើងនឹងទូលសួរទៀត លុះព្រឹកឡើង ព្រះរាជាយាងទៅកាន់សម្នាក់របស់ព្រះសាស្ដា ។ ចំណែកព្រះសាស្ដាបានទ្រង់ធ្វើឲ្យព្រះរាជាភ្លេចសួរព្រះអង្គ អស់ ៧ ថ្ងៃ ដោយលំដាប់ ។

ចំណែកព្រះនាងមល្លិកានោះ ឆេះក្នុងនរកអស់ ៧ ថ្ងៃ ដល់ថ្ងៃទី ៨ ច្យុតបាកទីនោះហើយ កើតក្នុងឋានតុសិត ។

សួរថា ព្រោះហេតុអ្វី ទើបព្រះសាស្ដា ទ្រង់ធ្វើឲ្យព្រះរាជាភ្លេច ?

ឆ្លើយថា ព្រោះព្រះនាងមល្លិកា ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីពេញព្រះហឫទ័យរបស់ព្រះរាជាជាទីបំផុត ប្រសិនបើព្រះអង្គទ្រង់ជ្រាបថា ព្រះនាងមល្លិកាកើតក្នុងនរក ក៏ទ្រង់កាន់យកនូវមិច្ឆាទិដ្ឋិ ដោយទ្រង់ព្រះតម្រិះថា បើស្ត្រីដែលសំបូណ៌ដោយសទ្ធា

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

បែបនេះ កើតក្នុងនរកសោត យើងនឹងថ្វាយទានធ្វើអ្វី ? ហើយទ្រង់ក៏បញ្ជាឲ្យជកនិច្ចភត្ត ដែលទ្រង់ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅក្នុងព្រះរាជនិវេសន៍ ដើម្បីភិក្ខុ ៥០០ រូបចេញហើយ គប្បីកើតក្នុងនរក, ព្រោះហេតុដូច្នោះ ទើបព្រះសាស្តា ទ្រង់ធ្វើឲ្យព្រះរាជាភ្លេចរហូត ៧ ថ្ងៃ ក្នុងថ្ងៃទី ៨ ទ្រង់ត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត បានស្តេចចូលទៅកាន់ទ្វារព្រះរាជវាំងដោយព្រះអង្គឯង ។ ព្រះរាជាទ្រង់ព្រះសណ្តាប់ថា ព្រះសាស្តាទ្រង់យាងមក ក៏ស្តេចចេញទៅទទួលបាត្រ ហើយអារាធនាឲ្យទ្រង់យាងឡើងកាន់ប្រាសាទ ។ ប៉ុន្តែព្រះសាស្តា ទ្រង់សម្តែងនូវព្រះអាការៈ ដើម្បីគង់ក្នុងរោងរថ ។ ទើបព្រះរាជាទូលអារាធនាព្រះសាស្តា ឲ្យគង់ក្នុងទីនោះ ទ្រង់ថ្វាយយាគូ និងបង្អែមហើយ ទើបថ្វាយបង្គំ គ្រាន់តែព្រះ

អង្គគង់ក្លាមក៏ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមកដោយបំណងថា នឹងទូលសួរទីកើតរបស់ព្រះនាងមល្លិកា-ទេវី, ហើយក៏ភ្លេចទៅ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន តើព្រះនាងមល្លិកាកើតក្នុងទីណាហ្ន៎ ?

ព្រះសាស្តា. បពិត្រមហារាជ នាងកើតក្នុងឋានតុសិត ។

ជរាវគ្គវណ្ណនា រឿងព្រះនាងមល្លិកាទេវី

ព្រះរាជា. បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើព្រះនាងមិនកើតក្នុងតុសិតភព, អ្នកដទៃណាហ្ន៎ នឹងទៅកើតបាន, បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ស្ត្រីដូចជាព្រះនាងមល្លិកានោះមិនមានឡើយ, ព្រោះក្នុងទីដែលព្រះនាងគង់ជាដើម កិច្ចដទៃ វៀរការចាត់ចែងទាន ដោយគិតថា ព្រឹកនេះ នឹងថ្វាយរបស់នេះ, នឹងចាត់ចែងវត្ថុនេះថ្វាយចំពោះព្រះតថាគត មិនមានឡើយ, បពិត្រព្រះ-អង្គដ៏ចម្រើន តាំងពីពេលដែលព្រះនាងម្លិកាទៅកាន់បរលោក សរីរៈរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ មិនរហ័សរហួនសោះឡើយ ។

[ធម៌របស់សប្បុរសមិនចូលដល់ការចាស់ជរា]

គ្រានោះ ព្រះសាស្តាត្រាស់ថា បពិត្រមហារាជ សូមមហាបពិត្រ កុំគិតឡើយ ការស្តាប់នេះ ជាធម៌ដ៏ទៀងទាត់សម្រាប់សត្វគ្រប់ជំពូក ហើយត្រាស់សួរថា បពិត្រមហារាជនេះជារថរបស់អ្នកណា ? ព្រះរាជា ទ្រង់ផ្គងអញ្ជលីលើព្រះសិរសាហើយ ទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន របស់ព្រះ-អយ្យកោរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ។

ព្រះសាស្តា. នេះរបស់នរណា ?

ព្រះរាជា. របស់ព្រះបិតា នៃខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រះអង្គ។

ព្រះសាស្តា. រថនេះជារបស់អ្នកណា ?

ព្រះរាជា. របស់ទូលបង្គំ ព្រះអង្គ ។

កាលព្រះរាជាក្រាបទូលយ៉ាងនោះហើយ ព្រះសាស្តាក៏ទ្រង់ត្រាស់ថា បពិត្រមហារាជ រថរបស់ព្រះអយ្យកោរបស់មហាបពិត្រ ព្រោះហេតុអ្វី ទើបមិនដល់រថរបស់ព្រះបិតារបស់មហាបពិត្រ រថរបស់ព្រះបិតា របស់មហាបពិត្រ មិនដល់រថរបស់មហាបពិត្រ, ការទ្រុឌទ្រោមតែងមកដល់ សូម្បី

តែអន្លក់ឈើបែបនេះ, នឹងពោលទៅថ្វី នឹងមិនមកដល់អត្ត-ភាពរបស់មហាបពិត្រ តាមពិត មានតែធម៌របស់សប្បុរស ប៉ុណ្ណោះ ទើបមិនចូលដល់ការទ្រុឌទ្រោម, ចំណែកសត្វទាំង-ឡាយ ឈ្មោះថា មិនទ្រុឌទ្រោមគ្រាំគ្រា មិនមានសោះឡើយ ហើយត្រាស់ព្រះគាថានេះថា ៖

៦ ជីរន្តិ វេ រាជរថា សុចិត្តា
អថោ សរីរម្បិ ជរំ ឧបេតិ
សតញ្ច ធម្មោ ន ជរំ ឧបេតិ

ជរាវគ្គវណ្ណនា រឿងព្រះនាងមល្លិកាទេវី

សន្តោ ហវេ សព្ភិ បវេទយន្តិ ។

រាជរថទាំងឡាយ ដ៏វិចិត្រដោយល្អ រមែងគ្រាំគ្រា សូម្បីសរីរៈ ក៏ដល់នូវសេចក្តីគ្រាំគ្រាដូចគ្នា ចំណែក ធម៌របស់សប្បុរសទាំងឡាយ រមែងមិនដល់ការ ចាស់គ្រាំគ្រា (ដូច្នោះ) ទេ សប្បុរសទាំងឡាយ តែងនិយាយ ឲ្យពួកសប្បុរសផងគ្នា ដឹងបាន ។

<u>អធិប្បាយគាថា</u>

សព្ទថា **ហវេ** ក្នុងព្រះគាថានោះ ជានិបាត ។ បទថា **សុចិត្តា** សេចក្ដីថា រថទាំងឡាយ សូម្បីរបស់ព្រះរាជាទាំង-ឡាយ ដែលវិចិត្រល្អហើយ ដោយរតនៈ ៧ ប្រការ និងដោយគ្រឿងអលង្ការសម្រាប់ប្រដាប់រថដទៃទៀតក៏ដោយ រមែងគ្រាំគ្រាបាន ។

បទថា **សរីរម្បិ** សេចក្ដីថា មិនមែនតែរថប៉ុណ្ណោះទេ, សូម្បីសរីរៈដែលខំថែទាំដោយល្អនេះ ក៏រមែងដល់នូវការខូតខាត មានភាពជាអ្នកមានធ្មេញបាក់ជាដើម ទើបឈ្មោះថា ចូលដល់ការគ្រាំគ្រា ។

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

បទថា **សតញ្ច** សេចក្ដីថា ប៉ុន្តែលោកុត្តរធម៌ ៩ យ៉ាង របស់សប្បុរសទាំងឡាយ មានព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ជាដើម រមែងមិនបៀតបៀនទរណា។ ឡើយ ទើបឈ្មោះថា មិនចូលដល់ការគ្រាំគ្រា ។

បទថា ***បវេទយន្តិ*** សេចក្ដីថា សប្បុរសទាំងឡាយ មានព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជាដើម រមែងប្រាស្រ័យជាមួយសប្បុរស គឺជាមួយបណ្ឌិតទាំងឡាយយ៉ាងនេះ ។

ក្នុងវេលាចប់ទេសនា ជនជាច្រើន បានសម្រេចអរិយផលទាំងឡាយ មានសោតាបត្តិផលជាដើម យ៉ាងនេះឯង ៕

(រឿងព្រះនាងមល្លិកាទេវី ចប់)

****

៧ រឿងព្រះលោឡុទាយិត្ថេរ

សេចក្ដីខាងដើម

ព្រះសាស្ដា កាលគង់នៅក្នុងវត្តជេតពន ទ្រង់ប្រារព្ធព្រះលោឡុទាយិត្ថេរ ត្រាស់ព្រះធម្មទេសនានេះថា “***អប្បស្សុតាយំ បុរិសោ***” ជាដើម ។

[ព្រះថេរៈពោលធម៌មិនសមគួរដល់ការងារ]

បានឮថា ព្រះលោឡុទាយិត្ថេរនោះ ទៅកាន់ផ្ទះនៃជនទាំងឡាយ អ្នកធ្វើនូវមង្គល ក៏ពោលនូវអពមង្គល ដោយន័យជាដើម **តិរោកុឌ្ឌេសុ តិដ្ឋន្តិ** ទៅផ្ទះជនទាំងឡាយអ្នកធ្វើអពមង្គល ជាកាលដែលគួរពោលតិរោកុឌ្ឌសូត្រជាដើម, ត្រឡប់ជាពោលមង្គលគាថា ដោយន័យជាដើមថា **ទានញ្ច ធម្មចរិយា ច** ឬរតនសូត្រជាដើមថា **យំកិញ្ចិ វិត្តំ ឥធ វា ហុរំ វា** ទៅវិញ ។ សូម្បីកាលលោកគិតទុកថា យើងនឹងពោលសូត្រដទៃ សូម្បីពោលសូត្រដទៃក្នុងទីនោះៗ ដូច្នោះ ក៏មិនដឹងថាយើងពោលសូត្រដទៃ ។

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

[សូម្បីកាលមុនក៏ភ្លាត់ដូចគ្នា]

ភិក្ខុទាំងឡាយ ស្តាប់នូវកថារបស់លោកហើយ ក៏ក្រាបទូលព្រះសាស្តាថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុអ្វីព្រះលោឡុទាយី ក្នុងទីធ្វើមង្គល និងអពមង្គល គួរពោល

សូត្រដទៃ ក៏ភ្ញាត់ទៅពោលសូត្រដទៃវិញ ? ព្រះសាស្តាត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លោឡុទាយីនេះ តែងពោលយ៉ាងនោះ មិនមែនតែឥឡូវនេះប៉ុណ្ណោះទេ, សូម្បីកាលមុន លោឡុទាយី កាលពាក្យដទៃដែលខ្លួនគួរពោលក៏ភ្ញាត់ទៅពោលពាក្យដទៃវិញដែរ ភិក្ខុទាំងនោះទូលអារាធនា ទើបទ្រង់នាំអតីតនិទានមកត្រាស់ដូចតទៅនេះ ៖

[បុព្វកម្មរបស់ព្រះលោឡុទាយិត្ថេរ]

ក្នុងអតីតកាល បុត្ររបស់អគ្គិទត្តព្រាហ្មណ៍ ឈ្មោះសោមទត្តកុមារ ជាអ្នកបម្រើព្រះរាជា ។ សោមទត្តកុមារបានជាទីប្រោសប្រាណ ពេញព្រះហឫទ័យរបស់ព្រះរាជា ។ ចំណែកខាងព្រាហ្មណ៍រស់នៅអាស្រ័យរបរកសិកម្ម ។ ព្រាហ្មណ៍នោះមានគោពីរ បណ្តាគោពីរទាំងនោះ គោមួយងាប់ទៅ ។ ទើប

ជរាវគ្គវណ្ណនា រឿងព្រះលោឡុទាយិត្ថេរ

ព្រាហ្មណ៍ពោលនឹងបុត្រថា ម្នាលសោមទត្តកូន ចូរកូនទូលសូមគោអំពីព្រះរាជាឲ្យពុកមួយ ។

[សោមទត្តៈបង្រៀនពុកឲ្យទូលសូមគោ]

មហាតលិកសោមទត្តៈ គិតថា ប្រសិនបើយើងនឹងទូលសូមគោអំពីព្រះរាជាសោត, ភាពជាមនុស្សអន់នឹងប្រាកដដល់យើង លុះគិតដូច្នោះហើយ ក៏និយាយនឹងឪពុករបស់ខ្លួនថា បពិត្របិតា សូមបិតាទូលសូមខ្លួនឯងចុះកាលបិតានិយាយថា ម្នាលកូន បើដូច្នោះ ចូរកូននាំពុកទៅ, ទើបគិតថា ព្រាហ្មណ៍នេះមានបញ្ញាទន់ខ្សោយ រមែងមិនដឹងសូម្បីត្រឹមតែពាក្យនិយាយជាដើមថា ចូរឈានទៅខាងមុខ ចូរឈានថយក្រោយ, កាលពាក្យដែលខ្លួនគប្បីពោល ក៏ភ្លាត់ទៅពោលពាក្យដទៃទៅវិញ យើងនឹងបង្រៀនគាត់ ហើយសឹមនាំគាត់ទៅ ។ សោមទត្តៈនាំបិតាទៅកាន់ព្រៃខ្មោច ឈ្មោះវីរណត្ថម្ភកៈ រួចចងបាច់ស្មៅច្រើនបាច់ ធ្វើនូវការកំណត់ថា បាច់ស្មៅនេះជាស្ដេចផែនដី, បាច់ស្មៅនេះជាឧបរាជ, បាច់ស្មៅនេះ ជាសេនាបតី ដូច្នេះជាដើម ប្រាប់បិតាតាមលំដាប់ហើយ ទើបបង្គាប់ថា បពិត្របិតា

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

បិតាធ្វើដំណើរទៅដល់រាជត្រកូល ត្រូវដើរទៅមុខយ៉ាងនេះ, ត្រូវថយក្រោយយ៉ាងនេះ ស្ដេចផែនដីត្រូវក្រាបបង្គំទូលយ៉ាង

នេះ, ឧបរាជត្រូវក្រាបទូលយ៉ាងនេះ, បិតាចូលគាល់ស្តេចផែនដីហើយ ត្រូវថ្វាយជ័យមង្គលយ៉ាងនេះថា បពិត្រមហារាជសូមព្រះអង្គទ្រង់ឈ្នះ គប្បីពោលគាថានេះ ហើយទូលសូមឲ្យព្រះរាជាព្រះរាជទានគោចុះ ឲ្យបិតារៀនគាថាថា បពិត្រមហារាជ ជាព្រះសម្មតិទេព គោសម្រាប់ភ្ជួរស្រែរបស់ខ្ញុំព្រះ-អង្គមានពីរ បណ្តាគោពីរទាំងនោះ គោមួយងាប់ទៅហើយ, បពិត្រព្រះមហាក្សត្រិយ សូមព្រះអង្គទ្រង់ព្រះរាជទានគោទី ២ ឲ្យខ្ញុំព្រះអង្គ ។

[សោមទត្តនាំបិតាចូលទៅគាល់ព្រះរាជា]

ព្រាហ្មណ៍នោះ ទន្ទេញគាថានោះ ឲ្យចាំស្ទាត់អស់កាលប្រមាណមួយឆ្នាំ ទើបប្រាប់ភាវៈនៃការចាំស្ទាត់ដល់បុត្រ,កាលសោមទត្តៈពោលថា បពិត្របិតា បើដូច្នោះ សូមបិតាកាន់យកគ្រឿងបណ្ណាការបន្តិចបន្តួចនោះទៅតាមក្រោយចុះ, ខ្ញុំទៅមុនក៏ពោលថា ប្រពៃហើយកូន ហើយកាន់គ្រឿងបណ្ណាការ

ជាតត្ថវណ្ណនា រឿងព្រះសោឡសនាយសិត្ថេរ

ធ្វើដំណើរទៅកាន់រាជត្រកូលដោយឧស្សាហ៍ ទៅដល់រាជត្រ-កូល ក្នុងកាលដែលសោមទត្តៈឈរនៅក្នុងរាជតំណាក់ ជាអ្នកមានព្រះរាជបដិសណ្ឋារៈ ដែលព្រះរាជាមានព្រះរាជហឫទ័យត្រេកអរ ទ្រង់ធ្វើហើយ កាលព្រះរាជាត្រាស់ថា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមកយូរហើយឬ នេះទីអង្គុយ, ឯងចូរអង្គុយហើយចូរពោលមកចុះ, ឯងត្រូវការវត្ថុណា ទើបពោលគាថានេះថា បពិត្រព្រះមហារាជ គោសម្រាប់ភ្ជួរស្រែរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ មានពីរក្បាល, បណ្តាគោពីរក្បាលនោះ គោមួយក្បាលងាប់ទៅហើយ, បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះអង្គទ្រង់ទទួលយកគោទី ២ នោះចុះ ។

[សោមទត្តៈបានទទួលព្រះរាជទាន]

កាលព្រះរាជាត្រាស់ថា ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ព្រាហ្មណ៍ឯងពោលដូចម្តេច ចូរពោលម្តងទៀតមកមើល៍ ព្រាហ្មណ៍នោះក៏ពោលគាថាបទនោះម្តងទៀត, ព្រះរាជាទ្រង់ជ្រាបថា ព្រាហ្មណ៍នេះពោលគាថាខុស ក៏ទ្រង់ញញឹម ហើយត្រាស់ថា ម្នាលសោមទត្តៈ ក្នុងផ្ទះរបស់អ្នកប្រហែលជាមានគោច្រើនហើយ

មើលទៅ កាលសោមទត្តៈក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ប្រសិនបើ ព្រះអង្គទ្រង់ប្រោសព្រះរាជទានគោ ក្នុងផ្ទះរបស់ខ្ញុំ ព្រះអង្គនឹងមានច្រើន លុះទ្រង់ព្រះសណ្ដាប់ដូច្នេះហើយ ទ្រង់ត្រេកអរចំពោះគាថារបស់សោមទត្តពោធិសត្វ ទើបព្រះរាជ-ទានគោ ១៦ ក្បាលដល់ព្រាហ្មណ៍ មួយអន្លើដោយគ្រឿងអលង្ការ និងស្រុកសួយដល់ព្រះពោធិសត្វ ឲ្យជាទេយ្យវត្ថុដ៏ប្រសើរ រួចហើយ ទ្រង់បញ្ជូនព្រាហ្មណ៍ទៅដោយយសដ៏ធំ ។

[អ្នកមានសុតៈតិចដូចគោបម្រើ]

ព្រះសាស្ដា ទ្រង់នាំធម្មទេសនានេះមកហើយ ទ្រង់ប្រជុំជាតកថា ព្រះរាជាក្នុងគ្រានោះ បានមកជាអានន្ទ, តាព្រាហ្មណ៍បានមកជាលោឡុទាយី, មហាតលិកសោមទត្តៈ គឺតថាគតហើយទ្រង់មានព្រះពុទ្ធដីកាថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លោឡុ-ទាយីនេះ កាលពាក្យដទៃដែលខ្លួនគួរពោល ក៏ភ្លាត់ទៅពោលពាក្យដទៃវិញ មិនមែនតែឥឡូវនេះទេ, កាលពីមុនក៏ធ្លាប់យ៉ាងហ្នឹងដែរ ព្រោះខ្លួនជាអ្នកមានការស្ដាប់តិច, (មានការរៀនសូត្រតិច) ត្បិតថា អ្នកមានសុតៈតិច ប្រៀបដូចជាគោបម្រើ

៥វាទគ្គវណ្ណនា រឿងព្រះលោឡុទាយិត្ថេរ

រួចត្រាស់ព្រះគាថានេះថា ៖

៧ អប្បស្សុតាយំ បុរិសោ ពលិពទ្ទោវ ជីរតិ
មំសានិ តស្ស វឌ្ឍន្តិ បញ្ញា តស្ស ន វឌ្ឍតិ ។

បុរសអ្នកមានការស្តាប់តិច តែងចាស់ (ឥតអំពើ) ដូចគោបម្រើ សាច់របស់វាតែងចម្រើនឡើង តែប្រាជ្ញារបស់វា មិនចម្រើនឡើយ ។

អធិប្បាយគាថា

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **អប្បស្សុតាយំ** មានសេចក្តីថា បុគ្គលដែលឈ្មោះថា **អប្បស្សុតៈ** ព្រោះមិនមានបណ្ណាសកៈមួយ ឬពីរ ម្យ៉ាងទៀត ព្រោះមិនមានវគ្គនៃសូត្រមួយ ឬពីរ ដោយហោចទៅ សូម្បីតែព្រះសូត្រមួយ ឬព្រះសូត្រពីរ ក៏មិនមានដែរ ។ ប៉ុន្តែ បើបានរៀនកម្មដ្ឋានបន្តិចបន្តួចហើយ ប្រកបសេចក្តីព្យាយាមរឿយៗ ក៏គង់ជាពហុស្សូតបានដែរ ។

ពីរបទថា **ពលិពទ្ទោវ ជីរតិ** សេចក្ដីថា ដូចគោបម្រើ កាលចាស់ គឺកាលជាត់ រមែងជាត់ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់មាតា បិតាក៏ទេ ដល់ញាតិដ៏សេសក៏ទេដែរ, ដោយពិតទៅ រមែង

ចាស់ទៅរកប្រយោជន៍គ្មាន, យ៉ាងណា សុម្បីអប្បស្សុតជន នេះ មិនធ្វើឧបជ្ឈាយវត្ត, មិនធ្វើអាចរិយវត្ត, និងមិនធ្វើវត្តដទៃ មានអាគន្តុកវត្តជាដើម, មិនខំប្រកបព្យាយាម សុម្បីត្រឹមតែ ការនាបន្តិចបន្តួច, ឈ្មោះថា រមែងចាស់ទៅរកប្រយោជន៍ គ្មានដូច្នោះឯង ។

បាទព្រះគាថាថា **មំសានិ តស្ស វឌ្ឍន្តិ** មានអធិប្បាយ ថា សាច់របស់គោបម្រើ ដែលម្ចាស់គិតថា គោនេះមិនអាច នាំនូវឧបករណ៍ទាំងឡាយ មាននឹម និងនង្គ័លជាដើមបាន ហើយលែងចោលទៅក្នុងព្រៃ ដើរស៊ីផឹកក្នុងព្រៃនោះឯង រមែង ធាត់ យ៉ាងណា, សុម្បីអប្បស្សុតជននេះ ត្រូវព្រះគរុដ្ឋានិយ មានព្រះឧបជ្ឈាយ៍ជាដើមលះបង់ហើយ អាស្រ័យសង្ឃ បាន បច្ច័យ ៤ ធ្វើកិច្ចមានបញ្ចុះពោះជាដើម ចិញ្ចឹមកាយ រមែង

ចម្រើន គឺថា លោកជាអ្នកមានរាងកាយធំធាត់ ដូច្នោះនោះឯង ។

ពីរបទថា **បញ្ញា តស្ស** នេះ មានសេចក្តីថា ចំណែកបញ្ញាដែលជាលោកិយ និងលោកុត្តរៈ របស់អប្បស្សុតជននោះ សូម្បីតែមួយអង្គុលីក៏មិនចម្រើនដែរ ប៉ុន្តែ តណ្ហា និងមានះ ៩ យ៉ាង រមែងចម្រើនព្រោះអាស្រ័យទ្វារ ៦ ដូចជាគុម្ពឈើ និងវល្លិជាដើមចម្រើនក្នុងព្រៃដូច្នោះ ។

ក្នុងកាលចប់ទេសនា មហាជនបានសម្រេចអរិយផលទាំងឡាយ មានសោតាបត្តិផលជាដើម ។

ជរាវគ្គវណ្ណនា រឿងព្រះលោឡុទាយិត្ថេរ

(រឿងព្រះលោឡុទាយិត្ថេរ ចប់)

****

៨ រឿងបឋមពោធិកាល

សេចក្តីខាងដើម

*ព្រះសាស្តា កាលគង់នៅក្បែរគល់ពោធិព្រឹក ទ្រង់បន្លឺឡើងនូវឧទានវាចា ដោយអំណាចសេចក្តីរីករាយព្រះហឫទ័យ ក្នុងសម័យក្រោយមក ព្រះអានន្ទទូលសួរ ទើបត្រាស់ព្រះធម្មទេសនានេះថា “**អនេកជាតិសំសារំ**” ជាដើម ។*

[ទ្រង់កម្ចាត់មារហើយបន្លឺឧទាន]

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ទ្រង់គង់នៅក្បែរគល់ពោធិព្រឹក្ស ទ្រង់កម្ចាត់បង់នូវមារ និងពលនៃមារ ទាំងដែលព្រះអាទិត្យមិនទាន់អស្តង្គតម្ល៉េះ ក្នុងបឋមយាម ទ្រង់ទម្លាយបង់កាពង់ងឹត ដែលបិទបាំងនូវបុព្វេនិវាសញ្ញាណ, ក្នុងមជ្ឈិមយាម ទ្រង់ជម្រះទិព្វចក្ខុឲ្យបរិសុទ្ធ, ក្នុងបច្ឆិមយាម ទ្រង់អា-

ស្រ័យសេចក្តីករុណាក្នុងសត្វទាំងឡាយ ទ្រង់ញ៉ាំងព្រះញាណឲ្យយាងចុះក្នុងបច្ចយាការហើយ ទ្រង់ពិចារណាបច្ចយាការនោះដោយអំណាចនៃអនុលោមបដិលោម ក្នុងវេលាអរុណរះឡើងទ្រង់សម្រេចព្រះសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណ មួយអន្លើដោយហេតុ

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

អស្ចារ្យច្រើនយ៉ាង កាលនឹងទ្រង់បន្លឺឧទានដែលព្រះពុទ្ធគ្រប់ៗព្រះអង្គមិនទ្រង់លះបង់ ទើបបានភាសិតព្រះគាថាទាំងនេះថា ៖

៨ អនេកជាតិសំសារំ សន្ធាវិស្សំ អនិព្វិសំ
គហការំ គវេសន្តោ ទុក្ខា ជាតិ បុនប្បុនំ
គហការក ទិដ្ឋោសិ បុន គេហំ ន កាហសិ
សព្វា តេ ផាសុកា ភគ្គា គហកូដំ វិសង្ខតំ
វិសង្ខារគតំ ចិត្តំ តណ្ហានំ ខយមជ្ឈគា ។

កាលតថាគតមិនទាន់បានជួបប្រទះ (ពោធិញ្ញាណ វេលតែ) ស្វះស្វែងរកជាងផ្ទះ គឺតណ្ហា អ្នកធ្វើផ្ទះ គឺអត្តភាព ក៏អន្ទោលទៅកាន់សង្សារវដ្ត មានជាតិដ៏ច្រើន ការកើតជាទុក្ខរឿយៗ, នៃជាងផ្ទះ អ្នកឯងធ្វើផ្ទះ គឺ

អត្តភាព តថាគតឃើញហើយ អ្នកនឹងធ្វើផ្ទះ (របស់តថាគត) ទៀតមិនបានឡើយ ឆ្អឹងជំនីរ គឺកិលេសរបស់អ្នកទាំងអស់ តថាគតកាច់បំបាក់អស់ហើយ ដំបូលផ្ទះ គឺអវិជ្ជា តថាគតកំចាត់ចោលហើយ ចិត្តរបស់តថាគត ដល់ព្រះនិព្វាន ដែលមានសង្ខារទៅប្រាស

ជរាវគ្គវណ្ណនា រឿងបឋមពោធិកាល

ហើយ តថាគតបានដល់នូវធម៌ ជាគ្រឿងអស់ទៅនៃតណ្ហាទាំងឡាយហើយ ។

អធិប្បាយគាថា

បណ្តាបទទាំងនោះ បទពីរថា **គហការំ គវេសន្តោ** សេចក្តីថា តថាគតកាលស្វែងរកជាង គឺតណ្ហា ដែលធ្វើផ្ទះពោលគឺអត្តភាពនេះ មានអភិនីហារធ្វើទុកហើយ ទៀបបាទមូលនៃព្រះពុទ្ធព្រះនាមទីបង្ករ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ញាណ ដែលជាគ្រឿងអាចឃើញជាងនោះបាន គឺពោធិញាណ កាលមិនជួបប្រទះ គឺមិនបានព្រះញាណនោះឯង ទើបស្ទុះទៅហើយ គឺអន្ទោលទៅហើយ បានវិលវល់ទៅមកៗ កាន់សង្សារ មានជាតិ

ជាអនេក គឺកាន់សង្សារវដ្តនេះ មានការរាប់ដោយសែនជាតិ នៃជាតិជាអនេក អស់កាលមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ។ ពាក្យថា **ទុក្ខា ជាតិ បុនប្បុនំ** នេះ ជាពាក្យសម្តែងហេតុ នៃការស្វែងរកជាងផ្ទះ ។ ដែលឈ្មោះថា ជាតិ គឺការចូលដល់រឿយៗ ឈ្មោះថា ជាទុក្ខ ព្រោះភាវៈជាធម៌ដែលលាយឡំដោយជរា ព្យាធិ និងមរណៈ, ក៏ជាតិនោះ កាលជាងផ្ទះនោះដែលនរ-

ណាៗ មិនជួបហើយ រមែងមិនត្រឡប់វិញ, ដូច្នោះ តថាគតកាលស្វែងរកជាងផ្ទះ ទើបបានអន្ទោលទៅ ។

បទថា **ទិដ្ឋោសិ** សេចក្តីថា ឥឡូវនេះ តថាគតបាក់ធ្មុះនូវសព្វញ្ញុតញ្ញាណ បានឃើញអ្នកច្បាស់ហើយ ។ បទថា **បុន គេហំ** អ្នកនឹងធ្វើផ្ទះរបស់តថាគត ពោលគឺអត្តភាព ក្នុងសង្សារវដ្តនេះទៀតមិនបានឡើយ ។

បាទព្រះគាថាថា **សព្វា តេ ផាសុកា ភគ្គា** សេចក្តីថា ឆ្អឹងជំនីរ ពោលគឺកិលេសដ៏សេសទាំងអស់របស់អ្នក តថាគតកាច់បំបាក់ហើយ ។

បាទព្រះគាថាថា **គហកូដំ វិសង្ខតំ** សេចក្ដីថា សូម្បីមណ្ឌលហោជាង ពោលគឺអវិជ្ជានៃផ្ទះ គឺអត្តភាពដែលអ្នកសាងហើយ តថាគតក៏កម្ចាត់បង់ចោលហើយដែរ ។

បាទព្រះគាថាថា **វិសង្ខារគតំ ចិត្តំ** សេចក្ដីថា ឥឡូវនេះចិត្តរបស់តថាគតដល់ គឺចូលដល់ធម៌ដ៏ប្រាសចាកគ្រឿងតាក់តែងហើយ គឺព្រះនិព្វាន ដោយអំណាចនៃការធ្វើឲ្យជាអារម្មណ៍ ។

ដវាទគ្គវណ្ណនា រឿងបឋមពោធិកាល

បាទព្រះគាថាថា **តណ្ហានំ ខយមជ្ឈគា** សេចក្ដីថា តថាគតបានសម្រេចអរហត្ត ពោលគឺធម៌ដែលជាទីអស់ទៅនៃតណ្ហាទាំងឡាយ ។ល។

(រឿងបឋមពោធិកាល ចប់)

****

៩ រឿងបុត្រសេដ្ឋីអ្នកមានទ្រព្យច្រើន

សេចក្តីខាងដើម

*ព្រះសាស្តា កាលគង់នៅក្នុងព្រៃឥសិបតនមិគទាយវ័ន ទ្រង់ប្រារព្ធបុត្រសេដ្ឋី អ្នកមានទ្រព្យច្រើន ត្រាស់ព្រះធម្មទេសនានេះថា "**អចរិត្វា ព្រហ្មចរិយំ**" ជាដើម ។*

[*ពួកអ្នកលេងបបួលសេដ្ឋីបុត្រឲ្យផឹកសុរា*]

បានឮថា សេដ្ឋីបុត្រនោះ កើតក្នុងត្រកូលអ្នកមានសម្បត្តិ ៨០ កោដិ ក្នុងក្រុងពារាណសី ។ គ្រានោះ មាតាបិតានៃសេដ្ឋីបុត្រនោះគិតគ្នាថា ត្រកូលរបស់យើង មានគំនរ

ទ្រព្យច្រើន, យើងនឹងប្រគល់គំនរទ្រព្យនោះ ឲ្យបុត្ររបស់យើងប្រើប្រាស់យ៉ាងសប្បាយ, កិច្ចដោយការងារដទៃមិនចាំបាច់មាន, ដូច្នេះហើយ ទើបឲ្យកូនសិក្សាសិល្បៈ ត្រឹមតែការរាំ ការច្រៀង និងការប្រគំតែប៉ុណ្ណោះ ។ ក៏ក្នុងនគរនោះឯងមានធីតាម្នាក់កើតក្នុងត្រកូលមួយទៀត ដែលមានសម្បត្តិ ៨០ កោដិដែរ ។ សូម្បីមាតាបិតារបស់នាង ក៏គិតដូចមាតា បិតារបស់សេដ្ឋីបុត្រដែរ ហើយក៏ឲ្យនាងសិក្សាសិល្បៈ ត្រឹមតែ

ការរាំការច្រៀង និងការប្រគំតែប៉ុណ្ណោះ ។ កាលអ្នកទាំងពីរចម្រើនវ័យហើយ ក៏រៀបការជាមួយគ្នា, ក្រោយមក មាតាបិតារបស់អ្នកទាំងពីរនោះបានស្លាប់ទៅ ។ ទ្រព្យ ១៦០ កោដិក៏បានរួមនៅក្នុងផ្ទះតែមួយ ។ សេដ្ឋីបុត្រ តែងតែទៅកាន់ទីជាទីបម្រើព្រះរាជាមួយថ្ងៃ ៣ ដង ។ គ្រានោះ ពួកអ្នកលេងក្នុងនគរនោះគិតគ្នាថា ប្រសិនបើសេដ្ឋីបុត្រនេះ នឹងជាអ្នកលេងសុរា សេចក្តីសប្បាយនឹងមានដល់ពួកយើងមិនខាន, យើងនឹងញ៉ាំងសេដ្ឋីបុត្រឲ្យរៀននូវភាពជាអ្នកលេងសុរា (ឲ្យចេះ

ផឹកស្រា) ។ ពួកអ្នកលេងទាំងនោះ ទើបកាន់យកសុរា ចង សាច់ និងដុំអំបិលទុកក្នុងជាយសំពត់ កាន់ផែថាវ អង្គុយ ចាំមើលផ្លូវសេដ្ឋីបុត្រនោះ ចេញមកអំពីរាជត្រកូល ឃើញ សេដ្ឋីបុត្រកំពុងដើរមក ក៏ផឹកសុរា យកដុំអំបិលដាក់ចូល ទៅក្នុងមាត់ ខាំផែថាវ ពោលថា សូមសេដ្ឋីបុត្ររស់នៅអស់ រយនៃឆ្នាំចុះ, ពួកខ្ញុំអាស្រ័យលោក គប្បីជាអ្នកអាចក្នុងការ ទំពាស៊ី និងការផឹក ។

សេដ្ឋីស្តាប់ពាក្យរបស់ពួកអ្នកលេងនោះហើយ ក៏សួរ

ធម្មបទដ្ឋកថា រឿងបុត្រសេដ្ឋីអ្នកមានទ្រព្យច្រើន

អ្នកបម្រើជិតដិត ដែលដើរមកតាមក្រោយថា ពួកនុ៎ះ គេកំពុង ផឹកអ្វី ?

អ្នកបំរើ. បពិត្រនាយ ពួកគេកំពុងផឹកទឹកមួយប្រភេទ ។

សេដ្ឋីបុត្រ. ទឹកនោះមានរសជាតិគាប់ចិត្តឬ ?

អ្នកបំរើ. បពិត្រនាយ ឈ្មោះថា ទឹកដ៏គួរដល់ការផឹក ប្រាកដស្មើដោយទឹកនេះ មិនមានក្នុងលោកនេះទេ ។

[បុត្រសេដ្ឋីខូចខ្លួនព្រោះប្រព្រឹត្តអបាយមុខ]

បុត្រសេដ្ឋីនោះនិយាយថា បើដូច្នោះ យើងគួរតែផឹកដែរ ហើយឲ្យគេនាំយកស្រាមកបន្តិចបន្តួច ហើយក៏ផឹក តមកមិនយូរប៉ុន្មាន អ្នកលេងទាំងនោះ ដឹងថា សេដ្ឋីបុត្រចេះផឹក ក៏នាំគ្នាចោមរោមសេដ្ឋីបុត្រនោះ កាលកន្លងទៅមិនយូរប៉ុន្មាន សេដ្ឋីបុត្រក៏មានបរិវារច្រើន ។ សេដ្ឋីបុត្រនោះ ប្រើឲ្យគេនាំសុរាមកដោយទ្រព្យមួយពាន់ខ្លះ ពីរពាន់ខ្លះ ហើយផឹក, តាំងទុកគំនរកហាបណៈក្នុងទីទាំងឡាយ មានទីដែលខ្លួនអង្គុយជាដើម ផឹកសុរាបណ្តើរ ពោលបណ្តើរថា ចូរនាំយកផ្កាឈើមក ដោយកហាបណៈនេះ, ចូរនាំយកគ្រឿងក្រអូបមកដោយកហាបណៈ

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

ប៉ុណ្ណោះ, អ្នកនេះឆ្លាតក្នុងការរាំ, អ្នកនេះឆ្លាតក្នុងការច្រៀង, អ្នកនេះឆ្លាតក្នុងការប្រគំ, ចូរឲ្យទ្រព្យមួយពាន់ដល់អ្នកនេះ, ចូរឲ្យទ្រព្យពីរពាន់ដល់អ្នកនោះ, កាលសេដ្ឋីបុត្រចាយទ្រព្យខ្ជះខ្ជាយយ៉ាងនោះអស់កាលមិនយូរប៉ុន្មាន ក៏ធ្វើទ្រព្យ ៨០ កោដិ ដែលជាទ្រព្យរបស់ខ្លួនឲ្យអស់ទៅ កាលហេរញ្ញិក ប្រាប់ថា បពិត្រនាយ ទ្រព្យរបស់នាយអស់ហើយ ក៏និយាយថា ទ្រព្យ

កិរិយារបស់អញ មិនមានទេឬ ? កាលហេរញ្ញិកប្រាប់ថា នៅមាន ទើបប្រាប់ថា បើដូច្នោះ ចូរយកទ្រព្យនោះមក បានធ្វើទ្រព្យសម្បត្តិទាំងនោះ ឲ្យអស់ទៅយ៉ាងនោះដូចគ្នា ហើយលក់សម្បត្តិរបស់ខ្លួនទាំងអស់ គឺស្រែ សួនផ្កា សួនផ្លែ យានពាហនៈជាដើម ដោយហោចទៅ សូម្បីតែភាជនៈសម្រាប់ប្រើប្រាស់ សំពត់សម្រាប់ដណ្តប់ និងសំពត់ ក្រាលលក់ស៊ីផឹកអស់គ្មានសល់ ។

[សេដ្ឋីបុត្រដើរសុំទាន]

ក្នុងកាលដែលសេដ្ឋីបុត្រនោះចាស់ អស់ទ្រព្យសម្បត្តិហើយ ម្ចាស់ផ្ទះបានបណ្តេញចេញអំពីផ្ទះ ហើយលក់ផ្ទះរបស់

ខ្លួន មកនៅកាន់កាប់ផ្ទះនោះវិញ, សេដ្ឋីបុត្រនោះនាំកិរិយាទៅអាស្រ័យជញ្ជាំងផ្ទះនៃជនដទៃ កាន់អំបែងដើរសុំទានគេ បរិភោគភត្តដ៏សេសអំពីជនដទៃ ។ ថ្ងៃមួយ ព្រះសាស្តាទតឃើញអ្នកទាំងពីរនោះឈរនៅត្រង់ទ្វារសាលាឆាន់ រង់ចាំទទួលយកភោជន ដែលជារបស់ភិក្ខុកំលោះ និងសាមណេរឲ្យ ទើប

ទ្រង់ធ្វើការញញឹមឲ្យប្រាកដ ។ គ្រានោះ ព្រះអានន្ទត្ថេរទូលសួរនូវហេតុដែលនាំឲ្យព្រះអង្គទ្រង់ញញឹម ។ ព្រះសាស្តាកាលនឹងត្រាស់ប្រាប់នូវហេតុ ដែលនាំឲ្យព្រះអង្គទ្រង់ញញឹម ក៏បានត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលអានន្ទ អ្នកចូរមើលនូវសេដ្ឋីបុត្រដែលមានទ្រព្យច្រើននេះ បំផ្លាញទ្រព្យ ១៦០ កោដិឲ្យអស់ទៅហើយ នាំភរិយាដើរសូមទានគេក្នុងនគរនេះឯង ម្នាលអានន្ទ ប្រសិនបើ សេដ្ឋីបុត្រនេះ មិនញ៉ាំងភោគៈទាំងឡាយឲ្យអស់ទៅ ហើយខំប្រកបការងារក្នុងបឋមវ័យ, គេនឹងបានជាអគ្គសេដ្ឋីក្នុងនគរនេះឯង បើចេញបួសនឹងបានសម្រេចព្រះ-អរហត្ត, ភរិយារបស់គេនឹងតាំងនៅក្នុងអនាគាមិផល, បើមិនបំផ្លាញទ្រព្យឲ្យអស់ទៅ ហើយខំប្រកបការងារក្នុងមជ្ឈិមវ័យ

នឹងបានជាសេដ្ឋីទីពីរ, បើចេញបួសនឹងបានជាអនាគាមី, ភរិយារបស់គេ នឹងតាំងនៅក្នុងសកទាគាមិផល, បើមិនធ្វើទ្រព្យឲ្យអស់ទៅ ប្រកបការងារក្នុងបច្ឆិមវ័យ នឹងបានជាសេដ្ឋីទីបី, បើចេញបួសនឹងបានជាសកទាគាមី ភរិយារបស់គេនឹងតាំងនៅ

ក្នុងសោតាបត្តិផល, តែឥឡូវនេះ បុត្រសេដ្ឋីនុ៎ះ សាបសូន្យ ទាំងភោគៈជារបស់គ្រហស្ថ សាបសូន្យទាំងសាមញ្ញផល (ផលរបស់សមណៈ), ក៏កាលសាបសូន្យហើយ ទើបដូចជាសត្វក្រៀលក្នុងភក់ស្ងួតដូច្នោះ ដូច្នេះហើយ ទើបត្រាស់ព្រះគាថាទាំងនេះថា ៖

៩ អចរិត្វា ព្រហ្មចរិយំ អលទ្ធា យោព្វនេ ធនំ
ជិណ្ណកោញ្ចាវ ឈាយន្តិ ខីណមច្ឆេវ បល្លលេ
អចរិត្វា ព្រហ្មចរិយំ អលទ្ធា យោព្វនេ ធនំ
សេន្តិ ចាបាតិខីណាវ បុរាណានិ អនុត្ថុនំ ។

ជនពាលទាំងឡាយ មិនប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ មិនបានទ្រព្យ ក្នុងកាលខ្លួននៅជាកំលោះក្រមុំ រមែងសញ្ជប់សញ្ជឹង ដូចសត្វក្រៀលចាស់សំកុកនៅក្នុង

ភក់ដែលអស់ត្រីហើយ ។ ជនពាលទាំងឡាយ មិនប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ មិនបានទ្រព្យ ក្នុងកាលខ្លួននៅជាកំលោះក្រមុំ រមែងដេកថ្ងូរ សោកស្តាយទ្រព្យ

ចាស់ទាំងឡាយ ដូចព្រួញដែលផុតចាកខ្សែប្រទ្នោះ ដូច្នោះ ។

<u>អធិប្បាយគាថា</u>

បណ្ដាបទទាំងនោះ បទថា **អចរិត្វា** សេចក្ដីថា មិននៅដោយការប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ។ បទថា **យោព្វនេ** សេចក្ដីថា មិនបានទ្រព្យក្នុងកាលដែលខ្លួនអាច ញុំាងភោគៈដែលមិនទាន់កើតឲ្យកើតឡើង ឬរក្សាភោគៈ ដែលកើតឡើងហើយ ។ បទថា **ឱណាមច្ឆេ** សេចក្ដីថា ជនពាលបែបនោះ រមែងសោកសៅ ដូចសត្វក្រៀលចាស់ មានស្លាបអស់ហើយ សញ្ចប់សញ្ចឹងក្នុងភក់ ដែលមានត្រីអស់ហើយ ព្រោះមិនមានទឹក ។ មានពាក្យអធិប្បាយទុកដូច្នេះថា ការមិនមានទីនៅរបស់ជនពាលទាំងនេះ ទុកដូចជាការមិនមានទឹកក្នុងភក់, ការមិនមានភោគៈរបស់ជនពាលទាំងនេះ ដូចជាការអស់ត្រី, ការមិនអាច

ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ គាថាធម្មបទ

នឹងប្រមូលភោគៈទុកបាន តាមផ្លូវទឹក ឬតាមផ្លូវគោកជាដើម ក្នុងកាលនេះឯង របស់ជនពាលទាំងនេះ ទុកដូចជាការមិន

មានការហើរឡើងទៅនៃសត្វក្រៀល ដែលអស់ស្លាបហើយ, ព្រោះហេតុដូច្នោះ ជនពាលទាំងនេះ ទើបដេកសញ្ជប់សញ្ជឹង នៅក្នុងទីនេះឯង ដូចសត្វក្រៀល ដែលមានស្លាបអស់ហើយ ដូច្នោះ ។

បទថា **ចាបាតិខីណាវ** សេចក្តីថា ផុតស្រឡះចាកបំពង់ គឺរបូតហើយចាកបំពង់ (ស្នូក) ។ មានពាក្យអធិប្បាយពោលទុកដូច្នេះថា កូនសររបូតផុតអំពីបំពង់ទៅកាន់ទីគួរតាមកម្លាំងហើយធ្លាក់, កាលមិនមាននរណាចាប់លើកឡើង, ក៏ត្រូវជាចំណីរបស់ពពួកសត្វកណ្តៀរក្នុងទីនោះឯង យ៉ាងណាមិញ, ជនពាលទាំងនេះ ក៏ដូច្នោះដែរ កន្លងវ័យទាំងបីទៅហើយ ក៏នឹងចូលដល់មរណៈ ព្រោះការមិនអាចនឹងរើខ្លួនឡើងបានក្នុងកាលឥឡូវនេះ ព្រោះដូច្នោះ ទើបព្រះមានព្រះភាគជាម្ចាស់ត្រាស់ថា **សេន្តិ ចាបាតិខីណាវ** ។

បាទព្រះគាថា **បុរាណានិ អនុត្ថុនំ** សេចក្តីថា រមែងដេក

សោកសង្រេង គឺសោកស្តាយរបស់ដែលខ្លួនធ្លាប់ស៊ី ធ្លាប់ផឹក របាំដែលខ្លួនរាំ ចម្រៀងដែលខ្លួនធ្លាប់ច្រៀង និងតន្ត្រីដែលខ្លួនធ្លាប់ប្រគុំក្នុងកាលមុនថា ពួកយើងស៊ីហើយ យ៉ាងនេះ ផឹកហើយយ៉ាងនេះ ។

ក្នុងកាលចប់ទេសនា ជនជាច្រើនបានសំរេចអរិយផលទាំងឡាយ មានសោតាបត្តិផលជាដើម ដូច្នេះឯង ៕ល៚

(រឿងបុត្រសេដ្ឋីអ្នកមានទ្រព្យច្រើន ចប់)

****

ជរាវគ្គវណ្ណនា វគ្គទី ១១ ចប់

ឧទ្ទានវគ្គ និង ជរាវគ្គវណ្ណនា ចប់

នាមពុទ្ធបរិសទ្យចូលប្រាក់បោះពុម្ពសៀវភៅនេះ

សប្បុរសជននៅសហរដ្ឋអាមេរិក	... ...	៣០០ $
ឧបាសិកា តាំង ហ្គិចណៃព្រមទាំងបុត្រ..		២០០ $
ឧ.សិ ហេង ពាយ៉ឹម និងលោក ថៃ ជុង និងបុត្រ.		៥០ $
ឧបាសិកា ម៉ម សុខហេង	... ...	២០ $
ភិក្ខុ ផុត តៅ + ពុទ្ធបរិសទ្យនៅផ្ទះ		
ឧបាសិកា ប៊ូ សៀកលីវ	... ...	២៥០០០ ៛
ឧបាសក សម សាន្ត	... ...	១០០០០ ៛
ឧបាសិកា នៅ ណាន	... ...	៥០០០ ៛
ឧបាសិកា ប៉ាល់ ធីតា	... ...	៥០០០ ៛
ឧបាសិកា ជិន សាវេត ស្វាមី + បុត្រ	... .	២០ $
អ្នកស្រី ហ៊ុន ចាន់រ័ត្ន + ស្វាមី	... ...	១០ $
ឧបាសក លី ធីលាង + បុត្រ	... ...	៥ $
អាចារ្យ ឡាយ ឧបាសិកា ព្រឿន	.. ..	៥ $
ម៉ាសាក៉ា គឹមលាន	... ...	២០០០០០ ៛
ឧបាសិកា ស៊ូ ស៊ីម ព្រមទាំងបងប្អូន	.. ..	៥០០០០ ៛
ឧបាសក ភួង ឧបាសិកា អម អឿង	. ...	៥០០០០ ៛
ឧ.ស ង៉ែត សុផាន់ ពុទ្ធបរិស័ទកំពង់សោម	.....	២០០០០ ៛

ឧបាសិកា អ៊ុក សាផន ... ... ២០០០០ ៛

ឧបាសិកា ម៉ែ ចាន់ថា ... ... ២០០០០ ៛

ឧបាសក យី សៀ ងួន គីមលី .. .. ២០០០០ ៛

ឧបាសក ទក ផាន ស ចន្ទា .. .. ២០០០០ ៛

ឧបាសក ហេង សារ៉ែន ភរិយា+បុត្រ ... ... ២០០០០ ៛

តាឌុល យាយ សុំ ... ... ២០០០០ ៛

ឧបាសក ហ៊ុយ កេង ... ... ២០០០០ ៛

ឧបាសក ម៉ម សុគន្ធ + គ្រួសារ .. .. ២០០០០ ៛

ឧបាសក អ៊ុំ ហេង . . .. ២០០០០ ៛

ឧបាសិកា យាយ សុខ ណៃ . ... ២០០០០ ៛

ឧបាសិកា ណឹម វឌ្ឍនា ... ... ២០០០០ ៛

ប៉ាត់ គីម ស៊ិន សៀខ ខៀម ... ... ២០០០០ ៛

ម៉ា ជូរ .. .. ១៥០០០ ៛

ឧបាសិកា ឈុន គីមហៀក ... ... ១០០០០ ៛

ឧបាសិកា អ៊ូ សេង ... ... ១០០០០ ៛

ឧបាសិកា កែវ នៀវ ... ... ១០០០០ ៛

ឧបាសិកា មុយ ទី ... ... ១០០០០ ៛

ឧបាសក អឿ សំភី ភរិយា+បុត្រ ... ... ១០០០០ ៛

ឧបាសក កាង អាន ... ... ១០០០០ ៛

ឧបាសក ឡាយ ភីន ... ... ១០០០០ ៛

លឹម អេង ... ... ១០០០០ ៛

ហ៊ិន ហេង ភរិយា + បុត្រ .... ១០០០០ ៛

ហ៊ុយ ជូន ... ... ១០០០០ ៛

ណុប ណារី .. .. ១០០០០ ៛

កែវ សុតជា ... ... ១០០០០ ៛

យាយ នៀវ ... ... ១០០០០ ៛

សួន គៀន ... ... ១០០០០ ៛

អ៊ុន យ៉ុន ... ... ១០០០០ ៛

យាយ លន់ + បុត្រ .. .. ១០០០០ ៛

ឧបាសិកា នាង កួយ ... ... ១០០០០ ៛

ឧបាសិកា គ្រី ហ្គិច .. .. ១០០០០ ៛

នាង នេះ ... ... ១០០០០ ៛

ឧបាសក យឹម សំផុន .. .. ១០០០០ ៛

ពេទ្យបូរាណ . ... ១០០០០ ៛

យាយ វី .. .. ១០០០០ ៛

ព្រមទាំងពុទ្ធបរិស័ទ ... ... ៨០០០ ៛

ឧបាសិកា ខេង រុំ .. .. ៥០០០ ៛

ទឹម នឹម ... ... ៥០០០ ៛

ឧបាសិកា ឡាយ សារុំ .. .. ៥០០០ ៛

ទី រួច ... ... ៥០០០ ៛

យាយ យ៉ម	... ...	៥០០០ ៛
ណាង វួច	... ...	៥០០០ ៛
យុវជន ព្រំ តូនី	... ...	៥០០០ ៛
ង៉ែត ញ៉ូន	.. ..	៥០០០ ៛
ឧបាសក គុំ គង់	.. ..	៥០០០ ៛
ឧបាសក ឧបាសិកា មិនចាំឈ្មោះ	... ...	៥០០០ ៛
ឧបាសិកា គីម ហួង	... ...	៥០០០ ៛
ឧបាសិកា ថោង ថងបែ	... ...	៥០០០ ៛
យាយ ចាន	... ...	៥០០០ ៛
ឧបាសិកា ឡាច អុន	.. ..	៥០០០ ៛
យាយ ឡៃ	.. ..	៥០០០ ៛
នាង ឡាត់	... ...	៥០០០ ៛
ជួប សេង	... ...	៥០០០ ៛
ម៉ា សឿន	... ...	៥០០០ ៛
ឧ.ស ឌឿន សន ឧ.សិ សាក់មៅ	... ...	៥០០០ ៛
ខៀន នាង ឈឿត	.. ..	៥០០០ ៛
ឧ.ស ឌី សៀង ឧ.សិ ខៀន	.. ..	៥០០០ ៛
តា សាន យាយ រីម	.. ..	៤០០០ ៛
យាយ ឆួង រឿន	... ...	៣០០០ ៛
ប៉ាត់ ម៉ុន	.. ..	៣០០០ ៛

ម៉ុន ឈោម	.. ..	៣០០០ ៛
នាង អ៊ា	.. ..	២០០០ ៛
អត់ឈ្មោះ	.. ..	១៥០០ ៛
យាយ ក្មៅ	. ...	១៥០០ ៛
តា អាន យាយ អាន	.. ..	១០០០ ៛
យាយ កឿង	.. ..	១០០០ ៛
យាយ ពា	.. ..	១០០០ ៛
នាង យឿត	.. ..	១០០០ ៛
គ្មានឈ្មោះចំនួន	.. ..	៩៥០០ ៛